

**BAYANLARIN SÜTYEN TERCİHLERİ VE YAŞADIKLARI
SORUNLAR**

SENNUR AYDIN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GİYİM ENDÜSTRİSİ VE MODA TASARIMI EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

NİSAN, 2014

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren 1 ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı: Sennur

Soyadı: AYDIN

Bölümü: Giyim Endüstrisi ve Moda Tasarımı Eğitimi

İmza:

Teslim Tarihi:

TEZİN

Türkçe Adı: Bayanların Sütyen Tercihleri ve Yaşadıkları Sorunlar

İngilizce Adı: Ladies Bra Preferences and Problems Faced

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Sennur AYDIN

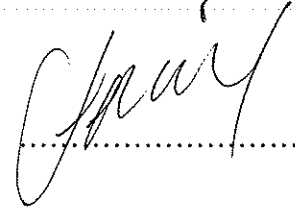
İmza:

Jüri ve Enstitü Onay Sayfası

Sennur AYDIN tarafından hazırlanan “Bayanların Sütyen Tercihleri ve Yaşadıkları Sorunlar” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Gazi Üniversitesi Giyim Endüstrisi ve Moda Tasarımı Eğitimi Ana Bilim Dalında yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

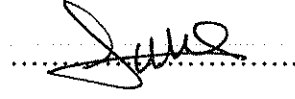
Danışman: Prof. N. Sevil KİŞOĞLU

Giyim Endüstrisi ve Moda Tasarımı Eğitimi, Gazi Üniversitesi

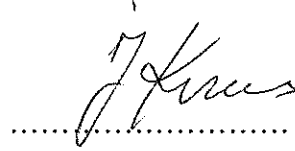
Başkan: Prof. Fatma ÖZTÜRK

Giyim Endüstrisi ve Moda Tasarımı Eğitimi, Gazi Üniversitesi

Üye: Doç. Dr. İbrahim KISAÇ

Felsefe Grubu Öğretmenliği, Gazi Üniversitesi

Tez Savunma Tarihi: 28.04.2014

Bu tezin Giyim Endüstrisi ve Moda Tasarımı Ana Bilim Dalı’ nda yüksek lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Unvan Ad Soyad

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Canım Aileme

TEŞEKKÜR

Öncelikle lisans eğitimimden bu yana bilgi ve tecrübelerini benden esirgemeyen, araştırmamda yol gösterici olan ve araştırmamın gelişmesinde büyük katkısı olan danışman hocam Prof. N. Sevil KİŞOĞLU' na, araştırmam süresince bana yardımını esirgemeyen çok değerli hocam Doç. Dr. İbrahim KISAÇ' a ve yine çok değerli hocam Prof. Fatma ÖZTÜRK' e çok teşekkür ederim.

Benim hayatımda en güzel şey olan canım ailem, babacım Ahmet AYDIN, annecim Safiye AYDIN ve canım ablam İlknur AYDIN, bu günlere gelmemde en büyük destekçim oldunuz. İyi ki varsınız.

ÖNSÖZ

Bu araştırma, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Giyim Endüstrisi ve Moda Tasarımı Eğitimi Ana Bilim Dalı, Giyim Endüstrisi ve Giyim Sanatları Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlanmıştır.

Araştırmada bayanların sütyen tercihleri ve yaşadıkları sorunların belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla estetik kaygıların giderilmesi için en çok kullanılan ve vücuda form vermesi beklenen sütyenin önemi ve bu doğrultuda doğru sütyen seçimine yardımcı olacak bilgilere yer verilmiştir.

Araştırmanın birinci bölümünde, problem durumu açıklanmış, araştırmanın problemi, alt problemleri, sayıtları ve sınırlılıkları belirtilmiştir. İkinci bölümde, kuramsal bilgilere ve ilgili araştırmalara; üçüncü bölümünde araştırma modeli, evren ve örneklem, veri toplama teknikleri, verilerin analizi ve değerlendirilmesine; dördüncü bölümünde, araştırma sonucu elde edilen bulgular ve yorumlara; beşinci ve son bölümünde ise araştırma bulguları ışığında sonuçlara ve araştırma sonucunda geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

Şubat- 2014

Ankara

Sennur AYDIN

BAYANLARIN SÜTYEN TERCİHLERİ VE YAŞADIKLARI SORUNLAR

Yüksek Lisans

Sennur AYDIN

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Mart, 2014

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, bayanların sütyen alırken dikkat ettikleri unsurlar ve sütyen kullanımında yaşadıkları sorunları ortaya koymaktır.

Araştırmada betimsel yöntem kullanılmıştır. Evrenini, Ankara ili, Çankaya ilçesinin oluşturduğu araştırmanın; örnekleme random yöntemiyle belirlenmiştir. Örnekleme Ankara ili Çankaya ilçesinde ikamet eden 370 kadın oluşturmaktadır.

Araştırma verileri dereceli soruların yer aldığı anket yoluyla elde edilmiştir. Anketin geliştirilmesinde uzman görüşünden ve deneme uygulamalarından yararlanılmıştır. Anket önce pilot gruba uygulanarak geçerliği hesaplanmıştır. Anketteki soruların geçerliği 0.77 olarak bulunmuştur. Bu değer anketin geçerli olduğunu gösterdiği için ayrıca güvenirlik değeri hesaplanmamıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen verilere ait sayısal değerler ve yüzdelikler, SPSS 16.0 programında istatistiksel analiz yapılarak hesaplanmıştır. Ayrıca kadınların yaş, kilo, meslek grubu, medeni durum, vücut tipleri dağılımı ile sütyen çeşitleri, tercih edilen kumaş çeşitleri, uygun sütyen seçiminde karşılaşılan sorunlar ve yaşanan sağlık sorunları arasında istatistiksel ilişkinin ölçülmesi için X^2 (Kay kare) ilişki analizi kullanılmıştır. Araştırma sonuçları $P < 0.05$ anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

Araştırma sonucunda örneklem grubunun çoğunun 18-23 yaş, 1,55- 1,65 boy arasında ve genellikle kum saati vücut tipi ve dikdörtgen vücut tipine sahip oldukları görülmüştür. Meslek grubu dağılımlarına bakıldığında ise çoğunluğun öğrenci ve çalışan bayanlardan oluştuğu görülmektedir. Bayanların çoğunluğunun 85- B beden sütyen kullandıkları görülmüştür. Bunun yanı sıra tüm beden numaraları karşılaştırıldığında B kap sütyenin en fazla tercih edildiği görülmüştür. Yaş, kilo, vücut tipleri, meslek grupları ve medeni durumlar gibi demografik bulgular ile sütyen çeşitleri, sütyen seçiminde karşılaşılan sorunlar ve yaşanan sağlık sorunları gibi genel bulgular arasında anlamlı ilişkilere rastlanmıştır. Vücut özelliğine göre kullanılan sütyen çeşitleri paralellik göstermektedir. Armut vücuda sahip bayanlar maximizer sütyenleri tercih ederken, oval tip vücuda sahip bayanların minimizer sütyen kullandıkları ortaya çıkmıştır. Ayrıca yanlış sütyen kullanımının boyun, sırt ağrılarına neden olduğu görülmüştür.

Bilim Kodu:

Anahtar Kelimeler: Giyim, İç Giyim, Sütyen, Sütyen Ölçüleri

Sayfa Adedi: 146

Danışman: Prof. N. Sevil KİŞOĞLU

LADIES BRA PREFERENCES AND PROBLEMS FACED

M.S. Thesis

Sennur AYDIN

GAZI UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES

March, 2014

ABSTRACT

The purpose of this study, when ladies take care of their elements bra and problems that are experienced in the use of bra to reveal.

In the study, descriptive method is used. The study's population is Ankara province and the Çankaya county. The sample was determined by random method. The sample created by 370 women who residing in Çankaya, Ankara.

Research data were collected through a questionnaire. In developing of the questionnaire, the expert opinion and piloting application were used. First, questionnaire applying to the pilot group and the validity was calculated. Validity of the questions in the questionnaire was 0.77. Because of, this shows that the value of the questionnaire available, reliability values are also not calculated.

In research result, the data's numerical values and percentages, has been calculated statistical analysis program by SPSS 16.0. Also X^2 (chi square) was used to analyze the relationship because of woman's age, weight, profession, marital status, body types with the distribution of bra types, preferred fabrics, suitable bra in the selection of problems encountered and experienced health problems among the statistical relationship for measuring. Research results $P < 0.05$ significance level was evaluated.

As a result of research, most of the sample group is 18-23 age, 1,55-1,65 size, generally hourglass body type and rectangular body type they have been seen. When looking at the occupational groups, the majority of the students and staff of the ladies were seen. Such as age, weight, body types, occupation groups and marital status which are demographic findings with, types of bras, the problems faced in the selection of bras and the health problems there is the significant relationships were found between the overall findings. This significant relationship was obtained by interpreting some results. In the study, these results and the results are given in accordance with the recommendations developed.

As a result of research, most of the sample group 18-23 years, 1.55 to 1.65 between height and body type generally hourglass and rectangle body type they have been seen. When we look at the distribution of occupational groups of students and employees of the majority of women were seen. The majority of women 85 - B size bras were using. In addition to this, on the whole body B compared brassiere cup was found that the most preferred. Age, weight, body types, such as marital status, occupation groups and varieties of bras with demographic findings, the problems encountered in the selection of bras and experienced health problems as a significant relationship between the overall findings were found. Property used by the body types of bras are parallel. Ladies with pear body maximizer bras preferences, while ladies with an oval body type they use the minimizer bra has emerged. Also use the wrong bra causing neck and back pains.

Science Code:

Key Words: Clothing, Underwear, Bra, Bra Sizes

Page Number: 146

Supervisor: Prof. N. Sevil KİŞOĞLU

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....	vii
ABSTRACT.....	ix
İÇİNDEKİLER.....	xi
TABLolar LİSTESİ.....	xv
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xvi

BÖLÜM I

1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	3
1.2. Problem Cümlesi.....	4
1.3. Araştırmanın Amacı ve Alt Amaçları.....	4
1.4. Araştırmanın Önemi.....	5
1.5. Varsayımlar.....	6
1.6. Sınırlılıklar.....	7

BÖLÜM II

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	9
2.1. Giyim ve Giyimin Sınıflandırılması.....	9
2.1.1. Giysi Seçimini Etkileyen Faktörler.....	11
2.1.2. Giysi ve Ergonomi.....	14

2.1.2.1. Ergonomi ve Antropometri.....	14
2.1.2.2. Ergonomi ve Giysi Konforu.....	17
2.1.3. İnsan Vücudunun Gelişimi ve Fiziksel Büyümesi.....	19
2.1.4. Vücut Gelişimini Etkileyen Faktörler.....	22
2.1.5. Vücut Tipleri.....	23
2.1.5.1. Armut Tip Vücut.....	25
2.1.5.2. Ters Üçgen Tip Vücut.....	25
2.1.5.3. Dikdörtgen Tip Vücut.....	26
2.1.5.4. Kum Saati Tip Vücut.....	26
2.1.5.5. Elmas Tip Vücut.....	27
2.1.5.6. Oval Tip Vücut.....	27
2.1.6. Vücut Oranları.....	29
2.1.6.1. Altın Oran Kuralı.....	30
2.1.6.2. Sekizli Oran Dağılımı.....	34
2.1.7. İç Giyim ve Tarihçesi.....	36
2.1.8. İç Giyimin Sınıflandırılması.....	41
2.1.8.1. Tene Giyilen İç Giyim Çeşitleri.....	41
2.1.8.2. Yatakta Giyilen İç Giyim Çeşitleri.....	43
2.1.8.3. Ev İçinde Giyilen İç Giyim Çeşitleri.....	44
2.1.9. İç Giyimin Önemi ve Sağlığa Etkisi.....	45
2.1.10. İç Giyim Seçimini Etkileyen Faktörler.....	47
2.1.10.1. Kumaş Özelliği.....	47
2.1.10.2. İklim ve Mevsimler.....	47

2.1.10.3. Yaş.....	47
2.1.10.4. Vücut Özelliği.....	48
2.1.10.5. Sağlık.....	48
2.1.10.6. Dış Giyimin Özellikleri.....	48
2.1.10.7. Gelenek.....	48
2.1.10.8. Ekonomik Durum.....	49
2.1.11. Sütyenin Tanımı ve Tarihçesi.....	49
2.1.12. Sütyenin Nitelikleri ve Çeşitleri.....	53
2.1.13. Sütyen Seçiminde Dikkat Edilmesi Gerekenler.....	57
2.1.14. Sütyen Ölçü Tablosu ve Doğru Beden Seçimi.....	59
2.1.14.1. Doğru Beden Seçimi.....	59
2.1.14.2. Sütyen Ölçü Tablosu.....	61
2.2. İlgili Araştırmalar.....	63

BÖLÜM III

3. YÖNTEM.....	67
3.1. Araştırmanın Modeli	67
3.2. Evren ve Örneklem.....	68
3.3. Veri Toplama Teknikleri.....	69
3.4. Verilerin Analizi.....	70

BÖLÜM IV

4. BULGULAR VE YORUMLAR.....	71
-------------------------------------	-----------

BÖLÜM V

5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	107
5.1. Sonuç.....	107

5.2. Öneriler.....	110
KAYNAKÇA.....	113
EKLER.....	118
EK-1. Anket Formu.....	119
EK-2. Metin İçinde Yer Verilmeyen Tablolar.....	125
EK-3. Giyimin Sınıflandırılması İle İlgili Tablo.....	128

TABLÖLER LİSTESİ

Tablo 1: Sütyen Beden Ölçüsü ve Kap Numarası Hesaplama Tablosu	77
Tablo 2: Boy Frekans- Yüzde Tablosu	87
Tablo 3: Öğrenim Durumu Frekans- Yüzde Tablosu	88
Tablo 4: Meslek Frekans- Yüzde Tablosu	88
Tablo 5: Sütyen Beden Numarası ve Kap Numarası Frekans- Yüzde Tablosu	89
Tablo 6: Göğüs Formuna Uygun Sütyen Seçimi Frekans- Yüzde Tablosu	90
Tablo 7: Sütyen Seçiminde Tercih Edilen Kumaş Çeşitleri Frekans-Yüzde Tablosu	91
Tablo 8: Sütyen Alırken Tercih Edilen Satış Yerleri Frekans- Yüzde Tablosu	92
Tablo 9: Sütyen Satın Alırken Dikkat Edilen Unsurlar Frekans- Yüzde Tablosu	93
Tablo 10: Sütyen Kullanımında Karşılaşılan Sorunlar Frekans- Yüzde Tablosu	94
Tablo 11: Sütyen Kullanımında Karşılaşılan Sağlık Sorunları Frekans- Yüzde Tablosu ...	95
Tablo 12: Yaş ve Sütyen Çeşitleri Arasında Kay Kare Analizi Tablosu	96
Tablo 13: Yaş ve Yaşanılan Sağlık Sorunları Arasında Kay Kare Analizi Tablosu	101
Tablo 14: Kilo ve Vücut Tipleri Arasında Kay Kare Analizi Tablosu	102
Tablo 15: Kilo ve Sütyen Çeşitleri Arasında Kay Kare Analizi Tablosu	104
Tablo 16: Kilo ve Sağlık Sorunları Arasında Kay Kare Analizi Tablosu	108
Tablo 17: Meslek Grubu ve Kumaş Çeşitleri Arasında Kay Kare Analizi Tablosu	110
Tablo 18: Meslek Grubu ve Satış Yerleri Arasında Kay Kare Analizi	111
Tablo 19: Medeni Durum ve Sütyen Çeşitleri Arasında Kay Kare Analizi Tablosu	112
Tablo 20: Vücut Tipi ve Sütyen Çeşitleri Arasında Kay Kare Analizi Tablosu	115
Tablo 21: Vücut Tipi ve Uygun Sütyen Seçimi Arasında Kay Kare Analizi Tablosu	119

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1: Armut Tip Vücut Şekli	40
Şekil 2: Ters Üçgen Tip Vücut Şekli	40
Şekil 3: Dikdörtgen Tip Vücut Şekli	41
Şekil 4: Kum Saati Tip Vücut Şekli	41
Şekil 5: Elmas Tip Vücut Şekli	42
Şekil 6: Oval Tip Vücut Şekli	42
Şekil 7: Altın Kesitin Bulunuşu ve Vücuda Uygulanışı	46
Şekil 8: İnsan Vücudunda Altın Oran	48
Şekil 9: Vücudun Bölümlendirilmesi İle Elde Edilen Oranlama Sistemi	50
Şekil 10: 1930' lu Yıllarda Sütyen Resmi	67
Şekil 11: 1940' lı Yıllarda Sütyen Resmi	67
Şekil 12: 1950' li Yıllarda Sütyen Seçimi	67
Şekil 13: İlk Sütyen Resmi	68
Şekil 14: Beden Ölçüsü ve Beden Kap Ölçüsü Belirleme Resimli Gösterimi	76
Şekil 15: Sütyen Seçiminde Dikkat Edilmesi Gerekenler Resimli Gösterimi	78

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

Giyinme gereksinimi önceki çağlarda insan vücudunu doğanın etkisinden koruma amacıyla başlamış ve daha sonra korunma amacından sıyrılarak sosyal gereksinimi karşılama, statü göstergesi olma ve süslenme amacı haline gelmiştir (Akyüz, 2006, s.1).

Günümüzde insanlar giyinme ihtiyacını; moda unsurlarını üzerinde taşıyan rahat, kısmen ucuz, alımı ve kullanımı kolay bir giysi üretimi olan hazır giyim ürünlerinden karşılamaktadır. Hazır giyim ve tekstil sektörü, ülkemiz iç ve dış pazarında oldukça büyük bir paya sahiptir. Bu özelliği nedeniyle bu sektördeki olumlu gelişmeler, anında ülke ekonomisine yansımakta ve ekonomiye olumlu bir etki kazandırmaktadır (Akyüz, 2006, s.2).

Vücut sağlığını koruyan, kişilerin ruhsal kaygılarını ve endişeleri gideren, dış giyime düzgün bir görünüş kazandırmayı amaçlayan, vücuda estetik görünüm sağlayarak form kazandırmayı amaçlayan ve doğrudan tene giyilen giysiler ise iç giyimleri oluşturmaktadır (Bağcı, 2009, s.1). İç giyim çeşitlerinden bayanlar için en önemlisini ise sütyenler oluşturmaktadır. Eski dönemlerde uzun yıllar evlerde ve küçük atölyelerde memesine göre sütyen ürettiren kadınların olduğu biliniyor. Fakat günümüzde kadının toplumdaki rolü değiştikçe sütyenden beklentileri de değişmektedir ve böylece kişiye özel üretim zorlaşmaktadır (Ayrar, 1993, s.47).

21. Yüzyılın sunduğu teknolojik olanaklardan ve uygun antropometrik ölçülerden yararlanarak

Üretilcek sütyenler tasarımları açısından ihtiyaç ve beklentileri karşılayabilmektedir (ileroğlu, 2006, s.24).

Giyim tarihi incelendiğinde kadınların ağlar boyunca vücut çizgileriyle ilgilendikleri ve güzelliklerine önem verdikleri görülmektedir. Kadınların güzelliklerinin dışavurumuna gösterdikleri zen ve bu konudaki estetik kaygıları 21. yüzyılda da artarak devam etmektedir. Bu nedenle i giyimin; dış giyimin zarafetine yaptığı etkiden dolayı kadınların özgüveni ve güzelliği ile doğrudan ilgili olduğu söylenebilir (ileroğlu, 2006, s.2).

TK' in 2011 adrese dayalı nüfus sayımı sonuçlarına göre Türkiye nüfusunun %49,8' ini (37 191 315 kişi) bayanlar oluşturmaktadır. 2011 verilerine göre 18 – 45 yaş arası kadın nüfusu toplam 12 152 670'dir (TK, 2011). Bu kadar büyük müşteri kitlesinin beklentilerinin karşılanması iç giyim üreticilerinin i pazar paylarını genişletmesini sağlayacaktır.

Tüketiciler iç giyim eşyalarını piyasada; renk, model, doku ve fiyat yönünden isteklerine uygun bulabilmelerinin yanı sıra beden ölçülerine uygun, sağlıklı olan, işlevli ve kullanışlı olanı bulabilmeyi isterler. Bayanlar 18 – 45 yaşları arasında ergenliğin son dönemi ve olgunluk dönemlerini yaşarlar. Sütyen kullanımı dikkate alındığında bu dönemlerde vücut ölçüleri farklı oranlarda değişiklik gösterirler. Böyle bir durumda da müşteri memnuniyeti önemli olmaktadır.

Bu nedenle sütyen seçimi yapılırken bayanların vücutlarını iyi tanımaları, göğüs formuna uygun doğru sütyen seçimi yapmaları gerekmektedir. Böylece hem kullanılan sütyenden memnuniyet derecesi artar hem de yanlış sütyen seçiminden kaynaklanabilecek sağlık sorunlarının da önüne geçilmiş olacaktır.

1.1. Problem Durumu

Kadınların çalışma hayatında rollerinin artmasıyla, sosyal hayata katılım oranlarını da artmaktadır. Böylece daha geniş çevrelerle etkileşimde bulunan kadınların iyi bir dış görünüşe sahip olma konusundaki beklentilerinde de artış görülmektedir. İyi bir dış görünüş oluşturmaya hizmet eden en önemli etkenlerin başında ise kullanılan iç giyimlerin taşıdığı özellikler gelmektedir (Bağcı, 2009, s.1).

İstenilen nitelikte bir iç giyim ürününün üretilmesinde ilk koşul, hedef kitlenin vücut ölçülerinin doğru belirlenmesidir. İç giyim ürünlerinin seri üretiminde kullanılacak ölçüler; bu giysilerin hiçbir bolluk ilavesi olmadan vücudu sarması ve vücuda form vermesinin istenmesi nedenleriyle daha hassas ölçümler olmak zorundadır (Aydın ve Çileroğlu, 2006, s.68).

Türkiye nüfusunun yarıdan fazlasını kadınlar oluşturmaktadır. Bunun için iç giyim sektöründe hedef kitle olarak kadınlara ayrılan pay daha fazla olmaktadır. Kadınlara ayrılan iç giyim mamullerinde ise sütyenin diğer mamullerin de önüne geçtiği görülmektedir. Birçok kadın sütyen ile ilgili problemler yaşamaktadır. Dr. Özmen yapmış olduğu bir araştırmada büyük memeli kadınların göğüslerini küçük göstermek amacıyla küçük beden ölçülü, sıkı sütyen tercih ettiklerini bu nedenle birçok sütyen üreticisinin büyük beden üretmediğini buna bağlı olarak da bu grupta ki bayanların doğru sütyen bulabilme oranının azaldığını belirtmiştir (Özmen, 2008, s.17).

Sütyen, kadınlar tarafından göğüsleri dik tutarak desteklemek, estetik bir görünüm kazandırmak amacıyla kullanılan, genelde omuzlardan askılar yardımıyla desteklenen, arkadan veya önden kopçalar yardımıyla kapatılan ve tutturulan elastik özellikte şeritlerle sabitleştirilen, iki göğüs kılıfından oluşan iç giysi olarak tanımlanabilir (Çileroğlu, 2006, s.20).

İç giyimlerde bütün giyim ürünlerinde olduğu gibi modanın etkisiyle şekillenmektedir. İç giyim seçiminde estetik kaygılar kadar sağlık unsurları da etkilidir. Sağlık yönünden dikkate

alınacak en önemli unsurlar; kullanılan tekstil yüzeylerinin ve diğer malzemelerin cilde zarar vermemesi, tahriş, alerji gibi istenmeyen durumların ortaya çıkmamasıdır. İç giyimlerin en önemli özelliği ise; modelin, vücudun rahat hareket etmesini engellememesi ve vücut ısını koruyarak, teri emecek kumaşlardan yapılmış olmasıdır (Bağcı, 2009, s.7).

Araştırma konusunu oluşturan, bayanların sütyen tercihleri ve yaşanan sorunların belirlenmesi iç giyim beklentilerinin karşılanmasında önemli faydalar sağlayacaktır. Yapılan bu bilimsel araştırmanın bundan sonraki araştırmalar için örnek oluşturması ve sonuçlarının iç giyim tüketicileri açısından yararlı olması amaçlanmaktadır.

1.2. Problem Cümlesi

Araştırmada, bayanların sütyen tercihleri ve sütyen kullanımında yaşanan sorunların neler olduğu incelenmiştir.

1.3. Araştırmanın Amacı ve Alt Amaçlar

Bu araştırmanın amacı, bayanların sütyen tercihleri ve yaşadıkları sorunların neler olduğuna alt amaçlar doğrultusunda cevap aramaktır.

Bu amaç doğrultusunda geliştirilebilecek alt amaçlar;

- Bayanlar vücut özelliklerini tanıyarak doğru sütyen seçimi yapıyor mu?

- Bayanlar sütyen tercihlerinde beden ölçüsüne göre doğru kap (cup) ölçüsünü biliyor mu?
- Sütyende kullanılan malzemelerin sağlığa zararları var mıdır?

1.4. Araştırmanın Önemi

Bir giysinin ihtiyacı karşılama düzeyi, öncelikle ergonomik faktörlerin ürün üzerinde bulunmasını gerektirmektedir. Böylece, bütün kriterleri üzerinde taşıyan ürün, ihtiyaçlara cevap verebilmesi ölçüsünde onu kullanan insanlar tarafından benimsenir. Giysi, estetik fonksiyonu, termal koruma sağlaması, görünümü ya da yapısı ile ilgili olarak bireyi etkilemesi, hatta insan sağlığını riske sokma olasılığı açısından ele alındığında, ergonominin kapsamı içerisinde olduğu görülmektedir (Vural, 2007, s.201).

İnsan için yaşamsal ve çevresel bir ihtiyaç olan giysi, insan vücudu hareket ve ölçüm sistemi verilerine dayanarak üretilmeye çalışılmaktadır. Ancak genetik yapı, sosyal statü, kültürel yapı, beslenme alışkanlıkları, spor aktivitelerine katılma durumları, ekonomik etkenler nedeniyle, insan vücudunun fiziksel büyüme ve gelişiminde farklılıklar meydana getirebilmektedir. Buna bağlı olarak vücut tipleri, vücut oranları ve vücudun dinamik yapısını oluşturan eklem hareketleri giysi üretiminde problemler ortaya çıkartmaktadır. Bu problemlerin ortadan kaldırılabilmesi için ergonomik faktörlerin göz önüne alınması gerekmektedir (Şener, 2009, s.61).

Ergonomik faktörler dış giyimde olduğu kadar iç giyimde de son derece önemlidir. Genel cerrahi uzmanı operatör Dr. Ayhan Kaçmaz katıldığı bir seminerde; kadınların %70'inin yanlış beden ve yanlış model sütyen kullanımı nedeniyle pek çok sağlık sorunu yaşadığını belirtmiştir.

Sırt ve boyun ağrısından, göğüs altında pişik, yara ve mantara kadar pek çok sağlık probleminin doğru sütyen kullanmayan kadınları beklediğini belirten Dr. Kaçmaz sütyen seçiminin çok önemli olduğunu belirtmiştir. Omuz çökmesi, duruş bozukluğu, pişik, sırt ve boyun ağrısı, göğüste kitle oluşumu rahatsızlıklarına karşı kadınların, göğüslerini tam saran, yanlardan destekleyen ve ağırlığın tamamını taşıyabilen sütyen tercih etmeleri gerektiği üzerinde durulmuştur (Anonim 4).

Kadınlar sütyen alırken her şeyden önce doğru beden ve doğru kap (cup) olmasına dikkat etmelidir. 75, 80, 85 diye ifade edilen kısım bedendir ve sırt kısmınızdan bedeninizin çevresinin ölçülmesiyle bulunur. Kap (cup) ise göğüslerin büyüklüğüyle ilgilidir ve A, B, C, D şeklinde ifade edilir. Sütyen seçiminde sadece bedenın doğru olması yetmez, kap (cup)'ın da doğru olması şarttır. Ancak bu sayede sütyen amacına uygun kullanılabilir ve sağlık sorunlarına karşı önlem alınabilir.

Bu araştırmada, bayanların sütyen tercihleri ve yaşanan sorunlar incelenmiştir. Araştırmanın bayanların sütyen seçimi konusunda ve karşılaşılan sorunlar açısından bilinçlenerek daha özenli seçimler yapmalarına yardımcı olacağı düşünülmektedir.

1.5. Varsayımlar

1. Araştırmada görüşlerine yer verilen bayanların uygulanan anketi doğru olarak cevaplandırırdıkları varsayılmaktadır.

1.6. Sınırlılıklar

1. Araştırma, 18 – 45 yaşları arasında bulunan bayanlarla sınırlandırılmıştır.
2. Araştırma, Ankara ili Çankaya ilçesinde yaşayan bayanlar ile sınırlandırılmıştır.
3. Araştırma, herhangi bir bedensel engeli bulunmayan, hamile olmayan ve çocuk emzirmeyen bayanlar ile sınırlandırılmıştır.

BÖLÜM II

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde giysinin tanımı, tarihi gelişimi, sınıflandırılması, ergonomi, insan vücudu, iç giyim ve sınıflandırılması, sütyen ve sütyenin tarihi gelişimi hakkında bilgilere yer verilmiştir.

2.1. Giyim ve Giyimin Sınıflandırılması

Giyim; giyinme işi, giyme biçimi, giyecek şeylerin tümü olarak tanımlanır (Anonim 1).

Giyim, beslenme ve barınma ile birlikte en temel ihtiyaçlardan birisidir. Bu ihtiyaç doğumla başlar, hayat boyu devam eder. Giyinmeye duyulan ihtiyaç, insanların vücutlarını doğanın etkilerinden koruma düşüncesinden doğmuştur (Şahin, 2009, s.2).

Günümüzde giyim, insanlar için doğa şartlarına karşı korunma amacını karşılayan bir araç olmaktan çıkmış, süslenme ihtiyacını da karşılayan, hatta her iki fonksiyonu uygun düzeyde birleştiren bir araç olmuştur (Zengingönül, Baysal ve Şener, 1996, s.259).

Giysi, kişinin karakterini ortaya koyan bir olgudur. Giyimin çağlar boyunca genel güzellik biçiminin insana yakıştırılması olduğu da söylenebilir. Aynı zamanda insanoğlunun geçmişi

irdeleyen bir doğrulama aracı olarak da görünmektedir (Şahin, 2009, s.2).

Giysi, giyinme aracı olarak bir ülkenin, bir dönemin, bir kişinin özelliğini belirten bir sunumudur ve her zaman uygarlığın değişimini yansıtır. Kısaca giyim, her dönemin, her milletin ekonomik, kültürel ve siyasal şartlarından etkilenerek biçimlenmektedir (Komşuoğlu vd, 1986, s.133).

İlkel toplumlar insanları önce soğuktan korunma, daha sonraları örtünme ihtiyacı ile vücutlarını kapatmışlardır. İklim ve çevre koşulları giyimin şekillenmesinde ilk etkindir. Soğuk iklimlerde hayvan postları ve tüyleri, sıcak ve tropik iklimlerde ise otlar, lifler, ağaç kabukları giyimin malzemesini oluşturmuştur (Şahin, 2009, s.3).

Giyim tarihine bakılarak giysinin büyük değişikliklere uğradığını görmek mümkündür. İlk çağlarda giyim şeklini, inançlar, iklim ve toplumdaki sınıf ayrımları belirlerken, ortaçağda savaşlar, göçler ve milletler arası ticaret belirlemiştir. Günümüzde ise turizm ve teknolojik gelişmeler giyim üzerinde etkili olmaktadır (Safa, 2007, s.3).

Tarihte her uygarlık; yaşayış biçimi, siyasi ve ekonomik şartlarına göre giyimlerinde farklı özellikler oluşturmuşlardır, yaratıcı ve sanatsal yönlerini kullanarak giyim tarzlarında sürekli olarak değişiklikler yaparak onları şekillendirmişlerdir (Şahin, 2009, s.12).

Köklü bir medeniyete sahip olan Türklerin kendine özgü giyim ve kuşamları olduğu bilinmektedir. Türk milletinin çağlar boyunca giyimleri; coğrafi bölgelere, yaşama şekillerine, sosyal farklılıklarına, cinsiyetlerine göre çeşitlilik göstermiştir (Şahin, 2009, s.12).

Orta Asya Türkleri tarafından temelleri atılıp şekillenen Türk giyim tarzı, Anadolu'ya kadar gelmiştir. Burada kurulan Selçuklu ve Osmanlı İmparatorlukları devrinde geliştirilip zenginleştirilerek, yeni ve köklü değişikliklere tabi tutulacağı Cumhuriyet dönemine kadar getirilmiştir (Komşuoğlu vd, 1986, s.13).

Türk giyimi ile ilgili bilgiler, Orta Asya' da ele geçen duvar resimlerinden, minyatürlerden ve bölgelere ait yayınlanmış gezi yazılarından öğrenilmiştir. Türklerin Anadolu' ya yerleşmeden

önceki dönemlerle ilgili giyim özelliklerini yansıtan bu bilgilerin, halkın elbise yapımında deri ve kumaş kullandığı, ata binmeye ve hareketli hayata uygun model seçtiği anlaşılmaktadır (Şahin, 2009, s.13).

İnsanlar için tasarlanan ürünler arasında, çevresel ve yaşamsal bir gereksinim olarak giysiler, bireylerin kişilik özelliklerini, duygularını ve yaşam tarzlarını yansıtmanın yanı sıra yaşam kalitelerini de etkileyen unsurlardan biridir. Kişilerin kişilik özelliklerini yansıtmakta moda eğilimleri ve toplumsal etkenler etkili olmaktadır. Tüketiciler bu konuda giderek bilinçlenmektedirler. Satın alma tercihlerinde ise fiyatın yanı sıra bireysel isteklerde önem taşımaktadır. Giysinin en son moda eğilimlere uygunluğu yetmemekte, zevke, kullanım ve bakım kolaylığı, işlevselliği ve kalitesi giyim tercihlerini etkileyen en önemli unsurlar arasında yer almaktadır (Koca ve Koç, 2008, s.7).

Kişinin görüntüsünün önemli bir parçası olan giysiler, aynı zamanda kişiliğin de bir parçası olarak görülmektedir. Genellikle farklı aktiviteler için farklı giysi tipleri tercih edilmektedir. Kişiye uygun seçilmiş giysiler kişilerin olası kusurlarını gizleyerek estetik bir görünüm sağlar (Koca ve Koç, 2008, s.9).

Giyimler yaşa (çocuk- yetişkin), cinsiyete (kadın- erkek) ve amacına (sokak, spor, gece kıyafetleri) göre sınıflandırılmaktadır. Kişi nerede ve nasıl giyineceğini bilirse, hem toplumsal hem de bireysel normlara değer vererek hareket etmiş olacaktır. (Şahin, 2009, s.15).

Giyim, iç giyim ve dış giyim olarak ikiye ayrılmaktadır. İç giyim, dış giyimin duruşunu destekleyen, estetik görünümünü güzelleştiren, işlevselleştiren en önemli unsurlardan biridir.

Kadınların en çok tercih ettikleri giysiler arasında yer alan bluz, elbise, etek ve pantolon seçiminde giysi konforu, estetiklik kadar iç giyimde önemli bir faktördür. İç giyim konusu geniş bir şekilde ilerleyen bölümlerde anlatılmıştır.

2.1.1. Giysi Seçimini Etkileyen Faktörler

Tüketicileri ilk planda giysinin modaya uygunluğu ve estetik özellikleri etkiler gibi görünse de, vücuda uyumu ve hareket serbestliği sağlaması giysinin tercih edilmesinde önemli bir unsurdur. Özellikle günlük yaşamda vücut aktivitesi açısından yoğun olan tüketicilerin giysilerinde uyum ve hareket serbestliği estetik özelliklerden daha önce gelmektedir. Bu nedenle giysi üreticilerinin insan vücudunun fiziksel büyüme ve gelişimi, vücut oranları, vücut tipleri ve antropometrik ölçülere dayalı tasarımları gerçekleştirmeleri hem pazardaki paylarını arttırmaları hem de kalite ve kullanılabilirlik anlayışının önemli unsurlarından olan tüketici memnuniyetini sağlamaları açısından önemli görülmektedir (Gürşahbaz, 2001, s.3).

Giysinin içinde ısı, rutubet ve hava hareketleri, konforu oluşturan en önemli faktörler arasındadır. Bunların yanı sıra giysinin büyüklüğü ve vücuda uygunluğu gibi faktörlerde önemlidir. Konforlu bir giysi vücudun ısı ve nemini dengeleyen, kişiyi psikolojik ve fiziksel olarak etkilemeyen, kişinin kendini rahat hissettiği giysidir (Koca ve Koç, 2008, s.8).

Bireyi diğerlerinden farklı kılan ve giyim seçimini etkileyen özellikler arasında fiziki yapı, kişisel özellikler, içinde yaşadığımız toplumun örf ve adetleri, kültürel durumu, sosyal hayatı, aile görüşleri, değerleri ve moda anlayışı da bulunmaktadır (Öztürk, 2000, s.12).

Teknoloji ve modanın sürekli değişimi, farklı yapılarıdaki ürünlerin piyasaya sunulmasıyla birlikte, bilinçlenen tüketicilerde, giysi satın alma davranışlarında yeni akımlar oluşmaktadır. Bu akımların, giysinin tasarımı, kumaşı, dikiş kalitesi, anatomik yapıya uygunluğu ve fiyat ile ilgili parametrelerin olduğu gözlenmiştir. Bu parametreler hazır giyim üreticilerini ve giyim tasarımcılarını yönlendirerek ve tüketicilerin eğilimlerini dikkate almak zorunda bırakmıştır (Ok, 2011, s.16).

Bu tüketici eğilimleri ise çok çeşitli etkenlere dayandırılabilir. Bunların başlıcaları; iklim, yaş, sosyal çevre, moda, kalite, vücut yapısı, ergonomi, ekonomik yapı ve giysi kalıbıdır (Ok, 2011, s.16).

İklim; şartlara ve zamana göre giyime şekil vermiştir. İnsanlar yıl içindeki iklim farklılıklarına göre giysilerini seçmektedir ve kullanmaktadır (kışlık- yazlık- mevsimlik). İklim şartlarına göre giyinme, sağlıklı yaşamın vazgeçilmez gerekçelerinden biridir (Şahin, 2009, s.17).

Yaş; insan yaşamındaki ilerlemeyle birlikte vücutta değişime uğramakta ve vücutta meydana gelen değişiklikler ise kişinin giysi seçimine yansımaktadır (Ok, 2011, s.15).

Sosyal çevre; insan içerisinde yaşadığı toplumun farkına vardığı zaman, o topluma ait kurallarında farkına varmaktadır. Bu kurallar çerçevesinde hareket eder ya da etmek zorunda kalır (Şahin, 2009, s.18).

Moda; sürekli olarak değişen, doğrudan veya dolaylı olarak kişilerin giysi seçimini yönlendiren bir kavram olmakla birlikte, giysinin tüm özelliklerini etkileyen gizemli, itici bir güçtür (Ok, 2011, s.16). Giysinin ve eşyanın belirli bir süre kullanımı ve bu giysilerin yerine aynısını değil farklı olanını edinme isteği moda olgusunu gerçekleştirmiştir (Şahin, 2009, s.20). Güzel giyinmek isteyen bir kimsenin moda akımları dışında kalması düşünülemez. Fakat körü körüne modaya uymak da modayı hiç hesaba katmamak kadar hatalıdır. Bir kadın modayı uygularken kişisel özelliklerini de göz önünde bulundurarak giysi seçimi yapılmalıdır (Ok, 2011, s.16).

Kalite; kaliteli kumaş ve malzeme kullanımı, dikiş kalitesi ve müşterinin beden ölçülerine uygunluk bir giysinin niteliğini belirleyen üç önemli faktördür (Aydın, 1989, s.5). Kalite çoğunlukla gereksinimlere uygunluk olarak tanımlanır (Ok, 2011, s.17).

Vücut yapısı; insanların yaratılış gereği vücut yapılarında farklılıklar vardır. Kişinin vücudundaki bu farklılıkların farkında olması ve giysilerini ona göre seçmesi gerekmektedir. Kişi kendine yakışan giysiyi bilirse; kumaş, model ve renk seçimini kendi özelliklerine göre belirler. Böylelikle güzel taraflarını ön plana çıkartıp, kusurlu taraflarını örterek geri planda bırakmış olur (Şahin, 2009, s.18).

Ergonomi, bireyin kendisini rahat hissetmesi ve rahat hareket edebilmesi, vücuduna uyan, hareket serbestliği sağlayan, hava koşullarına uygun giysilerin üretilmesi ile mümkündür.

Rahatlık ve emniyet için olduğu kadar, sosyal tatmin içinde giysi tasarımı konusunda ergonomik yaklaşım oldukça önemlidir (Ok, 2011, s.11).

Ekonomik yapı; sosyo- kültürel seviyeleri ve estetik anlayışları doğrultusunda insanların; iyi olanı ve güzeli giyme, eski giysiyi bırakıp yenisini alma tutkusu, satın alma gücünden geçmektedir. Bu nedenledir ki, ekonomik durumun kişinin giyimi üzerindeki etkisi tartışılmaz boyutlardadır (Şahin, 2009, s.20).

Giysi kalıbı; bir giysinin estetik ve kullanım özellikleri, o giysinin vücuda oturma derecesi ile ilişkilidir. Vücuda iyi oturan bir giysi estetik olarak iyi görüneceği gibi bunun yanı sıra giyen kişi açısından maksimum konforu ve hareket serbestliğini de sağlamalıdır (Ok, 2011, s.19).

2.1.2. Giysi ve Ergonomi

Ergonomi; insanların anatomik özelliklerini, antropometrik karakteristiklerini, fizyolojik kapasite ve toleranslarını göz önünde tutarak, endüstriyel iş ortamındaki tüm faktörlerin etkisi ile oluşabilecek, organik ve psikososyal stresler karşısında, sistem verimliliği ve insan-makine- çevre uyumunun temel yasalarını ortaya koymaya çalışan, çok disiplinli bir araştırma ve geliştirme alanıdır (Erkan, 2003, s.17).

Ergonomi, insan ile kullandığı donanım ve çalışma ortamı arasındaki ilişkileri bilimsel olarak inceleyerek uygulama alanına aktaran disiplinler arası bir bilim dalıdır. İnsan mühendisliği veya iş bilim olarak da bilinen ergonomi, insan, makine ve işin birbirleriyle en iyi şekilde uyumlaştırılması amacıyla insanın; fizyolojik, biyolojik, anatomik ve diğer özelliklerini inceler, makine ve işin bu özelliklere uygun olarak tasarlanmasını sağlar (Erkan, 2003, s.17).

Yunanca' da iş (ergo) ve yasalar (nomos) kelimelerinden üretilen bu yeni isim ile, iş yaşamı ve iş görmenin doğal yasalarını ilgi alanında gören tüm meslek adamlarının çabalarını tek bir başlık altında toplama olanağı doğmuştur (Gürşahbaz, 2001, s.20).

2.1.2.1. Ergonomi ve Antropometri

İnsan, hayatının başlangıcından sonuna kadar olan süreçte farklı büyüme ve gelişme özellikleri göstermektedir. Yaşam sürecindeki bu büyüme ve gelişme bireyin genetik yapısı ve çevresel etmenlerin etkileşimine bağlı olarak, bir düzen içerisinde gerçekleşir. Bu nedenle her bireyin, dolayısıyla toplumun genetik yapısı ve çevresi farklı olduğundan, insanların kendilerine özgü antropometrik boyutları ile fizyolojik kapasite ve özellikleri vardır (Akın ve Koca, 2003, s.17).

Yunanca Anthropos (insan) ve Metros (ölçüm) sözcüklerinin bir araya gelmesinden oluşan antropometri, insan vücudunun belirli kurallar çerçevesi içerisinde ölçülmesi anlamına gelmektedir. Antropometri, insan vücudunu boy ve ağırlık gibi bir bütün olarak ele almanın yanı sıra kafa, el, ayak, bacak, gövde gibi alt birimlerin ölçülmesini ve birbirleriyle olan oranlarını da incelemektedir (Bayraktar, 2007, s.27).

Antropometri, birey veya toplumun gereksinim duyduğu alet, araç- gereç, makine, giysi ve çevrenin tasarlanmasında gerekli olan vücut ölçüleri ve kapasitelerini bilimsel yöntemler kullanarak belirleyen bir tekniktir. İnsanın metrik boyutlarını da ele alıp incelemektedir. Her bireyin veya toplumun genetik yapısı veya çevresi farklı olduğu için antropometrik boyutları, fizyolojik ve psikolojik özellikleri de kendine özgü olmaktadır. Bu nedenle, insanın boyutları değiştirilemeyeceğine göre insanın kullandığı yapı, donanım, makine, giysi yapımı ve düzenlenmesinin tasarım aşamasında insan boyutlarına göre gerçekleştirilmesi ve bunun için üretim öncesinde insan boyutlarının ölçülmesi ve bilinmesi gerekmektedir. İnsanın antropometrik boyutları belirlenmeden tasarlanmış giysilerde işlevsellik, rahatlık ve alınan verim beklenen ölçülerde gerçekleşmez. Özellikle farklı popülasyonlarda (genç, uzun boylu, şişman vb.) insanın giysiyle maksimum etkileşimi sağlanamadığı gibi antropometrik uyum da sağlanmaz. Ergonominin temel kriterlerinden biri olan antropometrik tasarım dikkate alınmadığında, ürün tasarım aşamasında hatalı planlanmakta ve insana yarar sağlamak yerine zararlı da olabilmektedir (Bayraktar, 2007, s.28).

Antropometrik boyutlar, toplumlara ve bireylere göre farklılıklar gösterebilmektedir. Örneğin; Amerikan toplumunun boy, alt ve üst boyutlarının uzunluğu, ülkemizdeki insanların boy, alt

ve üst boyutlarından uzunken, büst yüksekliği daha kısadır. Bu nedenle insanlar, sadece boylarına göre gruplandırılıp değerlendirilemezler. Aynı boy ve cinsiyetteki iki kişinin alt ve üst boyutlarının uzunlukları, büst yükseklikleri, ayak uzunlukları gibi antropometrik boyutları farklı olabilmektedir. Bu nedenle “insan vücudu ölçüleri” sadece boy uzunluğu ölçüsü olarak algılanmamalı, her bir vücut bölümünün kendine özgü antropometrik boyutları bulunduğu unutulmamalıdır (Bayraktar, 2007, s.28).

Antropometrik ölçülerin hangi örneklemden, yaş grubundan ve cinsiyetten alındığına dikkat edilmelidir. Antropometrik ölçüler, genellikle genç, uzun boylu, şişman veya yaşlıların çoğunlukta olduğu popülasyondan alınmış olabilir. Bu nedenle, yayınlanmış antropometrik veriler kullanılırken özen gösterilmeli bu unsurla incelenmeli, bir popülasyona ait antropometrik verileri başka bir popülasyon için kullanmaktan kaçınılmalıdır. Çünkü her popülasyonun antropometrik boyutları farklılık gösterebilmektedir (Akın ve Koca, 2002, s.45).

Bir popülasyonun antropometrik ölçülerinin zamanla değişebileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Zamanla bir toplumun yaşam standartlarının yükselmesine (özellikle Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde) bağlı olarak antropometrik boyutlarında da değişim olmaktadır. Bazen savaş, kıtlık ve doğal afetler gibi olumsuz şartların uzun süre devam etmesi sebebiyle toplumun antropometrik boyutlarında değişim görülebilmektedir. Yapılan antropometrik araştırmalarda, II. Dünya savaşından sonra yaşam standardı yüksek toplumlarda her on yılda bir boy uzunluğunda 1 cm’ lik (pozitif seküler) artış saptanmıştır (Duyar, 1995, s.2).

Antropometrik ölçümlerin insanlardan alınma şekli dikkate alınmalıdır. Toplamların antropometrik standardizasyonunu oluşturma araştırmalarında verilerin güvenilir olabilmesi için insanlardan antropometrik ölçüler olabildiğince en az giysili ve ayakkabısız olarak alınmalıdır. Tasarımcılar, o toplumla ilgili yapacakları tasarım üzerinde bu durumu göz önünde bulundurmalıdır. Örneğin; palto, ceket, kaban vb. dış giyim üretimi tasarımların aşamasında giysisiz saptanan ölçülere 2-3 cm ilave edilmelidir (Bayraktar, 2007, s.29).

Yapılacak olan işin niteliğine göre statik olarak hesaplanan veya dinamik olarak hesaplanan antropometri ölçüleri kullanılmalıdır. Genellikle insan vücudunun gerçek ölçülerini anlatmada statik antropometrik ölçüler kullanılırken, belirli alanlarda ve belirli işleri gerçekleştirmek için gereken vücut ölçülerinin kapasitelerini belirlemede dinamik (fonksiyonel) antropometrik ölçüler kullanılmaktadır (Akın ve Koca: 2002, s.46).

Durağan ya da hareket halindeki insan vücuduna ilişkin antropometrik ölçü ve hareket biçimleri çeşitli alanlarda kullanılmak üzere belirlenmektedir. Bir otomobil tasarımı için gereken ölçüler ile bir giysi tasarımı için gereken ölçüler arasında farklılıklar olmaktadır. Bu nedenle antropometrik araştırmalarda, kullanıcı grubun özelliklerinin göz önünde bulundurularak ve hangi alanda kullanılacağı belirlenerek, bireyin ihtiyaçlarını karşılayacak tasarımların gerçekleşmesi için vücudun farklı uzuvlarının ölçüm kapsamına alınması gerekmektedir (Bayraktar, 2007, s.29).

İnsan vücudunun ölçüleriyle ilgilenen bir bilim dalı olarak antropometri, giysi üretiminde çok önemli bir yere sahiptir. Giysi tasarımında, öncelikli işlemlerden biri, üretilecek giysilerin kalıplarının hazırlanmasıdır. Bireyin kendini rahat hissetmesi ve rahat hareket edebilmesi, vücuda uygun ve hareket serbestliği sağlayan giysilerle mümkündür (Vural, 2011, s.202). Ancak insanların antropometrik ölçüleri arasında farklılıklar bulunmaktadır. Bu farklılıklardan dolayı, her insanın kullandığı giysinin vücuda iyi uyması, işlevsel olması ve rahat hareket olanağı sağlaması, kalıpların antropometrik ölçümlerden yararlanılarak hazırlanmasını gerektirmektedir.(Çileroğlu, 2006, s.14).

Giysi üretiminde kullanılan kalıpların hazırlanmasında gerekli olan ölçüler, doğrudan birey üzerinden alınabileceği gibi temel ölçülerden (boy uzunluğu, göğüs çevresi, bel çevresi ve basen çevresi) orantılar yardımıyla da hesaplanabilmektedir. Bu durum normal yapıya sahip bütün vücutlarda temel ölçüler alınarak diğer ölçülerin orantı yoluyla bulunmasını sağlamaktadır. Ancak, vücudun çeşitli yerlerinde normal beden yapılarına göre farklılık gösteren özellikler bulunduğu zaman (şişmanlık, zayıflık, sakatlık, geniş beden- basen vb.) hesaplanan ölçü ile bireyin ölçüleri arasında farklılıklar oluşabilmektedir. Yapılan

araştırmalar, insanların %2' sinin dört temel ölüsünün ortalama değerlerle aynı olduğunu göstermektedir (ileroğlu, 2006, s.15).

2.1.2.2. Ergonomi ve Giysi Konforu

Son yıllarda hazır giyim sektöründe ortaya çıkan gelişmeler, giysi tasarımı da ön plana çıkarmakta ve giysinin ergonomik açıdan insana uyumu da dikkat edilmesi gereken en önemli kriterler arasında yer almaktadır. Bir giysinin ihtiyaı karşılama düzeyi, öncelikle ergonomik faktörlerin ürün üzerinde bulunmasını gerektirmektedir (Vural, 2011, s.201).

Giysi tasarımı açısından ergonomi, insan ve giysi etkileşiminin performansını arttırmayı amaç haline getirmiştir. Bu artış ise ancak maksimum etkileşimi sağlamakla mümkündür. Giysi tasarımı aşamasında insanın antropometrik boyutlarının bilinmesi de ön koşul olmuştur. İnsanın antropometrik boyutları ve lleri bilinmeden, insan ile giysinin maksimum etkileşimi sağlanamaz (Bayraktar, 2007, s.27).

Ergonomik olarak giysi kalıbı; "İnsanın üç boyutlu vücut formuna, ergonomik ve antropometrik açıdan uyum sağlayan fonksiyonel ve estetik giysilerin hazırlanabilmesi için vücut formunun iki boyutlu iz düşümünü ve giysi modelini yansıtmak üzere hazırlanmış çizimlerdir" şeklinde tanımlanabilir (Sezer, 2006, s.43).

Giysi tasarımlarında da amaç insanı giydirmektir. Giysinin vcoda uyumu tüketicilerin satın alma kararlarında da etkili olan en önemli faktörlerdendir. Bireyin rahat hareket edebilmesi, vcoda uygunlukla ve iklim koşullarına uygun giysilerle mümkündür (şener, 2009, s.61). Bu nedenle giysinin kişiye uygunluğu, işlevselliği kişinin vücudunu iyi tanımakla ve hareket alanını iyi bilmekle mümkündür (Ak, 2009, s.44).

Tüketicisi, giysi alırken öncelikle giysinin modaya uyumuna, renk ve kumaş özelliklerine dikkat etmektedir. Fakat zerine giyerek denediğinde giysi içerisinde kendisini rahat hissetmek ve hareketlerini rahatlıkla gerçekleştirmek istemektedir. Bu nedenle giysinin konforu önem kazanmaktadır. Konforlu bir giysi üretimi için öncelikle giysinin amacı belirlenmeli, daha sonra da moda, model- kalıp, kumaş, dikiş ve ergonomi gibi faktörlerin etkilerinin

belirlenmesi gerekmektedir. Hareket sebebiyle ortaya çıkan ısı, nem ve hava dolaşımı faktörlerinin sübjektif kavramlar olarak beden, uyum, estetik özelliklerinin etkisinin önemi ergonomik açıdan göz önünde bulundurulmalıdır (Ak, 2009, s.44).

Konfor, sübjektif bir kavram olduğu için kişilerin kıyafetle ilgili beklentileri, konfor yorumu ve algılamaları da değişebilmektedir. Kişinin hareketlerini sınırlayan vücuda basınç uygulayan kıyafetlerin konforsuz olduğunu söylemek yanlış olmaz. Giysi açısından konfor, giyen kişinin giysiden rahatsızlık duymaması olarak karşımıza çıkmaktadır. Giysi konforu ve esneklik, gerektiğinde vücudu ikinci bir deri gibi sarma, az buruşma, rahatlık hissi verme, hijyenik olma gibi fonksiyonel özellikleri de barındırmalıdır. (Dirgar ve Kansoy, 2004, s.61).

Giysi seçiminde modadan önce, giysinin giyileceği yer ve giyim amacı ön planda olmaktadır. Tasarlama aşamasında kullanıcının antropometrik yapısı, fiziksel hareket yeteneği, vücut ölçüleri gibi unsurlar da dikkate alındığında ergonomik ürün ortaya çıkacaktır (Kuru ve Kaynak, 2005, s.290). Bu kurallara uygun oluşturulacak giysi, kullanıcı konforunu da sağlamış olacaktır. Kullanıcıların giysilerden beklentileri çok çeşitli olmakla birlikte giysinin görünüşü, vücuda dokununca verdiği his, performansı ve fiyat kriterleri hiçbir zaman göz ardı edilmemelidir (Dirgar ve Kansoy, 2004, s.61).

Giysi dış görünüşümüzün en önemli unsurudur ve giysi seçimi kişiliğimizi yansıtır. Genellikle farklı faaliyet alanları için farklı giysi çeşitleri tercih edilmektedir (serbest kıyafetler, iş kıyafetleri, parti kıyafetler vb.). tasarımı iyi yapılmış olan bir giysi, olası zaafı gizleyerek kamuflaj görevini de yerine getirebilir.

Giyim için; iyi nem iletim kapasitesi, uzun süreli nemlilik hissine karşı koruma, deriyi hoş tutma, tahriş etmeme, yumuşaklığı ve aşınmaya karşı dayanıklılığı, hafifliği ve kolay bakım özellikleri gibi unsurlar önemlidir (Dirgar ve Kansoy, 2004, s.61).

2.1.3. İnsan Vücudu ve İnsan Vücudunun Fiziksel Büyüme ve Gelişimi

İnsan vücudunda bulunan bütün oluşumlar yapısı, şekli, birbirleriyle olan ilişkileri ve karakteristik özellikleri açısından anatomi bilimi tarafından incelenir (Çileroğlu, 2006, s.9).

Anatomi; insan vücudunun normal şeklini ve yapısını, vücudu oluşturan çeşitli organlarını, bu organlar arasındaki ilişkileri inceleyen bir bilimdir (Şener, 1995, s.4).

Makroskobik anatomi ise; insan vücudunun dış şeklini ve yapısını inceleyen anatomi biliminin bir dalıdır (Şener, 1995, s.4).

İnsan vücudunun şekil ve yapı bakımından normal olduğunun tespit edilebilmesi için normal olarak kabul edilebilen bir ölçüye ihtiyaç vardır. Bu konuda giysi tasarımcıları makroskobik anatomiden büyük ölçüde yararlanmaktadırlar. Bir giysinin istenilen amaca yönelik tasarlanabilmesi için, insan vücudunun fiziksel özelliklerinin ve oranlarının da bilinmesi gerekmektedir (Şener, 1995, s.4).

İnsanın doğumundan başlayarak geçirdiği anatomik ve fizyolojik gelişimi önceleri hızlıdır. Daha sonra belli dönemlerde duraklama gösterip yaşlılık düzeyinde de geriye dönmektedir. Bu süreçte oluşan anatomik farklılıklar boy, kilo, yapısal genişlik vb. etkenler giysi seçimini ve kullanımını büyük oranda etkilemektedir (Ok, 2011, s.25).

Giysi boyutlarının kontrolü giysinin kalıbını çalışan kişiye bağlı olurken diğer değişken olan vücut ölçüleri kontrol dışı olup, ırk, kalıtsal özellik ve yaşam koşulları gibi değişkenlere bağlı olarak değişmektedir (Ok, 2011, s.25).

Giysi, insan vücudu hareket ve ölçüm sistemi verilerine dayanarak oluşturulacak bir üründür. Ancak fiziksel büyüme ve gelişmedeki farklılıklar; buna bağlı olarak vücut tipleri, vücut oranları ve vücudun dinamik yapısını oluşturan eklem hareketleri, ideal ve en uygun giysi üretimini güçleştirmektedir. Bu nedenle giysi üreticilerinin; insan vücudunun fiziksel büyüme ve gelişimi, vücut oranları, vücut tipleri ve antropometrik ölçülere dayalı tasarımları gerçekleştirmeleri hem tüketici memnuniyetini sağlar hem de pazardaki paylarını arttırmaları

ve geliştirmeleri açısından önemli görülmektedir (Gürşahbaz, 2001, s.23).

Büyüme bir çocuğun vücudunun uzunluk ve ağırlık yönünden artışı anlamına gelen bir terimdir. Gelişme ise, büyüyen bir organizmanın dokularının yapısında, biyokimyasal bileşiminde oluşan değişiklikler sonucu olgunlaşması ve biyolojik fonksiyonların farklılaşmasını ifade eder (şener, 1995, s.4).

Büyümeyi dinamik olarak etkileyen faktörlerden başlıcaları; genetik faktörler, cinsiyet, beslenme, sosyal ve kültürel faktörlerdir (Gürşahbaz, 2001, s.24).

Gelişim, biçim ve görünüşte kademeli olarak değişikliklere neden olur. Yüzeysel olarak, vücudun bazı bölümlerinin diğer bölümlerden daha hızlı geliştiği görülebilir. Vücut bölümlerinin gelişimi arasındaki farklı hız, vücut ağırlığındaki artışla da zıtlık gösterir. Vücut ağırlığı tüm vücut bölümlerinin toplamını açıklar ve çocukların yetişkinliğe doğru ilerlemesi konusunda bilgi verebilir. Yaşamın altıncı ve yedinci yıllarında yetişkin değerinin %50'sinden daha az olan vücut ağırlığı kademeli olarak artmaya başlar. 7-11 yaş döneminde ağırlık yerinde sayar ve bu nedenle artışta çok düşüktür. 11 yaşından sonra vücut ağırlığı, yetişkin oluncaya kadar düzenli artış gösterir (Gürşahbaz, 2001, s.24).

Vücut bölümleri arasındaki gelişme hızında çok geniş bir çeşitlilik vardır. Bu eşitlilik vücut bölümlerinin birbirleri arasındaki yapısal farklılaşmalara ve eşitlenmelere etki eder. Gelişim ve büyüme sırasında insan vücudunda meydana gelen değişiklikler üç aşamada göz önüne alınabilir; büyüklük artışı, vücut yüzeyi artışı ve ağırlık artışı. Doğum ve olgunlaşma arasında ortalama olarak üç boyutun her birindeki değişiklikler şöyle olur; boy 3-3,5 katı kadar, deri yüzeyi 7 kat, ağırlık ise 20 kat artar. (Gürşahbaz, 2001, s.25).

Erişkin dönemde iki cins arasında farklılıklar ise şöyledir:

- Kadınlar erkeklere göre daha kısa boyludur,
- Daha dar omuz ve göğüs kafesine,
- Daha geniş leğen kemiklerine sahiptir

- Kadınların ön beden uzunluğu, arka bedenden daha uzundur
- Daha düşük kalça hattına sahiptirler
- Kadınların üst bedeni daha uzundur (Şener, 1995, s.5).

İnsanın vücut gelişimi üzerinde coğrafi ve sosyal çevrenin etkili olduğu bir gerçektir. Gelişmiş ülkelerde gelişme hızının yüksek ve vücut olgunlaşmasının da erken olduğu gerçeği bilinmektedir. Genetik ve çevresel faktörlerin birlikte oluşturdukları, henüz çok açık olarak bilinmeyen bir dizi büyüme olguları, iyi beslenmiş veya beslenmemiş olsun, aynı popülasyon içindeki çocukların gelişmesi ile paralellik göstermektedir. Vücut gelişimi sıcak iklimlerde bir miktar gecikme gösterse de, bu durum genellikle iklimsel şartlar veya beslenmeden daha çok irksal faktörlere dayandırılmaktadır (Gürşahbaz, 2001, s.26).

2.1.4. Vücut Gelişimini Etkileyen Faktörler

İnsan vücudunun şeklinin, yapısının, organ ve uzuvlarının büyüklük açısından incelenmesi sonucu farklılıklar olduğu görülmüştür. İnsan topluluklarında küçük ortamlarda yaşayan bireyler arasında bile dışarıdan görülebilen farklılıklar göze çarpar. Çeşitli iklim ve kıtalarda yaşayan insanlar karşılaştırıldığında bu farkların daha fazla olduğu görülmektedir (Çileroğlu, 2006, s.11).

İnsan vücut ve organlarının yapı ve şekil bakımından farklılık göstermesi bütün canlılara ait bir özelliktir. Bu özelliğe “variabilite” adı verilir. Variabiliteyi etkileyen üç ana faktör vardır, bunlar; cinsiyet farkları, yaş farkları ve ırk farklılıklarıdır (Çileroğlu, 2006, s.11).

Cinsiyet farklarından doğan faktörler incelendiğinde, tabiatın en önemli amaçlarından olan neslin devamında kadının daha fazla görevinin olması sadece cinsel organların değil, bütün vücudun erkeklerden farklı bir yapıda olmasını gerektirdiği görülmektedir. Bu nedenle vücudun şekil, durum ve yapısı üzerinde cinsiyet özellikleri gelişimin farklı olmasını sağlamaktadır (Çileroğlu, 2006, s.11).

Yaş farklarından doğan faktörler incelendiğinde, insan gövdesi ve çeşitli organları arasında büyüklük küçüklük, şekil ve yapı bakımından görülen ayrımların en önemlilerinin yaş farkından dolayı oluştuğu görülmektedir. Yaklaşık 20 yıl süren gelişme evresinde insanın gövde ve organları arasındaki oran yaşa göre çok değişik özellikler gösterir. Kemiklerin ve bütün iç organların büyüklük ve ağırlık oranları değişir; ihtiyarlık döneminde tüm organlarda gerileme ortaya çıkmaya başlar (Çileroğlu, 2006, s.11).

İrk farklarından doğan faktörler incelendiğinde, vücudun bütününde, derinin renginde, vücut kısımlarının oran ve şeklinde kemik yapısında, yaş dağılımında ve yapıyla ilgili sayısız alanda farklılıklar yaratan bir faktör olduğu ortaya çıkmaktadır. Çeşitli iklimlerde, değişik yaşam koşulları altında yaşayan insanlar arasında özellikle dış görünüş bakımından önemli farklar vardır (Çileroğlu, 2006, s.11).

İnsanları yalnız cins, yaş ve ırk ayrımlarına göre gruplandırmak, insan vücudu ve çeşitli organlarının büyüklük, şekil ve yapı bakımından normal sınırlarını çizmek, organların ve vücudun çeşitli parçaları arasındaki oranları belirlemek için yeterli değildir. Aynı topluma ait ayrı bireyler arasında bile önemli farklılıklar görülebilmektedir. Bu farklılıkların önüne geçilebilmesi için aynı cins, aynı yaş ve aynı ırka ait insanlar aralarındaki önemli ayrıntılara göre daha küçük gruplara ayrılarak incelenmeli ve oranlar belirlenmelidir (Çileroğlu, 2006, s.12).

2.1.5. Vücut Tipleri

Bir giysinin istenilen amaca yönelik olarak tasarlanabilmesi için insan vücudunun geometrik yapısının çok iyi bilinmesi gerekmektedir. Özellikle giysilerde uyum ve hareket serbestliği, estetik unsurlardan önce geldiği için bu tür giysilerin kalıp formunun oluşturulmasında, vücudun geometrik yapısının hesaplanarak göz önünde bulundurulması son derece önemlidir (Safa, 2007, s.13).

Biçim insandan insana değişebilir, bu yüzden vücut tiplerini sınıflandırmakta ancak genel bir ayırım olabilir. Yalnız vücutların kemik yapılarının değişik olduğunu, kendi vücut tipimizi de asla değiştiremeyeceğimizi bilmemiz gerekmektedir. Kendi vücudumuzun sınırları içinde kalmayı, bunun verdiği imkânlardan yararlanmayı öğrenmeliyiz (Ok, 2011, s.20).

İnsan vücudunun sistematik analiziyle hazır giysi üreticileri de ressam ve heykeltıraşlar gibi vücut oranlarının tespit çalışmasıyla yakından ilgilenmelidirler. İnsan vücudu için birçok noktadan, çeşitli yöntemlerle ölçümler yapılarak vücut oranları konusunda pek çok tespitler yapılmıştır (Safa, 2007, s.13).

Hazır giyim sanayisinde, vücut biçimlerindeki sınıflandırmanın yanı sıra, üretim planlaması açısından belirlenmiş bir sınıflandırma biçimi kullanılmaktadır. Buna göre boy için; uzun, orta, kısa boy, beden için; göğüs ölçüsünün yarısı olarak çift numara rakamlardan oluşan beden numaraları belirlenmiştir. Hazır giyim sanayinde üretim etkenlerine uygun olarak belirlenmiş olan bu sınıflandırmanın dayanağı, insan anatomisi incelemeleri sonucu yapılan biçimsel sınıflandırmalara dayanmaktadır (Ok, 2011, s.20).

Basit bir gözlem, insan vücut yapıları açısından önemli farklılıklar bulunduğunu, değişik vücut biçimlerinin söz konusu olabileceğini göstermektedir. Uzun, kısa, zayıf, şişman gibi vücut tiplerinin yanında, çeşitli vücut bölümleri arasındaki oranlarda da bazı değişimler ortaya çıkabilmektedir (Safa, 2007, s.13).

Başın bedene oranı, bacakların genel boy içindeki payı, omuz genişliği, göğüs ve bel çevresi arasındaki oranlar, kalça genişliği, göğüs kafesi, pelvis, omuz genişliği gibi oranlar, değişik vücut tiplerinin oluşması sonucunu ortaya çıkarmaktadırlar (Safa, 2007, s.13).

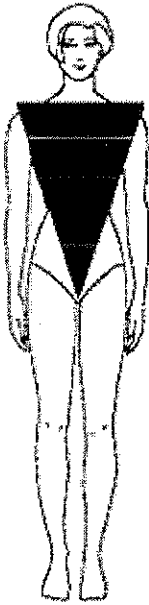
2.1.5.1. Armut Tip Vücut:

Zayıf, dar omuzlu, uzun ve dar göğüs kafesli, ince uzun boyunlu, ince kol ve bacaklı fakat geniş kalça yapısına sahip vücut tipidir. Genel olarak yağsız vücuda sahiptirler, fakat kalça çevresinde belirgin yağlanma görülmektedir. Bu tiplerin uzunluk ölçüleri normal değerlerdeyken genişlik ölçüleri farklılık göstermektedir.

(Şekil 1)

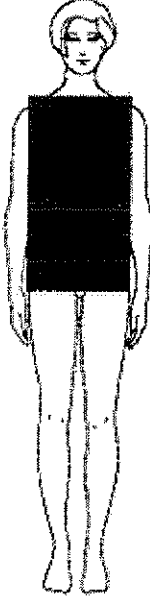
2.1.5.2. Ters Üçgen Tip Vücut:

Orta ve büyük yapılı, geniş omuzlu, şişkin göğüs kafesli, gövdenin kalçaya doğru inceldiği vücut tipidir. Bu tiplerde omuz- göğüs- kalça ilişkisi trapezi andıracak bir görünüm almıştır. Bel ve bacaklar, göğüs ve omuza göre ince ve narindir.

(Şekil 2)

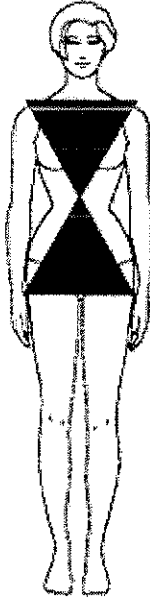
2.1.5.3. Dikdörtgen Tip Vücut:

Bu tipte yatay boyutlar, dikey boyutlara üstün durumdadır. Baş, göğüs ve karın yanlara doğru gelişmiştir. Kadınlarda yağlar daha çok göğüs ve kalçalarda birikir. Bu tip vücuda sahip olanların vücudu bir bütün olarak algılanır. Göğüs, bel, kalça hatları belirgin değildir.

(Şekil 3)

2.1.5.4. Kum Saati Tip Vücut:

Geniş omuzlu ve göğüslü, ağır kash kollu ve yağsız klasik tiplerdir. Sağlam kas ve kemikleri, uzun ve kuvvetli boyun, kaba kalça ve üst bacaklara sahiptirler. Bu tiplerin deri altı yağ miktarı minimumdur, kemikler orta ya da kalındır. Atletik yapılı (kaslar güçlü) olabilirler. Bazen vücutta omuz yuvarlaklığı da görülebilir. Ancak göğüs çevresi geniştir, alt kaburgaların bulunduğu kısım –bel- belirgin biçimde incedir.

(Şekil 4)

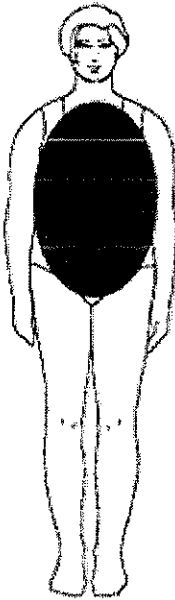
2.1.5.5. Elmas tip Vücut:

İnce zayıf yüzlü, ince ve dar göğüs ve karınlı, uzun kollu ve bacaklı vücut tipidir. Bu tipte vücut yapısı incedir. Önden ve yandan bakıldığında da vücut ince durur. Omuzlar dardır, çoğu zaman kalçalar daha da dar olabilir. Fakat karın çevresinde yağlanma mevcuttur (göğüsler küçüktür). Genel olarak yağsız vücut tipidir.

(Şekil 5)

2.1.5.6. Oval Tip Vücut:

Vücut yapısı aşırı durumda küreleşir. Yuvarlak kafa, şişman göbek, ince ayak bileği, göğüs ve kalça iskeleti önden arkaya geniş olan vücut tipidir. Küresel bir yapıya sahip olan bu tipler, yuvarlak kafa, göğse kadar şişkin göbek, zayıf kol ve bacaklar, kolun ve baldırın üst kısmında yağlanmalar, el ve ayak bileklerinin inceliği ile penguene benzetilebilir. Vücut oldukça ağırdır ama kemik yapısının iri olması da gerekmez. Vücudun her yanı yuvarlaktır, karınla bel kısmı toplucadır.

(Şekil 6)

Bu gruptamanın haricinde vücut kusurları diyebileceğimiz ve bazıları doğuştan olabileceği gibi bazıları da yaş ılerledike oluşan belirli vücut şekilleri de vardır (Safa, 2007, s.17). Günlük yaşamda yukarıda belirtilen tiplere nadiren rastlanmaktadır. İnsanlar genellikle tek bir tipin zellikliğini taşımayarak bu vücut tiplerinin karışık olarak özelliklerini taşırlar. İnsanların vücutlarında normal yapıdan sapmalar ancak normalin belirli ölçüde üzerine çıkınca fark edilebilmektedir (şener, 1995, s.10).

Normal vücut yapısından sapmalar;

- Yüksek omuz (kısa boyun), düşük omuzlar (uzun boyun),
- ne eğik omuzlar,
- Tek taraflı eğik omuzlar,
- ne veya arkaya eğik baş,
- Yüksek göğüs,
- Kuvvetli omuz kasları,
- Düz leğen kemiği ve düz kalça,
- Vücudun eğik veya sarkık duruşu (yüksek leğen kemiği, ne sarkık kalça, yuvarlak sırt),
- Dik ve düz duruş (düz sırt, ne eğik göğüs kafesi),
- X duruşlu bacaklar (dizler ie dönük),
- () duruşlu bacaklar (dizler dışa dönük),
- Ters büyümeler (omurganın yana kayması, kamburluk, yerinden kaymış kalça gibi),

- Şişmanlık (erkeklerde genelde karın kısmında, kadınlarda göğüs, kalça ve baldırlarda),
- Yaşlı insanlardaki sapmalar (boyun kısalması, sırtın yuvarlaklaşması, düz göğüs, öne eğik dizler) gibi özellikler olarak ortaya çıkmaktadır (Şener, 1995, s.10).

Bütün bu vücut şekilleri dikkate alınarak bireyin kendine yakışan giysiyi bulması gerekmektedir. Kendine yakışan giysiyi bulabilmesi içinde kendi vücut yapısını çeşitli yönleri ile analiz etmesi, tanınması gerekmektedir. Bunun içinde insanlar geniş çapta bilgiye ve kültüre ihtiyaç duyarlar. İnsanların fiziki yapısına dikkat ederek psikolojik durumlarının da incelemesi ve bütün bu özelliklerine göre renk, model, desen, çizgi, aksesuarlar tercih etmesine imkan tanımak gerekmektedir. Bütün bunlara dikkat edilerek seçilen giysi ile kişi toplum içinde kendini özgüveni tam, psikolojik olarak da rahat hissedecektir (Safa, 2007, s.17).

Son 50-60 yılda insan vücudunun şekil ve boyutlarında büyük değişiklikler olmuştur. İnsanların artık eski dönemlere göre daha uzun oldukları gibi, hareketsizlikleri ve bilinçsiz tüketimleri nedeniyle vücut hatları daha yuvarlaktır (Safa, 2007, s.17).

2.1.6. Vücut Oranları

İnsan vücudunun yapısı, günümüze kadar değişik bilim alanlarında, farklı açılardan ele alınarak incelenmiştir. İnsanın anatomik yapısı, bu yapının normal sınırlarının düşünülmesi ve araştırılması hemen hemen insanın varoluşu ile başlamıştır (Safa, 2007, s.17).

Bilinen en eski vücut oranı (M.Ö. 300),Memfis piramidinin mezar odasında bulunmuş ve o günden bu yana bilim adamları ve sanatçılar insan oranlarını inceleme konusunda çalışmalar yapmışlardır (Safa, 2007, s.17).

Bu konudaki ilk çalışmalar, bilimsellikten uzak olarak sadece estetik anlayışa dayanmaktaydı. Bilim adamı, bir toplumdaki bireylerin en güzellerini, en güçlülerini ve ideale en yakın olanlarını seçerek, aralarında önce analiz sonra sentez yaparak ideal tipi bulmaya çalışır, doğal olarak elde edilen bu değerler bir toplumun ortak özelliklerini yansıtmaktan uzak kalmaktadır

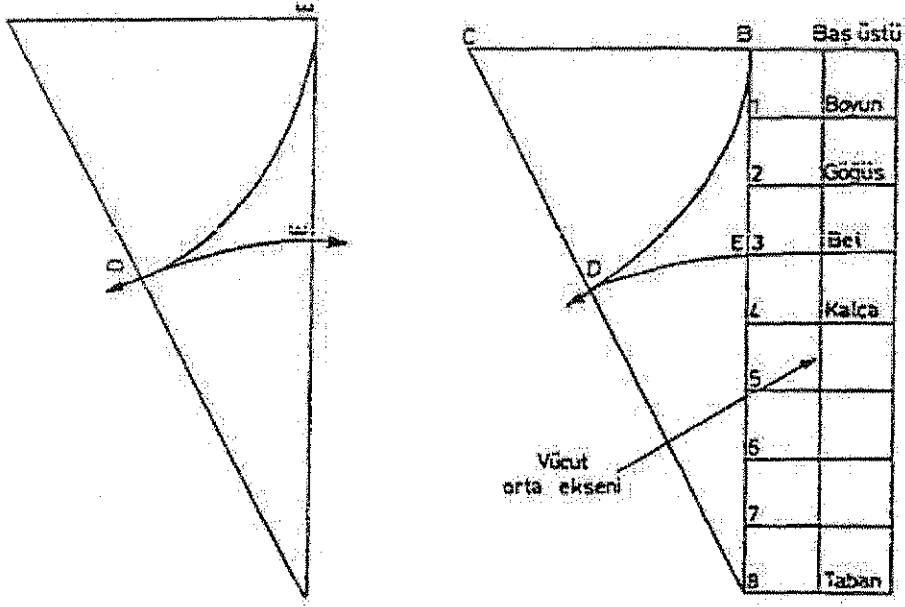
(Gürşahbaz, 2001, s.33).

İnsanın anatomik yapısını, bazı kurallarla ifade edilebilen mimari bir yapıya benzetilebilir. Bu düşünceden hareket eden çalışmacılar, insan yapısına ilişkin ölçü ve oranları da bazı kurallarla ifade etmeye çalışmışlar ve bazı sabit oranlar araştırmışlardır. Tıbbın babası sayılan Hipokrat' tan günümüze kadar ortaya atılan kurallarda değişik sabiteler kullanılarak anatomik yapı ifade edilmiştir. Bugüne kadar baş, yüz, el, ayak, omurga, el orta parmağı uzunlukları ve el genişliği gibi bölümleri “birim uzunluk” olarak alınmış, önceki vücut bölümleri ile tüm vücut uzunluğu bu birim uzunluklarla orantılı olarak alınmıştır. İnsan yapısında var olan bu sabit oranlara “kural” adı verilmektedir (Gürşahbaz, 2001, s.33).

M.Ö. 500 yıllarında yaşamış yunanlı ressam Pdyklet günümüzde de kullanılan “altın kesit” orantısını geliştirmiştir. Yapılan çalışmalar altın kesit kuralının vücuda uygulanması sonucunda, vücuttaki anatomik ayırım noktaları ile çakışma olduğu görülmüştür. Örneğin; tüm boy üstten ayrılınca, bel eksenini ortaya çıkmaktadır (Safa, 2007, s.18).

2.1.6.1. Altın Oran (Golden Section)

“Altın Bölüm” ya da “Altın Kesit” de denir. Herhangi bir geometrik biçimde, varlığı ESTETİK bir üstünlük sayılan ORAN’ dır. Parçalar arasındaki orantıda, küçük parçanın büyük parçaya oranı, büyük parçanın bütün parçaya oranına eşittir. Cebirsel olarak; $a/b = b/(a+b)$ biçiminde ifade edilir. Parçalar arasındaki oranın değeri olan 1.618 ya da yaklaşık 3/5, “altın sayı” adını alır. Altın oran geometrik olarak, iki kareden oluşan bir dikdörtgenin köşegeni aracılığıyla kurulur. Antik çağdan bu yana matematikçilere ve sanat kuramcılarına konu olan altın oran, bu adı 19. yy’ da almıştır. Eski Yunanlılar’ ın kısaca bölüm olarak adlandırdıkları bu orana, İtalyan matematikçi Luca Pacioli “Divina Proportione”; Leonardo Da Vinci ise “Sectio Aurea” adını vermiştir. Altın oran’ın aritmetik, cebir ve geometri özellikleri taşımasının yanı sıra, doğada, müzikte ve insan vücudunun organları arasında var olan çeşitli oranlarla da yakın ilişkisi bulunduğu, bütün öteki oranlara üstünlüğünün ise çeşitlilik içinde birlik özelliğinden kaynaklandığı öne sürülür. Bazı kaynaklara göre insanlar, altın oran’ a yaklaşan orantıları daha çok beğenmektedir (Safa, 2007, s.19).

(Şekil 7) Altın kesitin bulunuşu ve vücuda uygulanışı

- AB: bölümlenecek doğru parçası
- BC: B' den çıkılan dik (boyu: $AB/2$)
- BD: C merkezli yay
- DE: A merkezli yay
- BE/AE; AE/AB

Altın oran ile dağılım geometrik olarak yapılır; A noktasından AB çizgisine dik bir çizgi çizilir, bu çizgi üzerinde $AC = AB$ olacak şekilde C noktası alınır. C ve B noktaları birleştirilir. C noktası merkez ve yarıçapı AC olan bir yay çizilerek D noktası bulunur. Daha sonra B noktası merkez ve yarıçapı $r = BD$ olan yeni bir yay çizilerek AB üzerinde E noktası elde edilir. Bu şekilde AB doğru parçasını altın kesit kuralına göre bölen E noktası elde edilmiş olur. Böylece dağılımda yuvarlatılmış sayılarla örneğin; 3:5, 5:8, 8:13 şeklinde oranlar elde edilir (Safa, 2007, s.19).

İnsan vücudu üzerinde altın oran kuralı uygulanırsa dağılım noktaları vücuttaki gerçek ayırım noktaları ile çakışır. Örneğin;

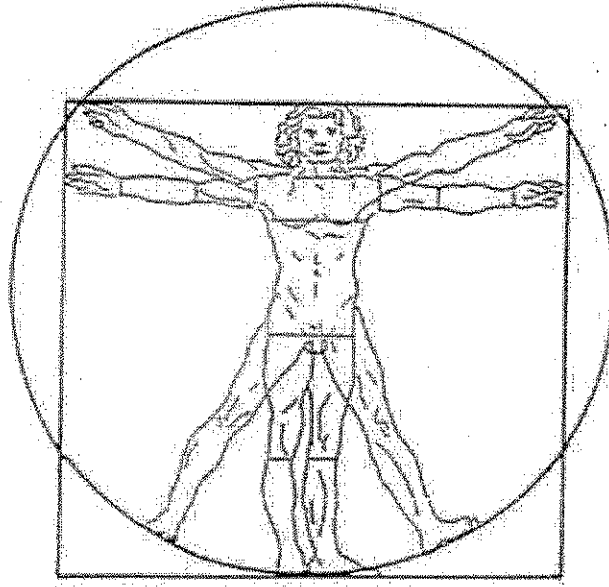
Tam boy üstten ayrılırsa	: Bel ekseni
Tam boy alttan ayrılırsa	: El parmak uçları
Belden yukarı olan kısım üstten ayrılırsa	: Yaka ekseni elde edilir

Altın oran ile dağılım geometrik olarak yapılır; A noktasından AB çizgisine dik bir çizgi çizilir, bu çizgi üzerinde $AC = AB$ olacak şekilde C noktası alınır. C ve B noktaları birleştirilir. C noktası merkez ve yarıçapı AC olan bir yay çizilerek D noktası bulunur. Daha sonra B noktası merkez ve yarıçapı $r = BD$ olan yeni bir yay çizilerek AB üzerinde E noktası elde edilir. Bu şekilde AB doğru parçasını altın kesit kuralına göre bölen E noktası elde edilmiş olur. Böylece dağılımda yuvarlatılmış sayılarla örneğin; 3:5, 5:8, 8:13 şeklinde oranlar elde edilir (Safa, 2007, s.19).

İnsan vücudu üzerinde altın oran kuralı uygulanırsa dağılım noktaları vücuttaki gerçek ayırım noktaları ile çakışır. Örneğin;

Tam boy üstten ayrılırsa	: Bel ekseni
Tam boy alttan ayrılırsa	: El parmak uçları
Belden yukarı olan kısım üstten ayrılırsa	: Yaka ekseni elde edilir

Leonardo Da Vinci' ye göre, ayakta dik duran bir insan ayaklarını hafif yanlara açar ve kollarını da hafifçe yukarıya kaldırır, bir insanı daire ile sınırlandırmak mümkündür. Bu dairenin merkezi göbek kısmına isabet eder; ayaklar arası uzaklık dairenin yarıçapı kadar olmalıdır. Yine Leonardo Da Vinci' nin düşüncesine göre kolları iki yana açık olarak ayakta dik duran insanı kare içine almak mümkündür (Safa, 2007, s.19).

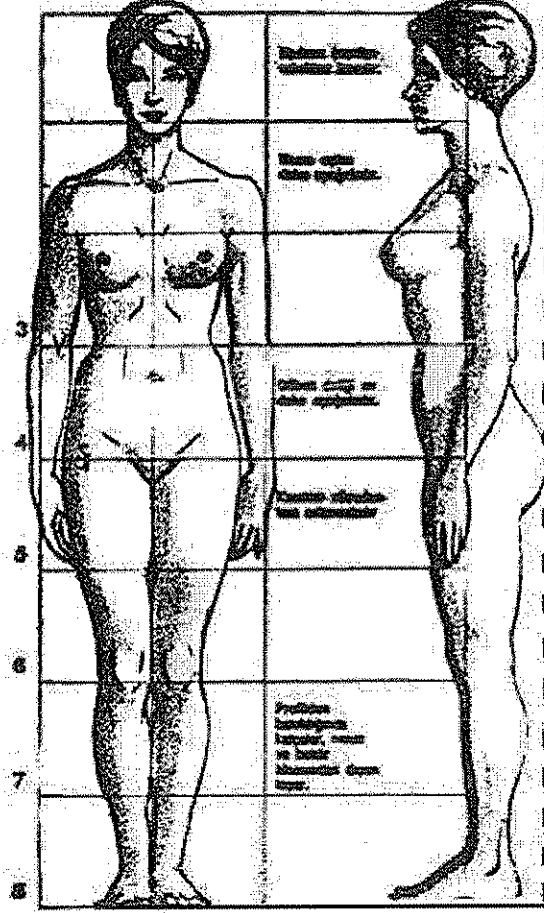
(Şekil 8) (Erdoğan, 1993, s.141)

Rönesans' ın büyük ustaları; Leonardo Da Vinci, Mikelanj ve Albrecht düver de orantı biliminin vücuda uygulanması için çalışmışlardır ve günümüzde de kullanılan "Sekizli Bölme" olarak isimlendirilen dağılımı bulmuşlardır (Safa, 2007, s.19).

2.1.6.2. Sekizli Dağılım Kuralı

Vücut bölümlerinin oranlanmasında en çok kullanılan birim uzunluk baş uzunluğudur. Baş uzunluğunu birim uzunluk olarak kabul eden kurala göre tüm vücut uzunluğu 8 baş uzunluğuna eşittir (Şener, 1995, s.11).

- 1/8: Baş uzunluğu
- 1/8: Çene ucu ile göğüs ucu arası
- 1/8: Göğüs ucu ile bel arası
- 1/8: Bel ile kalça arası
- 1/8: Kalça ile bacak üstü yarı arası
- 1/8: Bacak üstü yarısı ile diz arası
- 1/8: Diz ile baldır arası
- 1/8: Baldır ile topuk arası.

(Şekil 9) Vücudun bölümlendirilmesi ile elde edilen orantı sistemi

Sekizli bölme günümüzde çok kullanılan ve iyi sonuçlar veren bir yaklaşım olarak görülmektedir. Giysi kalıpcıları için bunun anlamı; temel ölçüler belirli iken, yardımcı ölçülerin oran yolu ile bulunması ve bulunan ölçü üzerine rahatlık, moda etkisi paylarının verilmesi ile kalıpta kullanılacak ölçülerin elde edilmesi demektir (Safa, 2007, s.20).

Genel olarak vücudun bölümlendirilmesi ile elde edilen oranlama sistemi sonucuna göre;

- Ortalama bir kadının 168 cm. ile 170 cm. arasında kabul edilmiştir.
- Göğüs çevresi, kalça çevresinden en az 30 cm. daha dardır.
- Bel çevresi ise, kalça çevresinden en az 30 cm. daha dardır (Safa, 2007, s.20).

Vücutla ilgili diğer bir oranda Fransız anatomist Richer tarafından ileri sürülmüştür. Richer' a göre vücut uzunluğu 7 ½ baş uzunluğuna eşittir (Şener, 1995, s.3).

Tüm vücut uzunluğunun 8 baş uzunluğu olarak kabul edildiği oranla 7 ½ baş uzunluğu olarak kabul edilen oran karşılaştırıldığında 8'li oranın vücudun bazı kesin ayrımlarına denk geldiği görülmektedir. Bu nedenle daha çok kullanılmaktadır (Şener, 1995, s.13).

2.1.7. İç Giyim ve Tarihçesi

İç giyim “Vücut ısını korumak, dış giyimin güzel ve estetik görünmesini sağlamak amacıyla tene veya dış giyimin altına giyilenlerin yanı sıra, yatakta ve ev içinde giydiğimiz giysilerdir” diye tanımlanabilir (TDK, 1974, s.324).

Vücudun fiziksel sağlığını koruyan, kişinin ruhsal kaygı ve endişelerini gideren, dış giyime iyi bir görünüş kazandırmayı amaçlayan, vücuda istenilen görünümü sağlayarak form kazandıran ve doğrudan tene giyilen giysiler iç giyimi oluşturmaktadır. İç giyimlerde bütün giyim ürünlerinin olduğu gibi modanın etkisiyle şekillenmektedir. İç giyim seçiminde sağlık unsuru kadar estetik kaygılarda etkilidir. Sağlık yönünden dikkate alınacak en önemli unsurlar; kullanılan tekstil yüzeyi ve diğer malzemelerin cilde zarar vermemesi vücudun fonksiyonlarını yerine getirmesine engel olmaması, rahat hareket etmeyi sağlaması olarak ifade edilebilir. Estetik kaygıların giderilmesi için iç giyimler; vücudun şekillenmesini sağlayacak özellikte olmalı ve dış giyimi tamamlamalıdır (Tekel, 1990, s.10).

Kadın iç giyimlerinden tene giyilenler; sütyen, külot, korse, fanila, mayo, kombinezon, jüpon, jartiyer olarak sıralanabilir (Tekel, 1990, s.10). Bunlardan kadın vücudu dikkate alındığında estetik kaygıların giderilmesi için en çok kullanılan ve vücuda form vermesi beklenen iç giysi sütyendir (Çileroğlu, 2006, s.20).

İç giyimlerin vücudu tamamen sarmaları hatta form vermeleri beklendiği için bunların üretiminde kullanılacak ölçülerin önemi de çok büyüktür (Çileroğlu, 2006, s.21).

Kadın vücut özelliklerinden göğüs ve kalça yapısı ile bu vücut bölümlerinin bütün vücuda oranı, üst beden uzunluğu, iç giyim ürünleri seri üretiminde kullanılacak boyutlandırma sisteminde etkilidirler. Kadınlarda en çok farklılık gösteren ve iç giyim seri üretiminde sorun oluşturan vücut bölümü göğüslerdir (Çileroğlu, 2006, s.21).

Kadın iç giyiminde kullanılan kumaşlar; pamuk, yün, pamuk karışımı, yün karışımı veya poliamid, polyester gibi sentetik ipliklerden üretilir (Yakartepe, 1995, s.862). Ayrıca iç giyimde kullanılan kumaşların yıkanabilir olması da önemlidir (Ak, 2009, s.10).

Giyim tarihi incelendiğinde kadınların çağlar boyunca vücut çizgileriyle ilgilendikleri görülmektedir. Güzelliklerinin dışavurumuna gösterdikleri özen ve bu konudaki estetik kaygıların 21. Yüzyılda da artarak devam ettiği görülmektedir (Bağcı, 2009, s.8).

İlk iç çamaşırının Adem ve Havva' nın üzerindeki incir yaprakları olduğunu söyleyebiliriz. İnsanoğlunun neden cinsellikle ilgili alanlarını örtme ihtiyacı olduğu ise kendi cinselliklerini bastırma, arzularını kontrol etme ve korunma gibi sebeplere dayandırılabilir. İç çamaşırı daha sonraları kadın ve erkek kimliğini belirleme rolünü de üstlenmiştir (Gökkaya, 2008, s.3).

İlk çağlarda insanların örtünme ihtiyacı ile ortaya çıkan giyim zamanla ihtiyaçların ötesinde toplumların kültür ve uygarlık seviyelerinin sosyolojik ve psikolojik yapılarındaki göstergesi haline gelmiştir (Bağcı, 2009, s.8).

Eski Yunan uygarlığında kadınların destek takarak göğüslerini yukarıya kaldırmayı sağladıkları görülür. Eski Romalılar devrinde ise kadınlar zamanın modasına uygun olarak

göğüslerini bol kıvrımlı drapeli giysiler içinde gizleyerek belirsiz bir hale sokmuşlardır. Eski Türk köylülerinin giydikleri cepkenler vücuda tamamen oturmakla göğüslerin hareketini tamamen engelleyebilmekteydi. Daha sonraları yüzyıllar boyunca Fransız modası olan korse kullanılmaya başlandı. Korseler tahtadan yapılmış olduğundan kadınlar vücutlarını adeta bir işkence aletinin içine sokmuşlardı. Hatta 16. yy da İspanya’ da yine tahtadan, telden veya balina kemiğinden yapılmış juponlar giyilmiştir (Bağcı, 2009, s.8).

14. Yüzyılda kadınlar “cotte” denen sert ve ketenden yapılmış dantelli korseler giyerek vücutlarının ince görünmesini sağlamışlardır. 18. Yüzyılda yine o günün modasına uygun olarak korselerin kadın vücudunun göğüs ve basen kısmını abartan ancak belli ince gösteren tarzda, altında sert bir yapısı olan tarlatanı ile birlikte kullanıldığı görülmektedir. İçinde nefes alması bile güç olan bu korseleri burjuva sınıfı kadınlar kullanıyordu. 19. Yüzyıl, örme iç çamaşır üretiminin modaya bağlı olarak artmasına yol açmıştır (Gökkaya, 2008, s.3).

1800’ lü yıllarda jartiyerin icadı ile ciddi anlamda değişim geçirilmiştir. Kalın çoraplar yerini ipek çoraplara bırakmıştır. Sahneye çıkan bir sonraki çamaşır, Fransızların hassas “Petit Bateau” külotlarıdır. 1807 yılında yeni tip iç etekler moda oldu. Çok dar olan ve bacakları saran bu etekler kadınların ancak kısa adımlarla yürümelerine imkân veriyordu (Gökkaya, 2008, s.3).

19. yüzyılın başından itibaren kadınlar uzun külot giymeye başlamışlardır. Külotların bacak boyları bileğe kadar indiği gibi diz hizasında da üretilbiliyordu. Bacak kısımları üst kısımdan ayrı üretiliyor daha sonra iki parça birbirine ekleniyordu. Fakat içe giyilen uzun külotlar kadın modasında ancak 1830’ a kadar devam etti. Bunun sebebi bu çamaşırların kadınların feminen görüntüsünü bozmasıydı (Gökkaya, 2008, s.3).

1880’ li yıllarda 18. yy’ ın şaşalı modasına tepki olarak ve ayrıca sağlık hareketinin de etkisiyle moda çok sade bir hal almıştır. Yün iç çamaşırlar bu tarihlerde moda olmuştur. Saf yünden üretilen iç çamaşırlarına “Sanitary Underwear” deniyordu.

1800' yılların sonu, Fransa' nın sembolü Eiffel Kulesi' nin mimar ve mühendisi Gustave Eiffel' in evi... Mösyö Eiffel' in şişman olan karısı dışarıya çıkmak için hazırlanıyor. Başı yine her zamanki gibi çoraplarıyla dertte. Bitip tükenmez yakınmasıyla kocasına söyleniyor. "Bıktım şu çoraplarımın sürekli düşmesinden, sokakta rezil olacağım bir gün... Sen ne biçim adamsın? Paris' e koskoca bulvarlar, yollar inşa ettiriyorsun da şu derdime bir çare bulamadın..." (Gökkaya, 2008, s.4).

Mösyö Eiffel "ya sabır" derecesinde başını iki yana sallarken aklına şimşek gibi bir fikir geliveriyor. "Tabi ya niye olmasın" diye düşündürecek bir fikir. O devirde kadınlar, çoraplarını ya lastikle ya da kurdelelerle tutturuyorlardı. Madam Eiffel' in tombul bacaklarına ne lastik dayanıyor ne kurdele. "Belden bağlanan bir askıya çorap tutturmak fikri hiçte yabana atılır gibi değil doğrusu." Çoraplara ilik açılrsa, askının uçlarına da düğme dikilse bu iş tamam. Karısının dırdırından kurtulmak için o an düşündüğü bu pratik çözüm, mösyö Eiffel' i; tarihe jartiyerin mucidi olarak geçirmeye yetiyor (Alptekin, 1991, s.3).

1890' lardan itibaren başlayan romantik hareketin etkisiyle hem iç hem de dış giyimde güzellik unsuru aranmaya başlanmıştır. 19. Yüzyılın sonlarında iç giyimde "S- bükümü" denilen çizgi görülüyor. Kadınlar bu görüntüyü sağlamak için korse giyorlardı. Kombinezonda 19. Yüzyılın iç çamaşırlarından biridir (Gökkaya, 2008, s.4).

20. yüzyılın başında seksüel çekicilik fikrinin uyanmasıyla iç çamaşırlarında çok farklı bir döneme girildi. 19. Yüzyılda moda olan sağlıklı olduğu için tercih edilen yün çamaşırlar popülaritesini kaybetti ve seksi bir görüntü veren ipek, krepdöşin, saten ve jorjet gibi kumaşlar iç giyimde kullanılmaya başlandı. Bu "lingerie" olarak adlandırılan Fransızca "linge" iç çamaşır kelimesinden gelen lüks ve zarafetin popüler olmasının birkaç sebebi vardı. Bu kumaşlar yün çamaşırlara göre çok daha hafiftir, dantel ve nakışla süslenmeye daha elverişlidir, görüntüsü daha çekicidir (Gökkaya, 2008, s.4).

1960' larda örme endüstrisinin en parlak dönemi olmuş dış giyimin %60' ı iç giyimin ise tamamı örme kumaşlardan yapılmıştır. "Body" ilk defa 1960' larda yarı transparan elbiseler altına giymek üzere üretilmiştir. 1970 itibariyle termoplastik elyafın yüksek ısıda

şekillendirilmesiyle tek parça dikişsiz sütyen elde edilmiştir. 1961’de Warner, likra’dan vücudu saran ve ağ kısmından bağlanan külotlu korseyi üretti. Modacı Rudi Gernrich “görünmez iç çamaşır” ını yaratarak yeni bir akım geliştirmiştir. Şeffaf sütyen ve g-string külotlar görünmez iç çamaşırlarının parçalarını oluşturmuştur (Gökkaya, 2008, s.6).

1982’ de ultra hafif sütyenleri, hafif dantelle süslenmiş tanga ve body’ leri ayrıca dantelli fanila ve külotları görmek mümkündür. 1985’ de Amerikan tasarımcı Donna Karan kısa ve uzun kollu olarak siyah body koleksiyonunu hazırlamıştır. Body ağ kısmından birleştiriliyor, likra veya diğer elastik kumaşlardan ya da yün, kaşmir kullanılarak üretilebiliyordu. Burada farklı olan body’ nin Jean üzerine, etek üzerine ve ceket içine buluz şeklinde kullanılmasıydı (Gökkaya, 2008, s.6).

1987- 1988 yıllarında avangard görünüş sergileniyor, Uzakdoğu’dan etkiler olduğu görülüyordu. Aplikeler ve süslü tasarımlar da bu dönemde yerini almıştır. Asimetrik motifler Japon çiçekleriyle birlikte kullanılıyordu. 1990’ larda iç çamaşırlarında bir yenilik vardı. Kıyafetlerin transparanlaşmasıyla iç çamaşırı gün yüzüne çıkıyor ve iç çamaşırının nasıl olduğu önem kazanıyor, çamaşıra göre kıyafet giyiliyordu. 1990’ larda büyük memeli kadınlar memelerini daha küçük gösteren minimizer (meme küçülten) sütyenlere, büyük memeye özenen kadınlarda memelerini büyük göstermek için maximizer sütyenleri kullanmaya rağbet ediyorlardı. 2000 yılında iç çamaşırı şeffaf kıyafetlerin altında değil çok daha direkt biçimde görülmeye başlamıştır (Gökkaya, 2008, s.6).

2000’ li yıllar ise iç giyim, son dönemlerin siyah- beyaz, ten hâkimiyetini ortadan kaldıracak kadar renkli ve canlı bir hal almıştır. Çok renkliliğe, yumuşak dantel, varak, sim, pul gibi birçok canlılık birlikte katıldı. Son olarak niteliği ve kullanım mükemmelliği nedeniyle kâğıt baskıların egemenliği iç giyimi sardı. Taşlı aksesuarlarla da bütünleşen ürünler bir mücevher özelliği taşıyor hale gelmiştir. Bu durumda gittikçe aşağılara düşen pantolon ve etek bellerinin etkisi çok oldu ve hala olmaya devam ediyor (Batal, 2004, s.59).

2.1.8. İç Giyimin Sınıflandırılması

İç giyimler de diğer bütün giyim ürünleri gibi modanın etkisi ile şekillenmektedir. İç giyim seçiminde sağlık unsuru kadar estetik unsurlar da önemlidir. Sağlık yönünden dikkate alınması gereken en önemli hususlar, kullanılan tekstil yüzeylerinin ve diğer malzemelerin cilde zarar vermemesi, vücut hareketlerine engel olmayarak rahat hareket etmeyi sağlaması olarak ifade edilebilir (Çileroğlu, 2006, s.19).

İç giyimleri çeşitli şekillerde sınıflandırmak mümkündür. Bu sınıflandırmaları; mevsimlere göre yazlık ve kışlık, kullanım özelliklerine göre günlük ve fantezi, kullanılan kumaş özelliğine göre dokuma ve örgü, satın alınışlarına göre hazır (konfeksiyon) ve sipariş olarak yapabiliriz (Bayraktar, 1996, s.3).

Genel olarak iç giyim çeşitleri 3' e ayrılır; bunları tene giyilen, yatakta giyilen ve ev içinde giyilen iç giyimler olarak sınıflandırabiliriz.

2.1.8.1. Tene Giyilen İç Giyim Çeşitleri

Tene giyilen iç giyim çeşitleri vücuda direk temas eden iç giyim ürünleridir. Bunları atlet, fanila, jartiyer, korse, jüpon, kombinezon, badi, plaj giysileri, külot ve sütyen olarak sınıflandırabiliriz.

Bunların arasından kadın vücudu göz önüne alındığında estetik kaygıları ortadan kaldırmak için en çok kullanılan ve vücuda güzel form veren iç giysi sütyendir (Çileroğlu, 2006, s.19).

Sütyen, bayanların göğüslerini desteklemek, dik tutmak ve estetik görünüm kazandırmak için kullandıkları iç giysisidir. Klasik sütyen modelleri genellikle omuzlardan geçen askılar ve arka ortada kopça, toka gibi kapama malzemeleri ile tutturulan elastik şeritlerle sabitleştirilen iki göğüs kılıfından meydana gelmektedir. Sütyende göğüs formunu sütyenin göğsü kaplayan kısmı verir. Sütyen konusuna ilerleyen bölümlerde ayrıntılı olarak yer verilmiştir (Gökkaya, 2008, s.34).

Atlet, ince pamuklu veya ince yönlü örme kumaştan yapılan kolsuz, derin yakalı, askılı tarzda omuzdan birleştirmeli bayan i giysisidir. Bayan atletleri yandan dikişsiz olarak üretildiği gibi, yanlardan dikişli olarak da üretilmektedir. Genellikle bayan atletlerinin yaka ve kol evi çevrelerine çeşitli süslemeler uygulanır. Süslemelerin vücudu rahatsız etmemesi istenilen en önemli unsurlardandır. Atlet tene temas ettiğinde kaşındırma, dikişlerinin kesmesi gibi rahatsızlıklar vermeden vücudu sarabilmelidir (Yakartepe, 1995, s.865).

Fanila, ince pamuklu veya yönlü örme kumaşlardan yapılan kısa veya uzun kollu, yuvarlak yakalı i giysi çeşitidir. Yazın teri emmesi, kışın ise vücut ısısını koruması amacıyla kullanılır. Fanila dikiminde kullanılan kumaş cildi tahriş etmemeli, yumuşak ve derinin nefes almasını engellemeyecek türde, sık ve sıcak yıkamaya elverişli yapıda olmalıdır (Yakartepe, 1995, s.865).

Jartiyer, bayanların çoraplarını bacakta belirli yerde (dizin altında veya üzerinde) sabit olarak tutmak amacıyla kullandıkları çorap bağı olarak tanımlanabilir. Çorapların düşmesini önlemek ve gergin durmasını sağlamak için kullanılan jartiyer, külotlu çoraplar üretilmeden önce daha çok kullanılırdı. Bugün külotlu veya kendinden lastikli çorapların üretilmesi, jartiyer kullanma gereğini ortadan kaldırmıştır. Ancak estetik amaçlı olarak hala bayanlar tarafından tercih edilmektedir (Gökkaya, 2008, s.30).

Korse, çoğunlukla karın kısmını destekleyen, kalçaya ve bele form vermeyi amaçlayan destekleyici ve biçimlendirici etkiye sahip olan bayan i giysisidir. (Gökkaya, 2008, s.30). Korselerden beklenen en önemli özellikler; giyen kişinin hareketini kısıtlamaması, giyen kişiye rahatsızlık hissi vermemesi ve uzun süre aynı elastikiyette vücudu sarabilmesidir. Korseler; külot korse, paçalı korse ve beden korsesi (Korselet) olarak üç çeşitte tercih edilmektedir (Gökkaya, 2008, s.31).

Jpon (i etek), çeşitli amaçlarla etek altına giyilen, lastik veya kemerle belden tutturulan, basit veya birkaç katlı volanla zenginleştirilmiş, biraz bol kesilen i eteklerdir. Jponların çeşitli kullanım alanları vardır; ince kıyafet kullanırken vücut hatlarını belli etmemesi amaçıyla, süsleme amaçıyla etek altından görülecek şekilde etek uçları dantel ile süslenmiş

olarak, gelinlik ve fantezi giysilerde giysinin kabarık görünmesi amacıyla kullanılmaktadır (Gökkaya, 2008, s.31).

Kombinezon, kullanım amacı jüpona benzeyen fakat ayrıca bedenin üst kısmını da kaplayan, kolsuz, yaka dekolteli bir iç giyim ürünüdür. Kombinezonlar vücut ısını korumak amacıyla giyildiği gibi ince dış giysilerin altına içi göstermemesi için de giyilir (Gökkaya, 2008, s.32).

Body (badi), İngilizce kelime anlamı “vücut, beden” olan body, vücudun özellikle belden yukarısını saran giysileri tanımlamak için kullanılır. Badi spor yaparken giyilen bir giysi olmanın yanı sıra pantolon, etek gibi belden aşağı giyilen giysilerde bluz yerine giyilip, giysinin belden çıkması önlenmek ve bluzun bedeni sıkıca sarmasını sağlamış olur. Ayrıca sütyen ve külotun birleşmesinden oluşan badiler (zıbın) iç giyim olarak kullanılmaktadır (Gökkaya, 2008, s.32).

Plaj giysileri, bayanlarda tek parçalı mayo, iki parçalı bikini, mayo kini veya tanga gibi değişik şekillerde oluşturulan yüzme giysilerinden oluşur. Plaj giysileri çabuk kurumalı, tuzlu suya, güneş ışığına, rutubete, vücut yağlarına, kimyasal ve kozmetik maddelere, küflenmeye karşı dayanıklı olmalıdır, yıkama özellikleri iyi olmalı ve vücuda uyumlu olmalıdır (Gökkaya, 2008, s.33).

Külot, çeşitli kumaşlardan yapılan, belden lastikli, paçaları değişik uzunlukta olabilen düz veya elastik çok çeşitli formlarda üretilebilen iç giysisidir. Kumaşların kaynatılmaya ve sıcak ütüyle ütülenmeye elverişli pamuklu kumaşlardan olması tercih edilmelidir. Böylece hijyenik kullanım sağlanmış olacaktır (Gökkaya, 2008, s.34).

2.1.8.2. Yatakta Giyilen İç Giyim Çeşitleri

Gecelik, çok çeşitli kumaşlardan üretilen, uzun kollu, kısa kollu veya kolsuz, basit yaka kesimli, etek boyu isteğe göre değişebilen, bol kesimli, yatakta giyilen uyku kıyafetidir. Kullanım amacına göre günlük ve fantezi, kullanılacağı mevsime göre yazlık ve kışlık, modeline göre yakalı veya yakasız, kollu veya kolsuz, kumaşına göre dokuma veya penye kumaştan yapılma çok çeşitli gecelikler sayılabilir (Gökkaya, 2008, s.36).

Baby- doll, kısa üst parça ve buna uygun külottan oluşan gecelik takımıdır. Baby- doll bele oturmayan, göğüs altından dökümlü, bol, kollu veya askılı, süslü elbise moda akımlarından örnek alınarak yapılan yatak giysisi türüdür (Gökkaya, 2008, s.36).

Pijama, ceket ve pantolon olmak üzere iki parçadan oluşan yatak giysisidir. Pijamanın üretiminde kullanılacak kumaşların; cildi tahriş etmeyen, sık yıkamaya elverişli olması, teri emen, vücut ısını koruyabilen, ütülemeye elverişli olma özelliklerine sahip olmasına özellikle dikkat edilmelidir. Pijamanın sık yıkanması gereken bir giysi olduğu dikkate alınarak, pijama üretiminde sağlam kumaşlar ve çabuk atmayan dikiş teknikleri kullanılmalıdır (Gökkaya, 2008, s.37).

Trijama, pijama ile sabahlığın bir arada olduğu gerek pijama gerekse sabahlık olarak kullanılan bir gece giysisidir (Gökkaya, 2008, s.37).

2.1.8.3. Ev İçinde Giyilen İç Giyim Çeşitleri

Sabahlık; pijama veya gecelik üzerine giyilen, uzun kollu, çeşitli boylarda olabilen ev giysisidir. Sabahlıklar genellikle bol bir palto stilinde, şal yakalı, düğmeli veya kuşaklı biçimde yapılırlar (Gökkaya, 2008, s.37).

Yelek, pijama veya gecelik üzerine giyilebilen, daha pratik olması nedeniyle sabahlık yerine kullanılan bir üst giysidir. Kolsuz veya düşük kollu yapılabilir (Gökkaya, 2008, s.38).

Eşofman, spor yaparken veya günlük yaşantıda serbest ev giysisi olarak kullanılabilen, üst ve alt olmak üzere iki parçadan oluşan rahat bir üst giysi türüdür. Eşofman için en uygun kumaş teri emmesi, kolay hareket etmeyi sağlaması açısından penye örgü kumaşlardır (Gökkaya, 2008, s.38).

2.1.9. İç Giyimin Önemi ve Sağlığa Etkisi

Üzerimize giydiğimiz kıyafetlerin seçiminde hepimiz çok titiz davranmaktayız. Tercihimizi yaparken; modelinin, renginin ve en önemlisi de rahatlığının uygun olmasına önem veriyoruz. Ancak iç çamaşırı söz konusu olduğu zaman, birçok noktayı gözden geçirir, ihmal ederiz. Oysa bu özel çamaşırları seçerken, dış giysilerimizin seçiminden daha titiz davranmamız gerekmektedir. Uzmanlar, iç çamaşırı satın alırken pamuklu olmayan kumaşların, vücuda dar olanların ve doğal olmayan boyalarla renklendirilmiş olanların tercih edilmemesi gerektiğini belirtiyorlar (Gökkaya, 2008, s.11).

Bazı kadınlarda iç çamaşırının lastik yerinin deriyle temas ettiği bölgede kaşıntı veya kızarıklık meydana gelmektedir. Bu sebeple kişiler, neye alerjilerinin olduğunu ve hangi iç çamaşırlarının kendilerine uygun olduğunu önceden belirlemelidir. Ayrıca, iç çamaşırlarının vücudu rahat ettirecek nitelikte olmalarına dikkat etmek gerekir. Çamaşırların vücudu sıkması durumunda, o bölgedeki yağ dokusunda bazı kayıplara yol açabilir. Bunun yanında, baskı oluşan deri bölgelerinde temastan dolayı egzama gibi rahatsızlıklar meydana gelebilmektedir.

Kullanılan çamaşırlar tamamen pamuklu olmasa da, pamuk oranının yüksek olması gerekmektedir. Ancak kişinin hiçbir şikâyeti, herhangi bir maddeye reaksiyonu yoksa naylon çamaşırlarda kullanılabilir. Ancak, yaz aylarında özellikle naylon içeren çamaşırlardan uzak durmak gerekmektedir. Çünkü terleme nedeniyle oluşan mantar enfeksiyonları yaz aylarında daha sık görülebilmektedir (Gökkaya, 2008, s.11).

Özellikle kalçaların arasına giren ve pantolonda iz olmasın diye tercih edilen slipleri fazla kullanmamak gerekmektedir. Çünkü bu slipler, eğer giyilen pantolon sentetikse veya sentetik karışımdan oluşuyorsa ve kişinin sentetiğe karşı duyarlılığı varsa, ciltte yine bazı egzamaların ortaya çıkması kolaylaşacaktır (www.forumex.net).

Her kadının göğüs yapısı muhakkak birbirinden farklıdır. Bu yüzden sütyen satın alırken vücuda uygunluğu çok önemlidir. Yanlış sütyen kullanmakta ısrar edildiği sürece, boyun ve sırt ağrıları görülebilmektedir. Eğer memeler çok büyük ise ya da hamilelik durumu söz

konusu ise gece yatarken de sütyen bedeninden bir beden büyük sütyen takmak kişiyi rahatlatılabilir. Bazı kadınlar memeleri ağrıdığı zaman, 24 saat sütyen takmanın yararını gördüklerini belirtmektedirler. Ancak yatarken sütyen takmak pek istenen bir durum değildir bu durumda da yine bir beden büyük sütyen takmak önerilmektedir(Gökkaya, 2008, s.11).

Renkli iç çamaşırları alırken, kumaşı renklendirmek için kullanılan boyaların doğal olmasına dikkat etmek gerekmektedir. Çünkü bazı boyamalarda, içeriğinde kansorejen madde bulunan boyalar kullanılabilir. Bu sebeple alınan iç çamaşırlarının doğal boyalarla renklendirilmiş olup olmadığını öğrenmek gerekmektedir (Gökkaya, 2008, s.13).

Boya maddesi kadar, iç çamaşırların yıkanması da büyük özen gerektirmektedir. Deterjanlara karşı alerjisi olan kişiler, az miktarda deterjanla bile rahatsızlık hissedebiliyorlar. Böyle durumlarda kullanılacak deterjanın özelliğine ve yıkadıktan sonra çamaşırın iyi durulanmasına özen gösterilmelidir.

Seçilen iç giyim ürünlerinin üzerimizde güzel durmasından ziyade vücudumuza uygun ve sağlığımızı bozmayacak şekilde olmasına dikkat etmemiz kendi sağlığımız açısından çok önemlidir. Sağlık yönünden; yumuşak ve cildi tahriş etmeyecek kumaşlar seçilmeli, rahat ve hareketi sağlayabilecek modeller seçilmeli, vücut ısını muhafaza edecek nitelikte olmalı, teri emecek ve dış etkenlerden koruyacak nitelikte olmalıdır. Estetik yönden ise vücudun şekillenmesini sağlamalı, temiz ve zevkli giyinme alışkanlığı kazandırmalı, dış giyimi korumalı ve dış giyimi tamamlamalıdır (Gökkaya, 2008, s.13).

2.1.10. İç Giyim Seçimini Etkileyen Faktörler

İç giyimlerin en önemli özelliği; modelin vücudun hareket etmesini engellememesi ve vücut ısını koruyacak, teri emecek kumaşlardan yapılmış olmasıdır. Özellikle yatakta giyilen iç giyimlerin bol ve rahat olması gerekmektedir (Gökkaya, 2008, s.8).

2.1.10.1. Kumaş Özelliği

İç giyimler ten üzerine giyildiğinden vücudun terlemesi ve kirlenmesi sonucunda çabuk kirlenen ve sık yıkanması gereken giysilerdir. Bu nedenle temizliği kolay yapılabilen kumaşlar tercih edilmelidir. Yumuşak, teri emen, pamuklu olan kumaşlardan seçilmesi gerekmektedir. Açık renk tercih edilen çamaşırlar kiri daha fazla gösterir. Çok sık yıkanması nedeniyle kumaşın renginin atmaması ve yıkamaya, kaynatmaya, çamaşır suyuna dayanıklı olması gerektiğinden beyaz renk ve yıkanabilir kumaşlardan olması en uygundur (Güdül ve Karakulah, 1991, s.108).

2.1.10.2. İklim ve Mevsimler

İç giyim üretiminde kullanılacak olan kumaşlar ve uygulanacak olan model özelliği işletmelerin hitap ettikleri tüketicilerin bulundukları bölgelerin iklim ve mevsim özelliklerine göre seçilmelidir. Yazın teri emen, serin tutan pamuklu kumaşlar; kışın ise daha sıcak tutan kumaşlar üretimde tercih edilmelidir (Gökkaya, 2008, s.8).

2.1.10.3. Yaş

İnsanların vücut yapısı her yaş döneminde gelişim ve değişim göstermektedir. Bu yüzden işletmeler hitap etmek istedikleri tüketici grubunun yaşa göre vücut yapısı hakkında bilgi sahibi olmalı ve iç giyim üretiminde bu bilgileri göz önünde bulundurarak vücut gelişimini engellemeyen rahat iç giyim ürünleri üretmeye önem göstermelidirler. Tüketicilerde kendi yaş ve vücut özelliklerine göre seçim yapmalıdırlar (Gökkaya, 2008, s.8).

2.1.10.4. Vücut Özelliği

Vücut özelliği denildiği zaman kişinin zayıf ya da şişman oluşu veya olabilecek vücut kusuru akla gelmektedir. Ayrıca hamile ve emzikli hanımlarda da vücut yapısı geçici olarak farklılaşmaktadır (Bayraktar, 1996, s.1). İşletmelerin hanımların vücut özelliklerini dikkate alarak, varsa vücut kusurlarını kapatacak iç giyim ürünlerini üretmeleri önem göstermektedir. Özellikle sütyen ve korse üretiminde vücut özellikleri göz ardı edilmemelidir (Gökkaya, 2008, s.9).

Bayanlarında vücut özelliklerini ve kusurlarını bilerek iç giyim seçimlerini yapmaları gerekmektedir. Kadın, erkek ve çocuk vücut yapıları birbirinden farklılık göstermektedir.

2.1.10.5. Sağlık

İç giyim üretiminde sağlık koşullarına dikkat etmek insan sağlığı için çok önemlidir. Sağlık açısından iç giyim üretiminde teri emen, sentetik olmayan, vücudu tahriş etmeyecek incelik ve yumuşaklıkta, tehlikeli boyar maddelerin kullanılmadığı kumaşlar üretimde tercih edilmelidir. Bunun yanı sıra vücutta kan dolaşımını engelleyecek ve vücudun rahat hareket etmesini zorlaştıracak ürünlerin üretiminden uzak durulmalıdır (Gökkaya, 2008, s.9).

2.1.10.6. Dış Giyimin Özellikleri

Dış giyim üretimi model, renk ve kumaş özellikleri bakımından çok çeşitlilik göstermektedir. İç giyim ürünlerinin dış giyim ürünleri ile birlikte kullanıldığı düşünüldüğünde; iç giyim ve dış giyim ürünleri model, renk, kumaş gibi özellikler bakımından birbirine uygun olmazsa dış giyimin vücutta duruşu ve genel görünüşü düzgün olmayacaktır (Gökkaya, 2008, s.9).

2.1.10.7. Gelenek

Bazı yörelerin gelenekleri insanların iç giyim seçimini etkilemektedir. Eskiden giyilen, bugün kırsal kesimde hala kullanılmakta olan iç donlarını, erkek ve kadınlar giymekte, ancak kesimleri ayrı olmaktadır. Yine eskiden giyilen, günümüzde de bazı yörelerde erkeklerin kullandığı gecelik entarileri vardır. Bunlar yaz için beyaz patiskadan, kışlık olarak da beyaz

pazenden üretilirdi (Gökkaya, 2008, s.10).

2.1.10.8. Ekonomik Durum

İç giyim üretimini etkileyen en önemli faktörlerden biride işletmenin ve tüketicinin ekonomik durumudur. Çünkü üretilen iç giyim ürünlerinin modaya uygun, kaliteli ve müşteri beklentilerini karşılayabilecek nitelikte olabilmesi için işletmenin finansal durumunun buna olanak sağlaması gerekmektedir. Yani işletme finansal imkânlarının el verdiği ölçüde üretim yapabilir. Bunun yanı sıra üretilen iç giyim ürünleri modaya uygun, kaliteli ve tüketicinin beğenisini kazanacak ve ihtiyaçlarını karşılayacak düzeyde olursa olsun tüketicinin bütçesine uygun değilse ürünün alım oranı düşecektir. Kaliteli üretilen ama satışı yapılamayan bir ürünün işletmeye hiçbir faydası olmayacaktır (Gökkaya, 2008, s.10).

2.1.11. Sütyenin Tanımı ve Tarihçesi

Sütyen, kadınlar tarafından göğüsleri dik tutarak desteklemek, estetik bir görünüm kazandırmak amacıyla kullanılan, genelde omuzlardan askılar yardımıyla desteklenen, arkadan veya önden kopçalar yardımıyla kapatılan ve tutturulan elastik özellikte şeritlerle sabitleştirilen, iki göğüs kılıfından oluşan iç giysi olarak tanımlanabilir (Çileroğlu, 2006, s.20).

Sütyen, çeşitli kumaşlardan yapılır (poplin, dantel, jarse, naylon vb.), pamuklu kumaşlardan yapılanları sağlık yönünden en kullanışlı olanlarıdır (Tekel, 1990, s.11).

Tarihi insanlık tarihi kadar eski olan sütyen, yıllar içinde moda akımlarına göre şekil değiştirerek çok çeşitli model, renk ve kumaş özellikleriyle insanların beğenisine sunulmuştur. Kadınlar için dış kıyafeti kadar önemli olan sütyen, giyilen kıyafet görünümünü direk olarak etkilediği için önemli bir üründür (Bağcı, 2009, s.10).

Çağdaş kadının gündelik kıyafetlerinin en bilindik tamamlayıcılarından olan sütyen aslında giyim ve tarihi açısından oldukça yenilikçi bir buluştur. İç giyim ve moda tarihi birbiriyle oldukça ilişkili olmakla birlikte, giyimde moda kavramı batılılara özgü bir sanatı niteler ve

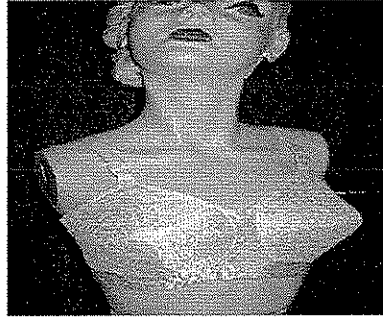
geçmişî orta çağlara kadar dayanmaktadır (Ayrat, 1993, s.11).

1930 (Şekil 10)

1940 (Şekil 11)

1950 (Şekil 12) (Anonim 3).

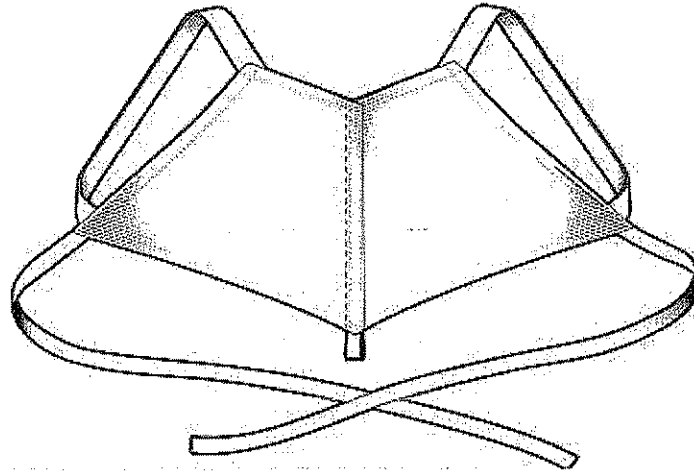
Antik çağlarda “matodeton” olarak bilinen ve memeleri düzgünleştirmek amacıyla kullanılan bir tür sargının varlığı bilinmektedir. Fakat Cecil Saint- Laurent’ in hazırladığı The Grerat Of Lingerie’ ye göre meme örtüsü/sütyen olarak bilinen ilk giysiler, üçüncü, dördüncü yüzyıllarda İtalya’ nın güneyinde Sicilya adasında Piazza Armerina villa’ da bulunmuş spor yapan iki kadın mozağini gösteriyor (Ayrat, 1993, s.15).

1900- 1925 yılları ilk elastik dokumaların ortaya çıktığı yıllardır. Kadınların bütün vücutlarını saran korselerden, sütyenlere geçtiği yıllar olarak bilinmektedir. Balensiz el yapımı sütyenlerin askılarının minik sedef düğmelerle ayarlandığı, balenli sütyenlerin de iki boneyi de birlikte

kavrayan metal aksamıardan oluştuğu bu dönemde korse endüstrisi kadınların yenilik aramakta olduklarını fark ettiği dönem olarak tanımlanabilir (Ayrıl, 2006, s.32).

1914 yılında Mary Phelps- Jacobs ilk defa yapmış olduğu sütyen tasarımıının patentini aldı. Bu tarih bir anlamda sütyenin moda dünyasına armağan edilmesi olarak görülebilir.

Patenti alınan sütyenler belki dünya üzerinde kullanılmış ilk sütyenler değildi fakat patent girişimi sütyenin bir moda ikonu olmasını sağlamıştır. Mary Phelps- Jacobs ilk dizaynını Caresse Crosby adıyla piyasaya duyurdu. İki adet ipek mendilin birleştirilmesiyle oluşturulan bu s tyene eklenen bebek kurdelesı de askı görevi üstlenmekteydi (Anonim 10).

(şekil 13) İlk Sütyen (Anonim 10).

1915' e kadar geçen dönemde birçok moda tasarımcısı s tyene en uygun şeklini verebilmek için  ğraştıılar. Bu dönemde en uygun sütyen modelini Poirer isimli tasarımcı yaratmıştır. Bugün bilinen formundan daha geniş ve göğüsleri kapatan kısmın altında bir de korsesi olan eski tip sütyenler uzun s reler boyunca kullanılmıştır. 1980 ve 1990'lara kadar bu tip sütyenler kabul görmüştür (Bağcı, 2009, s.11).

Memelere belli bir biçim veren ve iki memeyi birbirinden ayrı taşıyabilen ilk fabrikasyon sütyen 1928’ de yapılmıştır. Bu sütyen modeli açısından yepyeni bir kavramdı. Sütyenler artık yapay “meme büyütücüler” ya da “meme bastırıcılar” olmaktan çıkmış, kadınların memelerinin doğal biçimlerini denetim altına alan bir giyim çeşidi halini almıştır. Aynı doğrultuda korse üreticileri de ilk kez kadın bedeninin tek tip olmadığını keşfetmiştir. Oysa o güne dek kadınlardan beklenen kendilerine verilenin içine şöyle ya da böyle girmenin yolunu bulmaları olmuştur (Bağcı, 2009, s.11).

Kadın bedenini bilimsel olarak sınıflandırmayı ilk kez akıl eden Avusturya’ da kurulu “Berlei Korse Şirketi” olmuştur. Berlei uzmanları beş bin kadın bedeni üzerinden 26 farklı ölçü almışlardır. Sonuçları çözümleyip 1928 yılında yayınlamışlardır ve kadınların vücut yapısının nasıl olursa olsun, beş beden grubu altında toplanabileceğini ortaya koymuşlardır (Bağcı, 2009, s.12).

1935’ te A.B.D firması “Warner’ s” bugünde kullanılan A, B, C, D bone ölçülerini belirlediyse de bu anlayışın yerleşmesi hayli zaman almıştır. Türkiye’ de bone ölçülü ilk sütyen KOM firması tarafından üretilmiştir (Bağcı, 2009, s.12).

Askısız sütyen ilk kez 1938’ de ortaya çıkmış, 1950’ lere kadar pek tutulmamış, balenli sütyenler ise savaştan hemen önce piyasaya sürülmüştür (Bağcı, 2009, s.12).

1968’ de Gossard’ ın “Wonderbra” kampanyasıyla sunduğu yeni sütyene bugünkü sütyen formlarını yarattı. 34 ve 36 bölüm aralığında değişen bedenlerde üretilen bu sütyenler bugün 38D’ ye kadar çıkmaktadır (Bağcı, 2009, s.12).

90’ lardan sonra silikon destekli yeni tasarımlar kadınların aradıkları dolgun görünümü rahatça sağladıkları için çok tercih edilmiştir.

Türkiye’ de ise sütyen üretimi uzun yıllar kullanıcısını yok saymıştır ve “ben yaptım oldu” anlayışı ile sürmüştür. 1950’ li yılların sonlarında Türkiye’den işçiler Almanya’ ya gitmeye başlamışlar ve batının giyim kuşam anlayışı ile tanışmışlardır. Türkiye’ ye ilk sütyenler bu dönemde işçiler tarafından getirilmeye başlanmış ve İstanbul ile Ankara’da Amerikan pazarı

diye bilinen pazarlarda satılmıştır. Daha sonra 1960' lı yıllarda ithalatın yasak olması nedeniyle sütyen ve korseler Türkiye' ye kaçak olarak gelmeye başlamıştır. Türk kadını ilk tanıdığı yabancı sütyen markası Alman- Avusturya yapımı Triumph' dur. Böylesi bir pazarın oluşması üzerine, kom iç giyim fabrikası 1970' li yılların başında Amerikanın Vaserette firmasından lisans almış ve Türkiye' nin ilk kap (cup) size sütyenini üretmiştir. Bilgi, Ayyıldız, Ten, Altan vb. gibi fabrikaların hiçbiri ciddi bir teknoloji atağı yapamamış ve sütyeni yalnızca bir örtü olarak üretmeyi 80' li yılların ikinci yarısına kadar sürdürmüşlerdir (Bağcı, 2009, s.12).

Türkiye' de teknik olarak sütyen 1982 yılında "resmen" tanınmıştır. İthalatın serbest bırakılmasından sonra ithal edilen ilk sütyen WARNER'S' dir. 1985 yılından başlayarak Türkiye iç giyim sanayi bir toplanma dönemine girmiş ve tüketicinin sonsuza kadar verileni kullanmayacağına bilincine varılmış olmuştur (Bağcı, 2009, s.12).

2.1.12. Sütyenin Nitelikleri ve Çeşitleri

Kadın vücudu dikkate alındığında estetik kaygıların giderilmesi için en çok kullanılan ve vücuda form vermesi beklenen iç giysi sütyendir. Sütyen; kadınlar tarafından göğüsleri desteklemek, tutmak ve estetik görünüm kazandırmak için kullanılan, genellikle omuzlardan geçen askıları olan, arka ortada kopça- toka gibi kapama malzemeleri ile tutturulan elastik şeritlerle sabitleştirilen, iki göğüs kılıfından oluşan iç giysidir. Sütyenler farklı model özelliklerinde üretilmektedir.

Sütyen modelleri için başlıca kriterler şöyledir: Ön parçalar, göğsü tam, yarı veya kısmen kapatan parçalardır. Bunlar kup veya kap olarak isimlendirilir. Ön açıklığını bu kupların modeli belirler. Balen; ekstra destek vermek ve göğüsleri yerinde tutmak için göğsün alt kısmındaki kavisli teldir. Destek, hafiften daha sıkı kontrole kadar gider. Sıkı kontrole örnek spor ve hamile sütyenlerdir. Dolgu, göğüs kupları içine dolgunluk vermek amacıyla ekstra malzemeler veya teknikler (su, jelhava, köpük) eklenmesidir. Kalıcı bir şekil ve forma sahip

kalıplı kuplar giysinin altında pürüzsüz bir görüntü sağlar (Bağcı, 2009, s.4).

Sütyen, kadının göğüslerini tam olarak kavramalı ve devamlı olarak kullanılmalıdır. Göğüsler, çok nazik anatomik yapısı ile ağırlıklarını kendi kendine taşırlar. Ancak, zamanla bu konuda yardım da isterler. Askıları yukarı doğru düzgün kaldıran, göğsü saran, cildi tahriş etmeyen kumaşlardan yapılan kusursuz bir sütyen bu konuda yardımcı olacaktır (Tekel, 1990, s.11).

Kaliteli sütyenlerin iki meme arasında üçgen şeklinde elastiki bir alanı bulunur. Bu iki memenin birbirinden ayrılması için önemlidir. “v” ya da “u” şeklindeki bir balen iki memeyi birbirinden ayrı tutar. Göğüsleri sıkı sütyenler kan dolaşımını olumsuz etkiler ve vücut hareketlerine engel olurlar. Cilt üzerinde iz bırakırlar. Sütyen, elbise ya da koltuk altından görünerek kötü bir görüntü oluşturarak dikkat çekmemelidir (Çileroğlu, 2006, s.20).

Sütyenler genellikle üç grupta toplanırlar. Bunlar; mideli sütyen, midesiz sütyen ve emzikli sütyendir.

Mideli sütyen; göğsü ve vücudun bele kadar olan kısmını toplayıp saran, giysilerin altına, tene giyilen bir tür korsedir. Bu sütyenlerde vücudu dik tutması ve göğüsleri yukarı doğru kaldırması için göğsün altında kalan kısma balen yerleştirilebilir (Tekel, 1990, s.12).

Midesiz sütyen; askılı veya askısız, göğüsleri tam olarak kavrayan ve istenilen tarzda görünüşü sağlayan bir iç sütyendir (Tekel, 1990, s.12).

Emzikli sütyen; loğusa annenin çocuğunu emzirirken kolaylıkla süt verebilmesi ve göğüslerin yapısal özelliklerine zarar vermeyecek işleve sahip olmasını sağlayacak tarzdaki sütyenlerdir (Tekel, 1990, s.12).

Minimizer sütyen; küçültücü anlamına gelen minimizer, iç çamaşırında daha çok sütyenlerde kullanılan bir özelliktir. Minimizer sütyenler göğüsleri toplayarak küçük görünmesini sağlar (Anonim 11).

Maximizer sütyen (Push-Up); yukarı iten anlamına gelen bu terim, sütyenlerde göğüsleri kaldıran, destekleyen bir özelliktir. Bu şekilde küçük göğüslerin daha büyük ve dolgun

gösterilmesi sağlanır (<http://www.camasirdeposu.com/Ic-Camasiri-Sutyen-Aciklamalari,DP.html>).

Bunların yanı sıra diğer sütyen çeşitleri aşağıdaki gibidir (Bağcı, 2009, s.5):

1- Kullanım amacına göre sütyenler;

- a- Askılı sütyen
- b- Askısız sütyen
- c- Spor sütyen
- d- Arkadan agraflı sütyen
- e- Önden agraflı sütyen
- f- Halter sütyen
- g- Tek omuzlu sütyen
- h- Çapraz sütyen

2- Malzemesine göre sütyenler;

- a- Destekli sütyen
- b- Desteksiz sütyen
- c- Sulu sütyen
- d- Elastik sütyenler
- e- Balenli sütyenler
- f- Dikişsiz boneli sütyenler

3- Biçimsel özelliklerine göre sütyenler;

- a- Dolgulu sütyen
- b- Tamponlu sütyen
- c- Yarım sütyen
- d- Göğüs sıkıştıran sütyen
- e- Minimizer sütyen
- f- Maximizer sütyen

4- Dekoltelerine göre sütyenler;

- a- V yaka dekolte sütyenler
- b- Yapıştırma sütyenler
- c- Sırtı şeffaf bantlı sütyenler
- d- Midesi şeffaf bantlı sütyenler
- e- Yapışkanlı meme kapları

Yapısında hiç kas olmayan tamamen yağ ve süt bezlerinden oluşan göğüsler, zamanla yer çekimi, yaşlanma, sık kilo alıp verme, doğum, emzirme, yanlış sütyen kullanımı gibi nedenlerle diri ve dik görünümelerini kaybederler. Sütyenler yardımıyla göğüsler moda olan form ve ölçüde gösterilmeye devam edilir (Çileroğlu, 2006, s.21).

2.1.13. Sütyen Seçiminde Dikkat Edilmesi Gerekenler

Her kadının vücut ve göğüs yapısı farklıdır. Bu yüzden sütyen satın alırken vücuda uygunluğu çok önemlidir. Yanlış sütyen kullanmakta ısrar edildiği sürece baş ağrıları da devam edecektir.

Sürekli sütyen kullanımı memelerdeki çatlakları ve sarkmayı engellemese bile uzun yıllar erteleyebilir. Eğer memeler çok büyük ise ya da hamilelik durumu söz konusu ise gece yatarken de sütyen takmak kişiyi rahatlatır. Ancak yatarken sütyen takmak pek istenen bir durum değildir. Bu durumda bir ölçü büyük sütyen takmak önerilir (Gökkaya, 2008, s.11).

Laura Baresse isimli iç giyim firmasının yaptığı araştırmaya göre, kadınların yanlış sütyen seçimi hastalıklara davetiye çıkarıyor. Araştırma sonuçlarına göre en sık yapılan yanlışlar;

- Wonderbra tarzı destekli sütyenler göğüsleri sıkıştırarak daha dolgun hale getirirken östrojen hormonunun dengesini de bozuyor.
- Sütyenin arka askıları fazla sert olduğunda, göğüs ağırlığının dengesi bozuluyor ve boyun, omuz ve sırtta ağrılar meydana geliyor.
- Göğsü sıkı sütyen, lenf sisteminin işleyişini engelliyor. Bu durumdan en çok göğüslerinin küçük görünmesi için küçük beden sütyen kullananlar etkileniyor (Gökkaya, 2008, s.12).

Kadınların ömür boyu birlikte oldukları, günlük aktivitelerini ve fiziksel konforlarını etkileyen iç giyim ürünü olan sütyen seçiminde ve kullanımında göz önünde bulundurulması gereken noktalar aşağıda sıralanmıştır;

- Memelerin yana doğru veya ortaya itilmiş görünmesi, bu bonenin küçük olduğunu gösterir.
- Sütyen memelere yapışmalı fakat kadının göğüs çatısının “çökük” olması hariç, bone-kap’la göğüs çatısı arasında bir başparmak eninde bolluk kalmalıdır.
- Göğüs bandı sıkı değil rahat olmalıdır. Bant yukarı kayıyorsa fazla sıkı demektir. Parmağınız bandın altında rahatça hareket ediyor ise ölçü doğru demektir.
- Askı rahat bir pozisyona kaydırılmalı, omzu kesmemesine dikkat edilmelidir.
- Sütyen her takıldığında da askılarının ayarlanması gerekir.

- Sütyen oturarak denenmeli, rahatlık ve görüntüsünden emin olunmalıdır.
- Sütyen gereksinimi karşılamalıdır. Yarım kap' lı sütyenler derin dekolteli bir gömlekle, dikişsiz ya da tam kap' lı sütyenler tişrtlerle, ince askılı sütyenler atletlerle, ten rengi sütyenler beyaz bluzlarla, atletik askılı sütyenler çapraz askılı atletlerle kullanılmalıdır (Bağcı, 2009, s.6).

Bedene tam oturan bir sütyen yalnızca bedene konfor sağlamakla kalmaz, aynı zamanda daha iyi ve sağlıklı bir tutum sağlayıp daha ince çizgilerin oluşmasını sağlar.

Bir sütyenin her şeyden önce gėėisleri toparlaması ve gėėislere uyum sağlaması gerekir. Bu yüzden gėėislerin alt kısmının cildi kesecek kadar dar ve sık olmaması, aynı zamanda sütyen bantlarının arka tarafı yukarı çıkmayacak genişlikte olmalıdır. Sütyenler taşıma görevini öncelikli olarak askısı ile değil arkaya bağlanan bantlar ile görür. Styeninizi çıkardığınızda, cildiniz üzerinde takılan yerlerde iz bırakmamalı, bıraksa da hissedilmeyecek kadar olmalıdır.

Sütyen seçerken ihtiyaçlarınızı ve sağlığınızı göz önünde bulundurun. Spor yapıyorsanız, titreşim ve zıplamalarda gėėislerinizin sallanmasını önleyecek koruyucu ve sıkı bir sütyen takmalısınız. Günlük olarak ise, çok sıkı ve gėėisleri baskı altına alan sütyenleri kullanmayın. İdeal olan, gėėislerinize tam oturan, pamuklu kumaştan yapılmış sütyenlerdir; pamuklu kumaşlar derinin nefes almasına yardımcı olur (Anonim 7).

Seçilen iç giyim ürünlerinin üzerimizde güzel durmasından ziyade vücudumuza uygun ve sağlığımızı bozmayacak şekilde olmasına dikkat etmemiz kendi sağlığımız açısından çok önemlidir (Gökkaya, 2008, s.13).

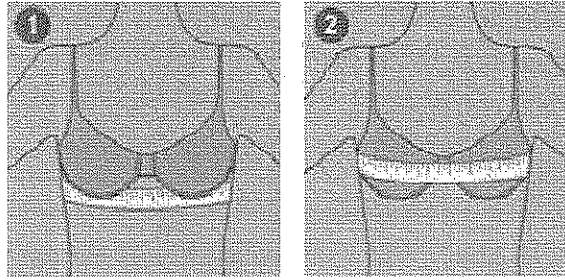
2.1.14. Sütyen l Tablosu ve Doğru Beden Seçimi

2.1.14.1. Doğru Beden Seçimi

Sütyen ls iki değerden oluşur; beden ölçüsü ve bone/ cup ls

Beden ls; vücut genişliği ile ilgilidir (1).

Bone/ cup ölçüsü; meme büyüklüğü ile ilgilidir (2).

(şekil 14)

Op. Dr. Ayhan kaçmaz, kadınların yüzde 70' inin yanlış beden numarasında ve yanlış model sütyen nedeniyle pek çok sağlık sorunu yaşadığına dikkat çekmiştir. Op. Dr. Kaçmaz, kadınların yanlış sütyen kullanarak çeşitli sağlık sorunlarına davetiye çıkardıklarını belirtti. Srt ve boyun ağrısından, göğüs altında mantara kadar pek çok sağlık probleminin doğru sütyen kullanmayan kadınları beklediğini ifade eden Kaçmaz, sütyen seçiminin çok önemli olduğunu belirtti. Omuz çökmesi, duruş bozukluğu, pişik, srt ve boyun ağrısı, göğüste kitle oluşumu rahatsızlıklarına karşı kadınların, göğüslerini tam saran, yanlardan destekleyen ve ağırlığın tamamını taşıyabilen sütyen kullanmaları gerektiğini belirtiyor. Kaçmaz, kadınların göğüsleriyle ilgili en büyük problemlerinden birinin sarkmalar ve deformasyonlar olduğunu söyledi. Bunu hiç kimse ve hiçbir ürün tamamen engelleyemez. Ancak doğru sütyen kullanarak göğüslerin ağırlığı taşınabilirse sarkma ve deformasyon problemleri geciktirilebilir (www.iha.com.tr).

Kadınlar sütyen alırken her şeyden önce doğru beden ve doğru cup olmasına dikkat etmelidir. 75, 80, 85 diye ifade edilen kısım bedendir ve sırt kısmınızdan bedeninizin çevresinin ölçülmesiyle bulunur. Cup ise göğüslerin büyüklüğüyle ilgilidir ve A, B, C, D diye ifade edilir. Sadece bedenın doğru olması yetmez, cup' ın da doğru olması şarttır. Ancak bu sayede sütyen amacına uygun kullanılabilir ve sağıık sorunlarına karşı önlem alınabilir (www.iha.com.tr).

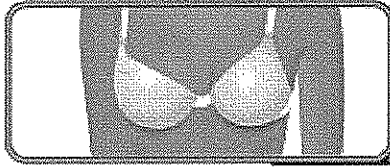
2.1.14.2. Sütyen Ölçü Tablosu

Tablo 1. Sütyen Beden Ölçüsü ve Kap Numarası Hesaplama Tablosu

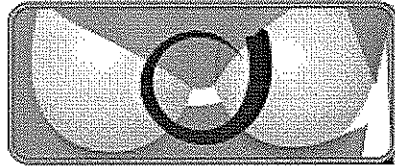
		A Kap	B Kap	C Kap	D Kap
Göğüs Altı Ölçüsü	Beden (Sütyen)	Göğüs Çevresi	Göğüs Çevresi	Göğüs Çevresi	Göğüs Çevresi
68- 72 cm	70	82- 84 cm	84- 86 cm	86- 88 cm	88-90 cm
73- 77 cm	75	87- 89 cm	89-91 cm	91-93 cm	93- 95 cm
78- 82 cm	80	92- 94 cm	94- 96 cm	96- 98 cm	98- 100 cm
83- 87 cm	85	97- 99 cm	99- 101 cm	101-103 cm	103- 105 cm
88- 92 cm	90	102- 104 cm	104- 106 cm	106- 108 cm	108- 110 cm
93- 97 cm	95	107- 109 cm	109- 111 cm	111- 113 cm	113- 115 cm
98- 102 cm	100	112- 114 cm	114- 116 cm	116- 118 cm	118- 120 cm

Sütyen seçiminde dikkat edilmesi gereken hususlar;

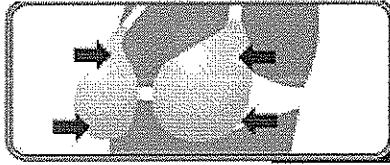
- Sütyen, kişinin göğüs ölçüleriyle birebir bedende olmalıdır (Resim 1).
- Balenler, kişinin göğsünün tam ortasına uygun şekilde oturmalıdır (Resim 2).
- Sütyen, giyildiği zaman göğüsleri bastırmamalı ve kişiyi rahatsız etmemelidir (Resim 3)
- Sütyen beden ölçüsü ne dar ne de geniş olmalıdır göğse tam oturmalıdır (Resim 4).
- Sütyen askısının ayarı, göğüs ve bedene göre tam olarak ayarlanmalıdır (Resim 5).
- Balenler göğüs altına tam oturmalıdır (Resim 6) (www.ten.lingerie.com).

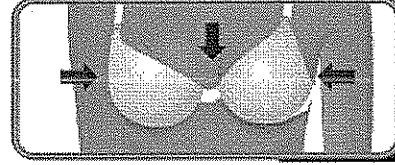
(Resim 1)

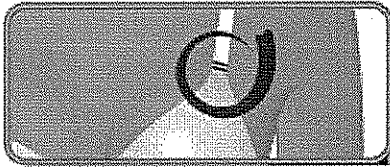
(Resim 2)

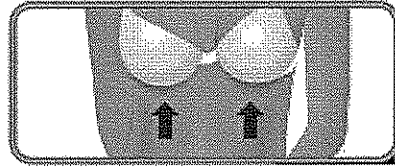
(Resim 3)

(Resim 4)

(Resim 5)

(Resim 6) (Şekil 15)

Sütyen ölçüsü dönem dönem yeniden alınmalıdır. Ağırlığımızda üç kiloyu aşan değişiklikler sütyen ölçüsünü de değiştirebilir. Farklı iklimler de memelerde değişiklik yaratır. Özellikle sıcak ve nemli iklimlere yolculuk yapıldığında vücut şişecek, beden ölçüleri değişecektir. Menopoz döneminde de sütyen ölçüsü değişir. Adet döneminin 4- 5 gün öncesinde sütyen ölçüsü değişeceğinden, bu özel günler için farklı boyda sütyen bulundurmakta fayda vardır (Ayrar, 1993, s.99).

2.2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bayanların sütyen tercihleri ve yaşanan sorunlar ile ilgili yapılan incelemeler sonucunda konu ile ilgili görünen yayın ve araştırmaların özetlerine aşağıda yer verilmiştir.

Bağcı, (2009). “Kadın İç Giyim Mamul Ölçülerinin Belirlenmesi”, konulu yüksek lisans tezinin amacı; standart Türk kadını vücut ölçülerinden sütyen ve külot ürünleri için mamul ölçüleri oluşturmaktır. Araştırma sonucunda elde edilen iç giyim mamul ölçülerinin üretici firmalar tarafından kullanılmasıyla mamul vücut uyumunun sağlanması ve kullanıcı memnuniyetinin artması beklenmektedir. Araştırma sonucunda model için kullanılan sütyen askılarının B ve C kaplarda olumlu sonuç verirken D ve E kap ölçüsüne sahip bazı büyük memeli bayanlarda omuzlarda iz yaptığı görülmüştür.

Araştırmam sonucunda bu bulgunun desteklendiği görülmüştür. Bayanların çoğu sütyen askılarının iz yapmasından şikayetçidir.

Çileroğlu, (2006). “İç Giyim Üretimine Yönelik 18 – 50 Yaşlar Arası Kadın Beden Ölçüleri Standardizasyonu Üzerine Bir Araştırma” konulu doktora tezinin amacı; 18 – 50 yaş arası yetişkin kadınların iç giyim üretimine yönelik vücut ölçülerinin belirlenmesi sonucunda standardizasyonunun oluşturulmasıdır. Bu amaçla yapılan araştırmada konunun seçilme

nedeni, üretici ve tüketici kitleleri ile konuya ilişkin eğitim veren kurum ve kuruluşlar açısından önemi aktarılmıştır. Bunun devamında, konuyla ilgili genel kurumsal ve teorik temeller açıklanmış ve bu alanda araştırma niteliğindeki çalışmalara yer verilmiştir. Araştırma sonucunda 18-24 yaş grubunda diğerlerine göre daha küçük standart sapma değerlerine sahip olması nedeniyle bu yaş grubunda ölçülerin daha benzer olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmam sonucunda, örneklem grubunun çoğunun 18-23 yaş arası olduğu, bu yaş grubundaki bayanlarının çoğunun kum saati vücut tipine ve dikdörtgen vücut tipine sahip oldukları görülmüştür. Yaş gruplarına göre sütyen çeşitleri arasındaki kay kare analizi sonucunda ise anlamlı farklılıklar saptanmıştır. Bu bulgular ile araştırma desteklenmektedir.

Kılıncı, İşler, (2009). “Giysinin Vücuda Uyumunun Değerlendirilmesinde Objektif ve Sübjektif Yaklaşımlar” konulu araştırmanın amacı; giysi uyumunun ölçülmesinde kullanılan objektif ve sübjektif yöntemleri ve giysi uyumunu belirlemeye yönelik kullanılan farklı standartları ortaya koyarak bu yöntem ve standartları karşılaştırmalı olarak incelemektir. Araştırma sonucunda giysinin vücuda uyumunun ölçülmesinde kullanılan objektif ve sübjektif yöntemlerin özellikleri ortaya konularak incelenmiş, araştırmacı, üretici ve tüketiciler için giysi uyumunun ölçülmesinde kullanılabilecek uygun yöntemler sunulmuştur.

MEGEP, (2007). “Sütyen Üretimi” adlı ders kitabında; sütyen hakkında bilgiler, kullanılan malzemelerin özellikleri ve sütyen dikim aşamalarına yer verilmiştir. Modül sonunda öğrenci her faaliyetten sonra kazandığı bilgi ve becerileri ölçebilecektir.

Ok, (2011). “Hazır Giyim Ürünlerinde Kadınların Alt-Üst Beden Ölçü Farklılıklarından Doğan Uyumsuzlukların Belirlenmesi” konulu yüksek lisans tezinin amacı; alt-üst beden ölçü farklılığına sahip kadınların takım halindeki hazır giyim ürününü satın alırken yaşadıkları sorunları ortaya koymaktır. Araştırmada betimsel yöntem kullanılmıştır. Evrenini, Ankara ilinin oluşturduğu araştırmanın; örneklemini random yöntemiyle belirlenmiş, Ankara ilinde ikamet eden 385 kadın oluşturmaktadır. Araştırma verileri anket yoluyla elde edilmiştir. Anketin geliştirilmesinde uzman görüşünden ve deneme uygulamalarından yararlanılmıştır.

Bu araştırmanın sonucunda; oransız vücut ölçülerine sahip kadın tüketicilerin takım halinde satılan hazır giyim ürünlerinden, tayyör/ döpiyes satın alırken; ceket, etek ve pantolon kalça çevresi ölçülerinin dar gelmesinin karşılaştıkları en önemli sorunlardan biri olduğu belirlenmiştir.

Vural, Çileroğlu, Çoruh, (2008). “60 Yaş ve Üzeri Kadınların İç Giyim Üretimi Açısından Beden Ölçü Standardizasyonu” konulu çalışmada; yaşlı bireylerin fiziksel, psikolojik, ekonomik ve sosyolojik durumları dikkate alınarak ergonomik giysi tasarımlarının yapılması gerektiği vurgulanmaktadır. Ergonomik giysi tasarımı, yaşlı bireylerin günlük aktivitelerini yapmaları, yaşlılık dönemini mutlu ve sağlıklı geçirmeleri açısından önemlidir. Bu araştırma, iç giyim üretimi için vücut ölçülerinin alınması ve yaşlı kadın beden ölçü standardizasyonunda gerekli ölçülerin tespit edilmesi amacıyla hazırlanmış ve yürütülmüştür. Araştırmanın verileri, 60 yaş ve üzeri 84 kadından elde edilmiştir. Beden ölçüleri arasındaki ilişkilerin belirlenmesi amacı ile korelasyon analizi, aralarında yüksek ilişki olduğu belirlenen ölçülerden giysi tasarımı açısından anlamlı olduğu düşünülen ölçüler için ise regresyon analizi yapılmış ve regresyon modelleri oluşturulmuştur. Aralarında yüksek ilişki olan ölçülerin yetişkin kadınlar için yapılan araştırma sonuçlarıyla benzerlik gösterdiği ancak oluşturulan regresyon bağıntılarının farklı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmam sonucunda; yaş ilerledikçe beden yapısının değişmesi sonucu sütyen tercihlerinin de değiştiği gözlenmiştir. Yaş ilerledikçe daha rahat, kullanışlı ve vücut için daha sağlıklı sütyenlerin tercih edildiği görülmüştür. Bu bulgular sonucunda araştırma desteklenmiştir.

Vural, Çivitci, Ağaç, (2007). “Giysi Tasarımına Ergonomik Yaklaşım” konulu araştırmanın amacı; hazır giyim sektöründe üretilen ürünlerin tasarımlarında, ergonomik unsurların ne derece dikkate alındığını belirlemek ve konuya bakış açılarını ortaya koymaktır. Giysi, estetik fonksiyonu, termal koruma sağlaması, tasarım ya da yapısı ile ilgili olarak bireyi etkilemesi, hatta insan sağlığını riske sokması olasılığı açısından ele alındığında ergonominin kapsamı içinde yer aldığı görülmektedir.

Araştırmam sonucunda, bayanların sütyen tercihlerinde kalite, konfor, vücuda uygunluk, işlevlilik ve kullanışlılık, kumaş özelliği gibi unsurlara fazlasıyla önem verdikleri görülmektedir.

Yertutan, (2007). “Gençlerin Hazır Giyimde Antropometrik Ölçülerle İlgili Karşılaştıkları Sorunlar” konulu araştırmada; gençlerin hazır giyim eşyalarını beden ölçülerine uygun bulabilme durumu incelenmiştir. Araştırmada gençlerin %65,9 unun beden ölçülerine uygun giyim eşyası bulabildiği, beden ölçülerine uygun olmayan giyim eşyalarının başında pantolonun geldiği ve uygun olmayan kısımlar arasında ise bacak boyu uzunluğunun başta olduğu saptanmıştır.

Araştırma sonucunda, bayanların beden numaralarına uygun kap numarası bulmakta ve sütyen kap numaralarını hesaplamakta zorluklar yaşadıkları görülmüştür.

İncelenen kaynaklar sonucunda bayanların sütyen tercihleri ve sütyen kullanımında karşılaşılan sorunların belirlenmesine yönelik araştırmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle bayanların sütyen tercihleri ve yaşadıkları sorunların belirlenmesine yönelik olan bu araştırma yapılmıştır.

BÖLÜM III

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme açıklanarak veri toplama araçlarının nasıl hazırlandığına dair bilgiler ile verilerin toplanmasında ve analizinde uygulanan hesaplamalara yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma bayanların sütyen tercihleri ve yaşanan sorunları belirlemek amacıyla betimsel (survey) yöntem kullanılarak hazırlanmıştır.

Betimsel yöntem; olayların, objelerin, varlıkların, kurumların, grupların ve çeşitli alanların “ne” olduğunu betimlemeye çalışır. Betimleme araştırmaları, mevcut olayların daha önceki olay ve koşullarla ilişkilerini de dikkate alarak, durumlar arasındaki etkileşimi açıklamayı hedef alır (Kaptan, 1998, s.59).

Araştırmanın materyalini iç giyim ürünlerinden sütyen ile ilgili kaynaklar oluşturmuştur. Araştırmada veriler dereceli soruların yer aldığı anket yoluyla toplanmıştır. Bu çerçevede örneklem grubuna araştırmanın amacına uygun kişisel bilgilerin bulunduğu, sütyen seçiminde

ve kullanımında karşılaşılan sorunları belirlemek amacıyla hazırlanacak olan anket araştırmacı tarafından uygulanmıştır. Alınan sonuçlara dayalı olarak sütyen seçiminde nelere dikkat edilmesi gerektiği ve karşılaşılan sorunları en aza indirebilmek amacıyla öneriler geliştirilmeye çalışılmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Ankara ilinde yaşayan 18 – 45 yaşları arasında bulunan bayanlar oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemi herhangi bir fiziki engeli bulunmayan, hamile olmayan ve çocuk emzirmeyen bayan katılımcılar oluşturmuştur.

TÜİK 2011 adrese dayalı nüfus sayımı verilerine göre; 31 Aralık 2011 tarihi itibarıyla Türkiye nüfusu 74 724 269 kişidir. Nüfusun %50,2' sini (37 532 954 kişi) erkekler, %49,8' ini (37 191 315 kişi) ise kadınlar oluşturmaktadır.

TÜİK verilerine göre toplam nüfusun %6,6' sı (4 890 893 kişi) Ankara' da ikamet etmektedir. Ankara' da ikamet eden toplam kadın nüfusu 2 451 825 kişidir. Ankara il ve ilçe merkezinde yaşayan toplam kadın sayısı 2 387 076'dır. Geri kalan kadın nüfusu belde ve köylerde ikamet etmektedir.

Araştırmanın evrenini oluşturan Ankara' da yaşayan 18 – 45 yaş arası kadın sayısı ise 847,360 kişidir. Araştırmanın örneklem büyüklüğünü saptamak amacıyla süresiz değişkenlerde tahmin formülü kullanılmıştır. Araştırmanın örneklem grubunu 370 kişi oluşturmaktadır. Formül aşağıda verilmiştir.

$$n_0 = (t^2 \times pq) / d^2 \quad n = n_0 / (1 + (n_0 - 1) / N)$$

N: Evren Büyüklüğü

d: Evren Tahmini İçin Sapma Miktarı

n: Örneklem Büyüklüğü

p: Belli Bir Özelliğe Sahip Olma Oranı

q: Belli Bir Özelliğe Sahip Olamama Oranı

t: Güven Düzeyi

3.3. Verilerin Toplanma Teknikleri

Araştırma kapsamında öncelikle konu ile ilgili literatür taraması yapılmıştır. Literatür taraması yapılırken, konu ile ilgili araştırma yapan kişi, kurum, kuruluş, kütüphane, yerli ve yabancı makale, kitap, tez, konferans notları, sempozyum notları, internet ortamı vb. kaynaklardan yararlanılmıştır.

Araştırmada bayanların sütyen seçiminde dikkat ettikleri hususları ve sütyen kullanımında karşılaşılan sorunların belirlenmesi amacıyla katılımcılara anket formu uygulanmıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanan anket formu tesadüfi (random) yöntemi ile seçilmiş olan örneklem grubuna doğrudan uygulanmıştır.

Anket formu hazırlanırken, ilgili literatür ve araştırmalar taranıp, bu araştırmalarda kullanılan anket formları incelenmiştir. Elde edilecek bilgilerden hareketle bu araştırma konusuyla ilgili olarak problem ve alt problemlere yanıt alınacak şekilde bir taslak anket formu hazırlanmıştır. Geliştirilen bu anket formu örneklem grubunun arasından seçilen 50 kişiye uygulanarak pilot uygulama yapılmıştır. Pilot uygulama sonrasında anket üzerinde gerekli görülen değişiklikler yapılarak ankete son şekli verilmiştir. Geliştirilen bu anket formunun geçerliğini ölçülmüştür

ve geçerlik değeri 0.77 bulunmuştur. Bu değer anketin geçerli olduğunu gösterdiği için ayrıca uzman görüşüne başvurulmamıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırma sonucunda elde edilen verilerin analizinde SPSS 16.0 programı kullanılmıştır. Anket sonucunda elde edilecek verilerden bu bilgilerin frekans ve yüzde dağılım tabloları oluşturulmuştur. Ayrıca aralarında anlam ilişkisi olduğu düşünülen verilerin kay kare analizleri hesaplanmış ve tablolastırılmıştır. Anketteki soruların α değeri 0,77 olarak bulunmuştur. Araştırma sonuçları $P<0.05$ anlamlılık düzeyinde değerlendirilerek kay kare analizleri yorumlanmıştır.

Boy dağılımı, öğrenim durumu dağılımı, meslek dağılımı, sütyen beden numarası ve kap numarası dağılımı, göğüs formuna uygun sütyen seçiminde karşılaşılan sorunlar dağılımı, sütyen seçiminde tercih edilen kumaş çeşitleri dağılımı, sütyen satın alırken tercih edilen satış yerleri dağılımı, sütyen satın alırken dikkat edilen unsurların dağılımı, sütyen kullanımında karşılaşılan, sütyen kullanımında karşılaşılan sağlık sorunları dağılımı verileri frekans ve yüzde tabloları ile verilmiştir.

Yaş gruplarına göre tercih edilen sütyen çeşitleri dağılımı, yaş gruplarına göre yaşanan sağlık sorunları dağılımı, kilo gruplarına göre vücut tipleri dağılımı, kilo gruplarına göre sütyen çeşitleri dağılımı, kilo gruplarına göre yaşanan sağlık sorunları dağılımı, meslek gruplarına göre tercih edilen kumaş çeşitleri dağılımı, meslek gruplarına göre tercih edilen satış yerleri dağılımı, medeni duruma göre tercih edilen sütyen çeşitleri dağılımı, vücut tiplerine göre tercih edilen sütyen çeşitleri dağılımı, vücut tiplerine göre göğüs formuna uygun sütyen seçimi dağılımı verileri ise kay kare analizi tabloları ile verilmiştir.

Tablo da kullanılan (1) değeri hiçbir zaman, (2) değeri bazen, (3) değeri her zaman, (T) toplam ifadelerini belirtmektedir.

BÖLÜM IV

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde araştırmanın alt problemlerine dayalı olarak hazırlanan bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir.

Araştırmanın amacı, bayanların sütyen tercihleri ve yaşadıkları sorunları ortaya koymak ve bu sorunların nasıl giderilmeye çalışıldığının belirlenmesidir. Bu amacı belirlemeye yönelik hazırlanan sorulardan elde edilen bulgular ve yorumlar aşağıdaki tablolarda sunulmuştur.

Tablo 2. Boy Dağılımı

Boy	Sayı	Yüzde
1,55-1,60 Arası Boy	132	35,7
1,61-1,65 Arası Boy	121	32,7
1,66-1,70 Arası Boy	87	23,5
1,71-1,75 Arası Boy	25	6,8
1,76-1,80 Arası Boy	5	1,4
Toplam	370	100

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan bayanların, boy dağılımlarına göre sayı ve yüzdelik değerleri görülmektedir. En fazla yüzdelik dilimi % 35,7 (132 kişi) ile 1,55-1,60 boy arası kadınlar oluştururken, en küçük yüzdelik dilimi % 1,4 (5 kişi) ile 1,76-1,80 boy arası

bayanların oluşturduğu görülmektedir.

Tablo 3.  ğrenim Durumu Dağılımı

�ğrenim Durumu	Sayı	Yüzde
İlköğretim	5	1,4
Orta �ğretim	7	1,9
Lise	165	44,6
Üniversite	166	44,9
Yüksek Lisans	25	6,8
Doktora	2	0,5
Toplam	370	100

Tablo 2 incelendiğinde araştırmaya katılan bayanların, öğrenim durumu dağılımlarına göre sayı ve yüzdelik değerleri görülmektedir. En fazla yüzdelik dilimi % 44,9 (166 kişi) ile  niversite öğrencileri ve  niversite mezunları oluştururken, bu oranı % 44,6 (165 kişi) ile lise mezunları takip etmektedir. En az yüzdelik dilimi ise % 0,5 (2 kişi) ile doktora öğrencileri oluşturmaktadır. Bu oranı % 1,4 (5 kişi) ile ilköğretim mezunları takip etmektedir.

Tablo 4. Meslek Dağılımı

Meslek	Sayı	Yüzde
Ev Hanımı	23	6,2
Memur	33	8,9
Öğrenci	179	48,4
Öğretmen	68	18,4
Hemşire	46	12,4
Özel Sektör	14	3,8
Diyetisyen	3	0,8
Eczacı	1	0,3
Sosyal Hizmet Uzmanı	1	0,3
Muhasebeci	1	0,3
Tekstil Mühendisi	1	0,3
Toplam	370	100

Tablo 3 incelendiğinde araştırmaya katılan bayanların, meslek dağılımlarının sayı ve yüzdelik değerleri görülmektedir. En fazla yüzdelik dilimi %48,4 (179 kişi) ile öğrenciler oluştururken, bu oranı %18,4 (68 kişi) ile öğretmenler takip etmektedir. En az yüzdelik dilimi % 0,3 (1 kişi) ile sırasıyla eczacı, sosyal hizmet uzmanı, muhasebeci ve tekstil mühendisi oluşturmaktadır.

Tablo 5. Sütyen Beden Numarası ve Sütyen Kap Numarası Dağılımı

Beden-Kap Numarası	Sayı	Yüzde
70- A	26	7,0
70- B	11	3,0
70- C	2	0,5
75- A	51	13,8
75- B	48	13,0
75- C	18	4,9
75- D	2	0,5
80- A	27	7,3
80- B	41	11,1
80- C	6	1,6
80- D	1	0,3
85- A	24	6,5
85- B	53	14,3
85- C	7	1,9
85- D	1	0,3
90- A	9	2,4
90- B	21	5,7
90- C	1	0,3
95- A	1	0,3
95- B	9	2,4
95- C	3	0,8
95- D	1	0,3
100- A	1	0,3
100- B	5	1,4
100- C	1	0,3
Toplam	370	100

Tablo 4 incelendiğinde araştırmaya katılan bayanların, sütyen beden ölçüleri ve kap (cup) numaralarının sayı ve yüzdelik dağılımları görülmektedir. En fazla yüzdelik dilimi % 14,3 (53 kişi) ile 85- B (85 beden B kap) oluşturmaktadır. Bu oranı % 13,8 (51 kişi) ile 75-A (75 beden A kap) beden numarası takip etmektedir.

Tablo incelendiğinde araştırmaya katılan bayanların genel olarak 70-A ve 85-B beden ölçüleri

arasında sütyen numaralarının toplandığı görülmektedir. Bunların dışında % 5,7 (21 kişi) ile 90-B beden numarasını oluşturmuştur. Daha büyük beden ölçülerini oluşturanların oranının oldukça az olduğu görülmektedir.

Tablo incelendiğinde sütyen beden ölçüsü 75, 80, 85, 90, 95, 100 olan bayanların kap numaralarının B kap ölçüsünde toplandığı görülmüştür. Ayrıca 70-D, 90-D ve 100-D beden numaralarını kullanan bayanların araştırmada rastlanmamıştır.

Tablo 6. Göğüs Formuna Uygun Sütyen Seçiminde Karşılaşılan Sorunların Dağılımı

Karşılaşılan Sorunlar	Hiçbir Zaman		Bazen		Her Zaman	
	S	%	S	%	S	%
Uygun Beden Numarası Bulma	148	40,0	114	30,8	108	29,2
Uygun Bedene Göre Kap Numarası Bulma	147	39,7	143	38,6	80	21,6
Göğsün Sütyenden Taşması	226	61,1	109	29,5	35	9,5
Tek Göğsün Sütyenden Taşması	314	84,9	39	10,5	17	4,6
Sütyenin Göğüs Kafesine Baskı Yapması	254	68,6	90	24,3	26	7,0
Sütyenin Göğüsleri Çok Yaklaştırması	258	69,8	79	21,4	33	0,3
Sütyenin Göğüsleri Çok Uzaklaştırması	298	80,5	54	14,6	18	4,9
Sütyen Askı Boylarının Yetersizliği	270	73	79	21,4	21	5,7
Sütyen Askılarının Çok Yakın Olması	296	80,0	66	17,8	8	2,2

n= 370

Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya katılan bayanların, göğüs formuna uygun sütyen seçiminde karşılaştıkları sorunların sayı ve yüzdelik dağılımları görülmektedir. Tablo 4 te bayanların sütyen beden numaralarının dağılımının genel olarak 70-A ve 90-B arasında yoğunlaştığı görülmüştü. Burada da sütyen seçiminde ortaya çıkabilecek sorunlar arasında

bayanların çok fazla sorun yaşamadıkları ortaya çıkmıştır. En fazla yüzdelik dilimi % 84,9 (314 kişi) oluşturmaktadır.

Araştırmaya katılan bayanların, en fazla yüzdelik dilimi % 29,2 (108 kişi) ile uygun beden numarası bulmakta sorun yaşadığı görülmektedir. Bu oranı % 21,6 (80 kişi) ile uygun bedene göre kap numarası bulmakta sorun yaşayan bayanlar takip etmektedir. Bu oranların birbirine çok yakın olduğu görülmektedir. Bayanların genel olarak sütyen beden numarasına göre uygun kap numarası bulmakta sorun yaşadıkları söylenebilir.

Tablo 7. Sütyen Seçiminde Tercih Edilen Kumaş Çeşitleri Dağılımı

Kumaş Çeşitleri	Hiçbir Zaman		Bazen		Her Zaman	
	S	%	S	%	S	%
Pamuklu	30	8,1	120	32,4	220	59,5
Pamuk – Polyester	110	29,7	189	51,1	71	19,2
Polyester	270	73,0	88	23,8	12	3,2
Doğal İpek	266	71,9	77	20,8	27	7,3
Dantel	175	47,3	163	44,1	32	8,6

n= 370

Tablo 6 incelendiğinde araştırmaya katılan bayanların, sütyen seçiminde tercih ettikleri kumaş çeşitlerinin sayı ve yüzdelik dağılımları görülmektedir. Bayanların çoğu pamuklu ve pamuk polyester karışımli sütyenler tercih etmektedirler.

‘Her zaman’ pamuklu sütyen tercih edenlerinin oranı % 59,5 (220 kişi)’ dir. Bu oranı %51,1 (189 kişi) ile pamuk-polyester karışımli sütyeni ‘bazen’ tercih eden bayanlar takip etmektedir. Bu oranlardan da anlaşılacağı gibi bayanlar sağlık açısından da daha yararlı olan pamuklu ürünleri tercih ettikleri görülmektedir. Bayanların büyük çoğunluğu % 73,0 (270 kişi)’lük oran ile pamuk-polyester sütyen çeşitlerini kullanmadıklarını belirtmişlerdir. Bu oranı takiben %71,9 (266 kişi) oran ile bayanlar doğal ipek tercih etmediklerini belirtmişlerdir. Doğal ipek kumaşlar pahalı ürünler olduğundan tercih edilmesinin zor olduğu düşünülmektedir.

Tablo 8. Sütyen Satın Alırken Tercih Edilen Satış Yerleri Dağılımı

Satış Yerleri	Hiçbir Zaman		Bazen		Her Zaman	
	S	%	S	%	S	%
Özel Markaların Satış Mağazalarından	93	25,1	177	47,8	100	27,0
İndirimli Mağazalardan	44	11,9	204	55,1	122	33,0
Pazarlardan	233	63,0	111	30,0	26	7,0
İnternet Mağazacılığında	318	85,9	49	13,2	3	0,8

n= 370

Tablo 7 incelendiğinde araştırmaya katılan bayanların, sütyen satın alırken tercih ettikleri satış yerlerinin sayı ve yüzdelik dağılımları görülmektedir. En fazla yüzdelik dilimi % 55,1 (204 kişi) ile genellikle indirimli mağazalardan tercih eden bayanlar oluşturmaktadır. Bu oranı % 47,8 (177 kişi) ile genellikle özel markaların satış mağazalarından tercih eden bayanlar oluşturmaktadır.

Bayanların büyük çoğunluğu % 85,9 (318 kişi) lik oran ile internet mağazacılığında sütyen alışverişi yapmadıklarını belirtmişlerdir. Bu oranı % 63,0 (233 kişi) ile pazarlardan alışveriş yapmadığını belirten bayanlar takip etmektedir. Bayanların büyük çoğunluğunun mağazalardan sütyen satın aldıkları görülmektedir. Sütyenin deneyerek alınması ve göğsü tam olarak sarması, göğüsleri toplaması açısından önemlidir. Bu yüzden de internet mağazacılığı ve pazarlardan alışveriş yapılma oranı düşüktür.

Tablo 9. Sütyen Satın Alırken Dikkat Edilen Unsurların Dağılımı

Dikkat Edilen Unsurlar	Hiçbir Zaman		Bazen		Her Zaman	
	S	%	S	%	S	%
Fiyatı	33	8,9	130	35,1	207	55,9
Kalitesi	7	1,9	47	12,7	316	85,4
Markası	68	18,4	165	44,6	137	37,0
Görünümü	20	5,4	71	19,2	279	75,4
Rahatlığı	10	2,7	28	7,6	332	89,7
Moda Olması	208	56,2	128	34,6	34	9,2
İşlevi- Kullanışlı Olması	28	7,6	50	13,5	292	78,9
Yıkama Kolaylığı	42	11,4	97	26,2	231	62,4
Vücut Yapısına Uygunluğu	28	7,6	35	9,5	307	83,0
Kumaş Özelliği	52	14,1	104	28,1	214	57,9
Rengi	46	12,4	112	30,3	212	57,3
Dikişsiz Olması	146	39,5	157	42,4	67	18,1

n= 370

Tablo 8 incelendiğinde araştırmaya katılan bayanların, sütyen satın alırken dikkat ettikleri unsurların sayı ve yüzdelik dağılımları görülmektedir. En fazla yüzdelik oranı % 89,7 (332 kişi) ile sütyenin rahatlığına dikkat eden bayanlar oluşturmaktadır. Bu oranı % 85,4 (316 kişi) ile sütyenin kalitesine önem veren bayanlar oluşturmaktadır. Bu oranlardan da görüldüğü gibi bayanlar kaliteye ve rahatlığa çok büyük önem vermektedir.

Kalite ve rahatlığın yanı sıra, bayanlar sütyen satın alırken fiyatına, görünümüne, işlevli ve kullanışlı olmasına, vücut yapısına uygunluğuna ve yıkama kolaylığına çok önem göstermektedirler. Bir iç giyim ürünü ne kadar kaliteli olursa olsun, diğer bu faktörleri taşımadığı sürece tercih edilmemektedir.

Araştırmaya katılan bayanların % 56,2 (208 kişi) lik büyük bir oran ile sütyen satın alırken moda olmasına önem göstermedikleri görülmektedir. Moda olmasından çok vücuda uyumu, kullanışlılığı çok daha önemli görülmektedir.

Tablo 10. Sütyen Kullanımında Karşılaşılan Sorunların Dağılımı

Karşılaşılan Sorunlar	Hiçbir Zaman		Bazen		Her Zaman	
	S	%	S	%	S	%
Sütyen Agraflarının Arkada Olması	186	50,3	111	30,0	73	19,7
Askıların Fazla Esnemesi	105	28,4	180	48,6	85	23,0
Askıların İnce Olması	186	50,3	154	41,6	30	8,1
Askıların Geniş Olması	211	57,0	121	32,7	38	10,3
Askıların Omzu Kesmesi	102	27,6	160	43,2	108	29,2
Askı Uçlarının Dayanıksız Olması	107	28,9	151	40,8	112	30,3
Kopçaların Rahatsız Etmesi	96	25,9	171	46,2	103	27,8
Sütyen Tellerinin Çıkması	59	15,9	141	38,1	170	45,9
Sütyen Şeklinin Yıkama İle Bozulması	59	15,9	116	31,4	195	52,7
Yazın Terletmesi ve Teri Emmemesi	101	27,3	152	41,1	117	31,6
Hareketi Kısıtlaması	189	51,1	126	34,1	55	14,9
Giyilip Çıkarılmasının Zor Olması	208	56,2	120	32,4	42	11,4

n= 370

Tablo 9 incelendiğinde araştırmaya katılan bayanların, sütyen kullanımında karşılaştıkları sorunların sayı ve yüzdelik dağılımları görülmektedir. En fazla yüzdelik dilimi % 52,7 (195 kişi) ile sütyen şeklinin yıkama ile bozulmasından şikayet eden bayanlar oluşturmaktadır. Bu oranı % 45,9 (170 kişi) ile sütyen tellerinin çıkmasından şikayet edenler bayanlar takip etmektedir.

Sütyenlerin büyük çoğunluğu yıkama ile çok kolay bozulabilmektedir. Ve her zaman elde yıkama olanağı olmadığı için çok kolay deformeler ortaya çıkabilmektedir bu da sütyen ömrünün ksalmasına neden olur.

Araştırmaya katılan bayanların % 57,0 (211 kişi) si askıların geniş olmasının herhangi bir sorun yaratmadığını belirtmiştir. Bu orana yakın oranlarda sütyenin giyilip çıkarılmasının zor

olmasından, sütyen agraının arkada olmasından ve hareketi kısıtlaması gibi nedenlerden bayanların şikayetçi olmadıkları görülmektedir.

Tablo 11. Sütyen Kullanımında Karşılaşılan Sağlık Sorunları Dağılımı

Sağlık Sorunları	Evet		Hayır	
	S	%	S	%
Göğüs Altında Pişik, Yara	72	19,5	298	80,5
Deri Hastalıkları	19	5,1	351	94,9
Sırt Ağrısı	70	18,9	300	81,1
Boyun Ağrısı	75	20,3	295	79,7
Omuz Çökmesi	59	15,9	311	84,1
Duruş Bozuklukları	52	14,1	318	85,9
Göğüste Kitle Oluşumu	9	2,4	361	97,6

n= 370

Tablo 10 incelendiğinde araştırmaya katılan bayanların, sütyen kullanımında karşılaştıkları sağlık sorunlarının sayı ve yüzdelik dağılımları görülmektedir. Bayanların en fazla % 20,3 (75 kişi) oran ile boyun ağrısından şikayet ettiği görülmektedir. Bu oranı % 19,5 (72 kişi) ile göğüs altında pişik, yara sorunu yaşayan bayanlar takip etmektedir. Sırt ağrısı şikayeti olan bayanların oranı da % 18,9 (70 kişi) olarak görülmektedir.

Büyük benden numarasına sahip bayanların yanlış sütyen seçimi sonucu boyun ağrısı, sırt ağrısı gibi şikayetler yaşaması çok görülen bir sağlık sorunudur. Bu sorunları en aza indirebilmek için sütyen beden ve sütyen kap numarasının doğru belirlenerek sütyen seçimi yapılması gerekmektedir.

Araştırmaya katılan bayanlar %97,6 (361 kişi) oranında göğüste kitle oluşumuyla karşılaşmadıklarını belirtmişlerdir. Bayanların çoğu yanlış sütyen kullanımı ile göğüste kitle oluşumunun ilgisi olup olmadığını tahmin edememektedir.

Tablo 12. Yaş Gruplarına Göre Tercih Edilen Sütyen Çeşitlerinin Dağılımı ve Kay Kare Analizi

- Kullanım Şekillerine Göre Sütyenlerin Analizi

Sütyen Çeşitleri	18-23 Yaş			24-29 Yaş			30-34 Yaş			35-39 Yaş			40-45 Yaş			Toplam		X ² -P
	S	%		S	%		S	%		S	%		S	%		S	%	
Askılı Sütyen	1	7	3,3	1	1,5	-	-	2	9,1	1	2,6	11	3,0	P:0,259				
	2	19	9,0	3	4,6	5	14,7	-	-	5	12,8	32	8,6					
	3	184	87,6	61	93,8	29	85,3	20	90,9	33	84,6	327	88,4					
	T	210	100	65	100	34	100	22	100	39	100	370	100					
Askısız Sütyen	1	141	67,1	24	36,9	12	35,3	11	50,0	24	61,5	212	57,3	P:0,000				
	2	64	30,5	39	60,0	20	58,8	8	36,4	14	35,9	145	39,2					
	3	5	2,4	2	3,1	2	5,9	3	13,6	1	2,6	13	3,5					
	T	210	100	65	100	34	100	22	100	39	100	370	100					
Spor Sütyen	1	117	55,7	27	41,5	17	50,0	14	63,6	29	74,4	204	55,1	P:0,011				
	2	83	39,5	34	52,3	15	44,1	6	27,3	5	12,8	143	38,6					
	3	10	4,8	4	6,2	2	5,9	2	9,1	5	12,8	23	6,2					
	T	210	100	65	100	34	100	22	100	39	100	370	100					
Arkadan Kopçalı Sütyen	1	26	12,4	5	7,7	2	5,9	3	13,6	2	5,1	38	10,3	P:0,808				
	2	19	9,0	6	9,2	3	8,8	2	9,1	2	5,1	32	8,6					
	3	165	78,6	54	83,1	29	85,3	17	77,3	35	89,7	300	81,1					
	T	210	100	65	100	34	100	22	100	39	100	370	100					
Önden Kopçalı Sütyen	1	178	84,8	48	73,8	19	55,9	14	63,6	29	74,4	288	77,8	P:0,006				
	2	27	13,9	14	21,5	13	38,2	8	36,4	9	23,1	71	19,2					
	3	5	2,4	3	4,6	2	5,9	-	-	1	2,6	1	2,6					
	T	210	100	65	100	34	100	22	100	39	100	370	100					

n= 370

*p< .05

Tablo 11 incelendiğinde araştırmaya katılan bayanların yaş gruplarına göre tercih edilen “kullanım şekillerine göre sütyen çeşitlerinin” dağılımı ve kay kare analizi bulguları görülmektedir.

Tablo 11' e göre askılı sütyeni her zaman kullanırım diyen bayanların büyük çoğunluğu en yüksek %87,6 ile 18-23 yaş grubu aralığındadır. Bu oranı %84,6 ile 40-45 yaş grubu takip etmektedir. Arkadan kopçalı sütyeni her zaman kullanırım diyen bayanların büyük çoğunluğu ise %89,7 oran ile 40-45 yaş grubu aralığındadır. Genç yaştaki bayanların sütyen tercihleri giyim çeşitlerine göre farklılık gösterebilmektedir. Bu yüzden askılı sütyeni tercih edenlerin oranının yüksek olduğu tahmin edilmektedir. Daha ileri yaşlarda ise göğüslerde meydana gelen şekil değişiklikleri, deformasyon gibi nedenlerden dolayı askılı sütyen ve arkadan kopçalı sütyeni tercih etme oranı yükselmektedir.

Yaş gruplarına göre tercih edilen kullanım şekline göre sütyen eşitleri anlamlılık açısından incelendiğinde askısız sütyeni her zaman kullanırım diyen bayanların oranının anlamlı bir şekilde en yüksek %5,9 oran ile 30-34 yaş grubu olduğu görülmektedir. Aynı şekilde spor sütyeni her zaman kullanırım diyen bayanların oranının anlamlı bir şekilde en yüksek %12,8 oran ile 40-45 yaş grubu olduğu, önden kopçalı sütyeni her zaman kullanırım diyen bayanların oranının anlamlı bir şekilde en yüksek %5,9 oran ile 30-34 yaş grubu olduğu görülmektedir.

- Malzemesine Göre Sütyen Çeşitlerinin Analizi

Sütyen Çeşitleri	18-23 Yaş		24-29 Yaş		30-34 Yaş		35-39 Yaş		40-45 Yaş		Toplam		X ² -P	
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%		
Destekli Sütyen	1	46	21,9	14	21,5	7	20,6	7	31,8	18	46,2	92	24,9	18,743 P:0,016
	2	52	24,8	14	21,5	10	29,4	-	-	7	17,9	83	22,4	
	3	112	53,3	37	56,9	17	50,0	15	68,2	14	35,9	195	52,7	
	T	210	100	65	100	34	100	22	100	39	100	370	100	
Desteksiz Sütyen	1	71	33,8	17	26,2	11	32,4	10	45,5	11	28,2	120	32,4	13,603 P:0,093
	2	76	36,2	26	40,0	14	41,2	5	22,7	7	17,9	128	34,6	
	3	63	30,0	22	33,8	9	26,5	7	31,8	21	53,8	122	33,0	
	T	210	100	65	100	34	100	22	100	39	100	370	100	
Sulu Sütyen	1	206	98,1	63	96,9	32	94,1	22	100	38	97,4	361	97,6	8,425 P:0,393
	2	3	1,4	2	3,1	2	5,9	-	-	-	-	7	1,9	
	3	1	0,5	-	-	-	-	-	-	1	2,6	2	0,5	
	T	210	100	65	100	34	100	22	100	39	100	370	100	

n= 370 *p< .05

Tablo incelendiğinde araştırmaya katılan bayanların yaş gruplarına göre tercih edilen “malzemesine göre sütyen çeşitlerinin” dağılımı ve kay kare analizi bulguları görülmektedir.

Yaş gruplarına göre tercih edilen malzemesine göre sütyen çeşitleri anlamlılık açısından incelendiğinde destekli sütyeni her zaman kullanırım diyen bayanların oranının anlamlı bir şekilde en yüksek %68,2 oran ile 35-39 yaş grubu olduğu görülmektedir.

- Biçimsel Özelliklerine Göre Sütyen Çeşitlerinin Analizi

Sütyen Çeşitleri		18-23 Yaş		24-29 Yaş		30-34 Yaş		35-39 Yaş		40-45 Yaş		Toplam		X ² -P
		S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	
Dolgulu Sütyen	1	89	42,4	15	23,1	10	29,4	12	54,5	19	48,7	145	39,2	14,749
	2	55	26,2	20	30,8	12	35,3	3	13,6	10	25,6	100	27,0	P:0,064
	3	66	31,4	30	46,2	12	35,3	7	31,8	10	25,6	125	33,8	
	T	210	100	65	100	34	100	22	100	39	100	370	100	
Tamponlu Sütyen	1	179	85,2	51	78,5	25	73,5	20	90,9	36	92,3	311	84,1	9,380
	2	22	10,5	11	16,9	7	20,6	1	4,5	1	2,6	42	11,4	P:0,311
	3	9	4,3	3	4,6	2	5,9	1	4,5	2	5,1	17	4,6	
	T	210	100	65	100	34	100	22	100	39	100	370	100	
Yarım Sütyen	1	168	80,0	44	67,7	22	64,7	17	77,3	30	76,9	281	75,9	12,790
	2	33	15,7	20	30,8	11	32,4	4	18,2	6	15,4	74	20,0	P:0,119
	3	9	4,3	1	1,5	1	2,9	1	4,5	3	7,7	15	4,1	
	T	210	100	65	100	34	100	22	100	39	100	370	100	
Göğüs Sıkıştırıcı Sütyen	1	164	78,1	54	83,1	27	79,4	18	81,8	34	87,2	297	80,3	6,689
	2	32	15,2	7	10,8	3	8,8	1	4,5	3	7,7	46	12,4	P:0,571
	3	14	6,7	4	6,2	4	11,8	3	18,6	2	5,1	27	7,3	
	T	210	100	65	100	34	100	22	100	39	100	370	100	
Minimizer (Küçülten) Sütyen	1	174	82,9	47	72,3	23	67,6	15	68,2	26	66,7	285	77,0	26,022
	2	22	10,5	10	15,4	4	11,8	2	9,1	1	2,6	39	10,5	P:0,001
	3	14	6,7	8	12,3	7	20,6	5	22,7	12	30,8	46	12,4	
	T	210	100	65	100	34	100	22	100	39	100	370	100	
Maximizer (Büyüten) Sütyen	1	177	84,3	51	78,5	28	82,4	18	81,8	34	87,2	308	83,2	7,316
	2	24	11,4	9	13,8	5	14,7	2	9,1	1	2,6	41	11,1	P:0,503
	3	9	4,3	5	7,7	1	2,9	2	9,1	4	10,3	21	5,7	
	T	210	100	65	100	34	100	22	100	39	100	370	100	

n= 370

*p< .05

Tablo incelendiğinde araştırmaya katılan bayanların yaş gruplarına göre tercih edilen “biçimsel özelliklerine göre sütyen çeşitlerinin” dağılımı ve kay kare analizi bulguları görülmektedir.

Yaş gruplarına göre tercih edilen biçimsel özelliklerine göre sütyen  eşitleri anlamlılık açısından incelendiğinde dolgulu sütyeni her zaman kullanırım diyen bayanların oranının anlamlı bir şekilde en yüksek %46,2 oran ile 24-29 yaş grubu olduğu görülmektedir. Aynı  ekilde Minimizer (küçülten) sütyeni her zaman kullanırım diyen bayanların oranı en yüksek %30,8 oran ile 40-45 yaş grubu olduğu görülmektedir.

Tablo 13. Yaş Gruplarına Göre Yaşanılan Sağlık Sorunları Dağılımı ve Kay Kare Analizi

Sağlık Sorunları		18-23 Yaş		24-29 Yaş		30-34 Yaş		35-39 Yaş		40-45 Yaş		Toplam		X ² -P
		S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	
Göğüs Altında Pişik- Yara	E	39	18,6	15	23,1	3	8,8	5	22,7	10	25,6	72	19,5	P:0,379
	H	171	81,4	50	76,9	31	91,2	17	77,3	29	74,4	298	80,5	
	T	210	100	65	100	34	100	22	100	39	100	370	100	
Deri Hastahıkları	E	13	6,2	3	4,6	2	5,9	-	-	1	2,6	19	5,1	P:0,685
	H	197	93,8	62	95,4	32	94,1	22	100	38	97,4	351	94,9	
	T	210	100	65	100	34	100	22	100	39	100	370	100	
Sırt Ağrısı	E	30	14,3	23	35,4	5	14,7	6	27,3	6	15,4	70	18,9	P:0,003
	H	180	85,7	42	64,6	29	85,3	16	72,7	33	84,6	300	81,1	
	T	210	100	65	100	34	100	22	100	39	100	370	100	
Boyun Ağrısı	E	37	17,6	21	32,3	7	20,6	7	31,8	3	7,7	75	20,3	P:0,015
	H	173	82,4	44	67,7	27	79,4	15	68,2	36	92,3	295	79,7	
	T	210	100	65	100	34	100	22	100	39	100	370	100	
Omuz Çökmesi	E	30	14,3	15	23,1	3	8,8	8	36,4	3	7,7	59	15,9	P:0,011
	H	180	85,7	50	76,9	31	91,2	14	63,6	39	92,7	311	84,1	
	T	210	100	65	100	34	100	22	100	39	100	370	100	
Duruş Bozuklukları	E	30	14,3	11	16,9	1	2,9	5	22,7	5	12,8	52	14,1	P:0,253
	H	180	85,7	54	83,1	33	97,1	17	77,3	34	87,2	318	85,9	
	T	210	100	65	100	34	100	22	100	39	100	370	100	
Göğüste Kitle Oluşumu	E	5	2,4	-	-	-	-	3	13,6	1	2,6	9	2,4	P:0,007
	H	205	97,6	65	100	34	100	19	86,4	38	97,4	361	97,6	
	T	210	100	65	100	34	100	22	100	39	100	370	100	

n= 370 *p< .05

Tablo 12 incelendiğinde araştırmaya katılan bayanların yaş gruplarına göre yaşanılan sağlık sorunları dağılımı ve kay kare analizi bulguları görülmektedir.

Yaş gruplarına göre yaşanan sağlık sorunları incelendiğinde sırt ağrısı yaşıyorum diyen bayanların oranının anlamlı bir şekilde en yüksek %35,4 oran ile 24- 29 yaş grubu olduğu görülmektedir. Boyun ağrısı yaşıyorum diyen bayanların oranının ise anlamlı bir şekilde en yüksek %32,3 oran ile yine 24-29 yaş grubu olduğu görülmektedir. Genç yaşta sırt ve boyun ağrısı sorunu yaşamının temelinde yanlış sütyen tercihleri yapmanın olduğu düşünülmektedir. Gençler çoğunlukla görünüme önem vermektedir ve bu yüzden de sütyenin sağlık açısından önemini göz ardı etmektedir.

Omuz çökmesi sorunu yaşayan bayanların oranının anlamlı bir şekilde en yüksek %36,4 oran ile 35-39 yaş grubu olduğu görülmektedir. Göğüste kitle oluşumu sorunu yaşıyorum diyen bayanların oranının ise anlamlı bir şekilde en yüksek %13,6 oran ile yine 35-39 yaş grubu olduğu görülmektedir. Göğüste kitle oluşumunun nedenlerinin tamamıyla sütyen kullanımına bağlamak yanlış olur. Araştırmaya katılan bayanlar kitle oluşumunu belirtmekle birlikte nedenlerini bilmediklerini de belirtmişleridir.

Tablo 14. Kilo Gruplarına Göre Vücut Tipleri Dağılımı ve Kay Kare Analizi

Vücut Tipleri	45-50 Kilo		51-55 Kilo		56-60 Kilo		61-65 Kilo		66-70 Kilo		71-75 Kilo		Toplam	
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%
Armut Vücut	15	27,3	16	21,3	20	22,0	13	22,0	12	26,7	4	8,9	80	21,6
Ters Üçgen Vücut	3	5,5	13	17,3	17	18,7	7	11,9	3	6,7	2	4,4	45	12,2
Dikdörtgen Vücut	13	23,6	18	24,0	19	20,9	19	32,2	13	28,9	17	37,8	99	26,8
Kum Saati Vücut	21	38,2	24	32,0	30	33,0	17	28,8	5	11,1	8	17,8	105	28,4
Elmas Vücut	3	5,5	3	4,0	4	4,4	2	3,4	6	13,3	-	-	18	4,9
Oval Vücut	-	-	1	1,3	1	1,1	1	1,7	6	13,3	14	31,1	23	6,2
Toplam	55	100	75	100	91	100	59	100	45	100	45	100	370	100

n= 370

*p< .05

X²= 98,562

P= 0,000

Tablo 13 incelendiğinde araştırmaya katılan bayanların kilo gruplarına göre vücut dağılımı ve kay kare analizi bulguları görülmektedir.

Yapılan kay kare analizi sonucunda örneklem grubunda yer alan bayanların kilo gruplarına göre vücut tipleri dağılımı ile ilgili bulgularda anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Bu bulgulara göre armut vücut tipine sahip bayanların oranı en yüksek %27,3 ile 45-50 arası kilo grubunda, ters üçgen vücut tipine sahip bayanların oranı en yüksek %18,7 oran ile 56-60 arası kilo grubunda, dikdörtgen vücut tipine sahip bayanlar en yüksek %37,8 oran ile 71-75 arası kilo grubunda, kum saati vücut tipine sahip bayanlar en yüksek %38,2 oran ile 45-50 arası kilo grubunda, elmas vücut tipine sahip bayanların en yüksek %13,3 oran ile 66-70 arası kilo grubunda ve oval vücut tipine sahip bayanların ise en yüksek %31,1 oran ile 71-75 arası kilo grubunda toplandığı görülmektedir.

Tablo 13 incelendiğinde araştırmaya katılan bayanların kilo gruplarına göre vücut dağılımı ve kay kare analizi bulguları görölmektedir.

Yapılan kay kare analizi sonucunda örneklem grubunda yer alan bayanların kilo gruplarına göre vücut tipleri dağılımı ile ilgili bulgularda anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Bu bulgulara göre armut vücut tipine sahip bayanların oranı en yüksek %27,3 ile 45-50 arası kilo grubunda, ters üçgen vücut tipine sahip bayanların oranı en yüksek %18,7 oran ile 56-60 arası kilo grubunda, dikdörtgen vücut tipine sahip bayanlar en yüksek %37,8 oran ile 71-75 arası kilo grubunda, kum saati vücut tipine sahip bayanlar en yüksek %38,2 oran ile 45-50 arası kilo grubunda, elmas vücut tipine sahip bayanların en yüksek %13,3 oran ile 66-70 arası kilo grubunda ve oval vücut tipine sahip bayanların ise en yüksek %31,1 oran ile 71-75 arası kilo grubunda toplandığı görölmektedir.

Tablo 15. Kilo Gruplarına Göre Sütyen Çeşitleri Dağılımı ve Kay Kare Analizi

- Kullanım Şekline Göre Sütyenlerin Analizi

Sütyen Çeşitleri	45-50 Kilo		51-55 Kilo		56-60 Kilo		61-65 Kilo		66-70 Kilo		71-75 Kilo		Toplam		X ² -P	
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%		
Askılı Sütyen	1	3	5,5	1	1,3	4	4,4	2	3,4	-	-	1	2,2	11	3,0	9,135
	2	7	12,7	8	10,7	5	5,5	3	5,1	3	6,7	6	13,3	32	8,6	P:0,519
	3	45	81,8	66	88,0	82	90,1	54	91,5	42	93,3	38	84,4	327	88,4	
	T	55	100	75	100	91	100	59	100	45	100	45	100	370	100	
Askısız Sütyen	1	33	60,0	37	49,3	55	60,4	26	44,1	26	57,8	35	77,8	212	57,3	19,261
	2	21	38,2	33	44,0	35	38,5	31	52,5	16	35,6	9	20,0	145	39,2	P:0,037
	3	1	1,8	5	6,7	1	1,1	2	3,4	3	6,7	1	2,2	13	3,5	
	T	55	100	75	100	91	100	59	100	45	100	45	100	370	100	
Spor Sütyen	1	30	54,5	31	41,3	50	54,9	34	57,6	27	60,0	32	71,1	204	55,1	16,967
	2	23	41,8	40	53,3	33	36,3	20	33,9	14	31,1	13	28,9	143	38,9	P:0,075
	3	2	2,6	4	5,3	8	8,8	5	8,5	4	8,9	-	-	23	6,2	
	T	55	100	75	100	91	100	59	100	45	100	45	100	370	100	
Arkadan Kopçalı	1	8	14,5	6	8,0	13	14,3	3	5,1	6	13,3	2	4,4	38	10,3	15,407
	2	9	16,4	7	9,3	5	5,5	6	10,2	4	8,9	1	2,2	32	8,6	P:0,118
	3	38	69,1	62	82,7	73	80,2	50	84,7	35	77,8	42	93,3	300	81,1	
	T	55	100	75	100	91	100	59	100	45	100	45	100	370	100	
Önden Kopçalı	1	47	85,5	55	73,3	72	79,1	41	69,5	34	75,6	39	86,7	288	77,8	8,777
	2	8	14,5	17	22,7	16	17,6	15	25,4	10	22,2	5	11,1	71	19,2	P:0,553
	3	-	-	3	4,0	3	3,3	3	5,1	1	2,2	1	2,2	11	3,0	
	T	55	100	75	100	91	100	59	100	45	100	45	100	370	100	

n= 370

*p< .05

Tablo 14 incelendiğinde araştırmaya katılan bayanların kilo gruplarına göre tercih edilen “kullanım şekillerine göre sütyen çeşitlerinin” dağılımı ve kay kare analizi bulguları görülmektedir.

Kilo gruplarına göre tercih edilen kullanım şekline göre sütyen çeşitleri anlamlılık açısından incelendiğinde askısız sütyeni her zaman kullanırım diyen bayanların oranının anlamlı bir

şekilde en yüksek %6,7 (5 kişi) oran ile 51-55 kilo grubu olduğu, bunun yanı sıra yine aynı %6,7 (3 kişi) oran ile 66-70 kilo grubu olduğu görülmektedir. Yüzde olarak oranlara bakıldığında iki kilo grubunun da aynı yüzdede fakat sayı olarak farklı oldukları görülmektedir. Karşılaştırıldıklarında ise 51-55 kilo grubu olan askısız sütyen kullanan bayanların daha çok olduğu görülmektedir. Genellikle kilo arttıkça göğüs büyüklüğünün de arttığı düşünülürse büyük göğüslü bayanların askısız sütyen kullanımı zorlaşacaktır.

Spor sütyenin anlamlılık değerine bakıldığında $p < .05$ değerine çok yakın olduğu görülmektedir. Spor sütyeni her zaman kullanırım diyen bayanların oranının anlamlı bir şekilde en yüksek %8,9 oran ile 66-70 kilo grubunda olduğu görülmektedir.

Tablo incelendiğinde her zaman askılı sütyen kullanırım diyen bayanların oranının en yüksek %93,3 oran ile 66-70 kilo grubunda, her zaman arkadan kopçalı sütyen kullanırım diyen bayanların oranının en yüksek %93,3 oran ile 71-75 kilo grubunda ve her zaman önden kopçalı sütyen kullanırım diyen bayanların oranının en yüksek %5,1 oran ile 61-65 kilo grubunda olduğu görülmektedir.

- Malzemesine Göre Sütyenlerin Analizi

Sütyen Çeşitle-ri	45-50 Kilo		51-55 Kilo		56-60 Kilo		61-65 Kilo		66-70 Kilo		71-75 Kilo		Toplam		X ² -P	
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%		
Destekli Sütyen	1	6	10,9	11	14,7	16	17,6	16	27,1	16	35,6	27	60,0	92	24,9	46,792
	2	12	21,8	21	28,0	23	25,3	13	22,0	10	22,2	4	8,9	83	22,4	P:0,000
	3	37	67,3	43	57,3	52	57,1	30	50,8	19	42,2	14	31,1	195	52,7	
	T	55	100	75	100	91	100	59	100	45	100	45	100	370	100	
Desteksiz Sütyen	1	22	40,0	22	29,3	35	38,5	21	35,6	10	22,2	10	22,2	120	32,4	37,797
	2	25	45,5	28	37,3	37	40,7	17	28,8	14	31,1	7	15,6	128	34,6	P:0,000
	3	8	14,5	25	33,3	19	20,9	21	35,6	21	46,7	28	62,2	122	33,0	
	T	55	100	75	100	91	100	59	100	45	100	45	100	370	100	
Sulu Sütyen	1	55	100	73	97,3	88	96,7	56	94,9	44	97,8	45	100	361	97,6	10,460
	2	-	-	2	2,7	2	2,2	3	5,1	-	-	-	-	7	1,9	P:0,401
	3	-	-	-	-	1	1,1	-	-	1	2,2	-	-	2	0,5	
	T	55	100	75	100	91	100	59	100	45	100	45	100	370	100	

n= 370

*p< .05

Tablo incelendiğinde araştırmaya katılan bayanların kilo gruplarına göre tercih edilen “malzemesine göre sütyen çeşitlerinin” dağılımı ve kay kare analizi bulguları görülmektedir.

Kilo gruplarına göre tercih edilen malzemesine göre sütyen çeşitleri anlamlılık açısından incelendiğinde destekli sütyeni her zaman kullanırım diyen bayanların oranının anlamlı bir şekilde en yüksek %67,3 oran ile 45-50 kilo grubunda olduğu görülmektedir. Bu oranın fazla çıkmasının nedeni olarak ise daha düşük kiloya sahip olan bayanların göğüslerinin de küçük olduğu düşünülerek, göğüslerini büyük ve dolgun gösterme isteği görülmektedir.

Desteksiz sütyeni her zaman kullanırım diyen bayanların oranının anlamlı bir şekilde en yüksek %62,2 oran ile 71-75 kilo grubunda olduğu görülmektedir. Bu oranın fazla çıkmasının nedeni olarak ise yine kilo ile göğüs büyüklüğü arasında bağlantı kurulabilir. Göğsü büyük olan bayanlar genel olarak desteksiz sütyeni tercih etmektedirler. Destekli sütyen seçtiklerinde göğüsleri olduğundan daha büyük göstererek kötü bir görünüm ortaya çıkmaktadır.

- Biçimsel Özelliklerine Göre Sütüyenlerin Analizi

Sütüyen Çeşitleri	45-50 Kilo		51-55 Kilo		56-60 Kilo		61-65 Kilo		66-70 Kilo		71-75 Kilo		Toplam		X ² -P	
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%		
Dolgulu Sütüyen	1	12	21,8	28	37,3	32	35,2	19	32,2	21	46,7	33	73,3	145	39,2	P:0,000
	2	15	27,3	20	26,7	30	33,0	17	28,8	17	37,8	1	2,2	100	27,0	
	3	28	50,9	27	36,0	29	31,9	23	39,0	7	15,6	11	24,4	125	33,8	
	T	55	100	75	100	91	100	59	100	45	100	45	100	370	100	
Tamponlu Sütüyen	1	46	83,6	64	85,3	71	78,0	49	83,1	41	91,1	40	88,9	311	84,1	P:0,568
	2	7	12,7	9	12,0	12	13,2	7	11,9	4	8,9	3	6,7	42	11,4	
	3	2	3,6	2	2,7	8	8,8	3	5,1	-	-	2	4,4	17	4,6	
	T	55	100	75	100	91	100	59	100	45	100	45	100	370	100	
Yarım Sütüyen	1	37	67,3	50	66,7	70	76,9	50	84,7	35	77,8	39	86,7	281	75,9	P:0,106
	2	13	23,6	22	29,3	19	20,9	7	11,9	9	20,0	4	8,9	74	20,0	
	3	5	9,1	3	4,0	2	2,2	2	3,4	1	2,2	2	4,4	15	4,1	
	T	55	100	75	100	91	100	59	100	45	100	45	100	370	100	
Sıkıştırılan Sütüyen	1	45	81,8	63	84,0	69	75,8	49	83,1	34	75,6	37	82,2	297	80,3	P:0,269
	2	7	12,7	9	12,0	14	15,4	8	13,6	3	6,7	5	11,1	46	12,4	
	3	3	5,5	3	4,0	8	8,8	2	3,4	8	17,8	3	6,7	27	7,3	
	T	55	100	75	100	91	100	59	100	45	100	45	100	370	100	
Minimizier Sütüyen	1	53	96,4	65	86,7	67	73,6	44	74,6	30	66,7	26	57,8	285	77,0	P:0,000
	2	2	3,6	4	5,3	15	16,5	8	13,6	5	1,1	5	1,1	39	10,5	
	3	-	-	6	8,0	9	9,9	7	11,9	10	22,2	14	31,1	46	12,4	
	T	55	100	75	100	91	100	59	100	45	100	45	100	370	100	
Maximizier Sütüyen	1	47	85,5	62	82,7	69	75,8	48	81,4	40	88,9	42	93,3	308	83,2	P:0,111
	2	5	9,1	9	12,0	18	19,8	7	11,9	1	2,2	1	2,2	41	11,1	
	3	3	5,5	4	5,3	4	4,4	4	6,8	4	8,9	2	4,4	21	5,7	
	T	55	100	75	100	91	100	59	100	45	100	45	100	370	100	

n= 370

*p< .05

Tablo incelendiğinde araştırmaya katılan bayanların kilo gruplarına göre tercih edilen “biçimsel özelliklerine göre sütüyen çeşitlerinin” dağılımı ve kay kare analizi bulguları görülmektedir.

Kilo gruplarına göre tercih edilen biçimsel özelliklerine göre sütyen çeşitleri anlamlılık açısından incelendiğinde, dolgulu sütyeni her zaman kullanırım diyen bayanların oranının anlamlı bir şekilde en yüksek %50,9 oran ile 45-50 kilo grubunda olduğu görülmektedir. Her zaman Minimizer (küçülten) sütyen kullanırım diyen bayanların oranının anlamlı bir şekilde en yüksek %31,1 oran ile 71-75 kilo grubunda olduğu görülmektedir. Yine bu bulgular sonucunda kilo ile göğüs büyüklüğü arasında bağlantı kurulacak olursa, küçük göğüslü bayanlar içi dolgulu, büyük göğüslü bayanlar ise göğsü küçük gösteren minimizer sütyenleri tercih ettiği görülmektedir.

Tablo 16. Kilo Gruplarına Göre Yaşanılan Sağlık Sorunları Dağılımı ve Kay Kare Analizi

Sağlık Sorunları	45-50 Kilo		51-55 Kilo		56-60 Kilo		61-65 Kilo		66-70 Kilo		71-75 Kilo		Toplam		X ² -P	
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%		
Pişik Yara	E	3	5,5	7	9,3	22	24,2	16	27,1	9	20,0	15	33,3	72	19,5	20,825 P:0,001
	H	52	94,5	68	90,7	69	75,8	43	72,9	36	80,0	30	66,7	298	80,5	
	T	55	100	75	100	91	100	59	100	45	100	45	100	370	100	
Deri Hastalığı	E	1	1,8	2	2,7	7	7,7	2	3,4	3	6,7	4	8,9	19	5,1	5,289 P:0,382
	H	54	98,2	73	97,3	84	92,3	57	96,6	42	93,3	41	91,1	351	94,9	
	T	55	100	75	100	91	100	59	100	45	100	45	100	370	100	
Sırt Ağrısı	E	7	12,7	14	18,7	11	12,1	18	30,5	11	24,4	9	20,0	70	18,9	10,242 P:0,069
	H	48	87,3	61	81,3	80	87,9	41	69,5	34	75,6	36	80,0	300	81,1	
	T	55	100	75	100	91	100	59	100	45	100	45	100	370	100	
Boyun Ağrısı	E	5	9,1	12	16,0	25	27,5	16	27,1	10	22,2	7	15,6	75	20,3	10,457 P:0,063
	H	50	90,9	63	84,0	66	72,5	43	72,9	35	77,8	38	84,4	295	79,7	
	T	55	100	75	100	91	100	59	100	45	100	45	100	370	100	
Omuz Çökmesi	E	3	5,5	11	14,7	20	22,0	13	22,0	6	13,3	6	13,3	59	15,9	9,168 P:0,103
	H	52	94,5	64	85,3	71	78,0	46	78,0	39	86,7	39	86,7	311	84,1	
	T	55	100	75	100	91	100	59	100	45	100	45	100	370	100	
Duruş Bozukluğu	E	7	12,7	9	12,0	17	18,7	6	10,2	5	11,1	8	17,8	52	14,1	3,532 P:0,619
	H	48	87,3	66	88,0	74	81,3	53	89,8	40	88,9	37	82,2	318	85,9	
	T	55	100	75	100	91	100	59	100	45	100	45	100	370	100	
Kitle Oluşumu	E	1	1,8	-	-	3	3,3	2	3,4	1	2,2	2	4,4	9	2,4	3,247 P:0,662
	H	54	98,2	75	100	88	96,7	57	96,6	44	97,8	43	95,6	361	97,6	
	T	55	100	75	100	91	100	59	100	45	100	45	100	370	100	

n= 370

*p< .05

Tablo 15 incelendiğinde araştırmaya katılan bayanların kilo gruplarına göre yaşanılan sağlık sorunları dağılımı ve kay kare analizi bulguları görülmektedir.

Kilo gruplarına göre yaşanılan sağlık sorunları anlamlılık açısından incelendiğinde pişik ve

yara sorunu yaşıyorum diyen bayanların oranının anlamlı bir şekilde en yüksek %33,3 oran ile 71-75 kilo grubunda olduğu görülmektedir. Tablo incelendiğinde kilosu az olan bayanların pişik ve yara problemi çok yaşamadıkları görülmektedir. Kilo ve göğüs büyüklüğü arttıkça bu sorunu yaşama olasılığı artmaktadır.

Sırt ağrısı ve boyun ağrısı yaşama sorunu anlamlılık değerlerine bakıldığında $p < .05$ değerine çok yakın oldukları görülmektedir. Sırt ağrısı sorununu her zaman yaşıyorum diyen bayanların oranının anlamlı bir şekilde en yüksek %30,5 oran ile 61-65 kilo grubunda olduğu, boyun ağrısı sorununu her zaman yaşıyorum diyen bayanların oranının anlamlı bir şekilde en yüksek %27,1 oran ile yine 61-65 kilo grubunun olduğu görülmektedir.

Tablo 17. Meslek Gruplarına Göre Tercih Edilen Kumaş Çeşitleri Dağılımı ve Kay Kare Analizi

Kumaş Çeşitleri		Ev Hanımı		Çalışan		Öğrenci		Toplam		X ² -P
		S	%	S	%	S	%	S	%	
Pamuklu Kumaş	1	3	13,0	4	2,4	23	12,8	30	8,1	17,197
	2	4	17,4	54	32,1	62	34,6	120	32,4	P:0,002
	3	16	69,6	110	65,5	94	52,5	220	59,5	
	T	23	100	168	100	179	100	370	100	
Pamuk Polyester Kumaş	1	7	30,4	45	26,8	58	32,4	110	29,7	1,453
	2	11	47,8	90	53,6	88	49,2	189	51,1	P:0,835
	3	5	21,7	33	19,6	33	18,4	71	19,2	
	T	23	100	168	100	179	100	370	100	
Polyester Kumaş	1	18	78,3	117	69,6	135	75,4	270	73,0	4,748
	2	5	21,7	47	28,0	36	20,1	88	23,8	P:0,314
	3	-	-	4	2,4	8	4,5	12	3,2	
	T	23	100	168	100	179	100	370	100	
Doğal İpek	1	20	87,0	126	75,0	120	67,0	266	71,9	12,691
	2	2	8,7	37	22,0	38	21,2	77	20,8	P:0,013
	3	1	4,3	5	3,0	21	11,7	27	7,3	
	T	23	100	168	100	179	100	370	100	
Dantel	1	11	47,8	62	36,9	102	57,0	175	47,3	17,081
	2	10	43,5	93	55,4	60	33,5	163	44,1	P:0,002
	3	2	8,7	13	7,7	17	9,5	32	8,6	
	T	23	100	168	100	179	100	370	100	

n= 370

*p< .05

Tablo 16 incelendiğinde araştırmaya katılan bayanların meslek gruplarına göre tercih edilen kumaş çeşitleri dağılımı ve kay kare analizi bulguları görülmektedir.

Meslek gruplarına göre tercih edilen kumaş çeşitleri anlamlılık açısından incelendiğinde her zaman pamuklu kumaş tercih ediyorum diyen bayanların oranının anlamlı bir şekilde en yüksek %69,6 oran ile ev hanımlarının oluşturduğu görülmektedir. Her zaman doğal ipek tercih ediyorum diyen bayanların oranının anlamlı bir şekilde en yüksek %11,7 oran ile öğrenciler olduğu görülmektedir. Bu oranın yanı sıra doğal ipek tercih etmeyen bayanların oranının daha yüksek olduğu görülmektedir. Bunun sebebi olarak ise doğal ipekten üretilen sütyenlerin pahalı olması gösterilebilir. Doğal ipekten üretilen ürünlerin daha sağlıklı olduğu

düşünülürse kullanımı daha yararlı olacaktır. Her zaman dantel tercih ederim diyen bayanların oranının anlamlı bir şekilde en yüksek %9,5 oran ile öğrenciler olduğu görülmektedir. Yine bu oranın yanı sıra dantel tercih etmeyen bayanların oranı daha yüksektir. Dantel sütyen kullanımı günlük hayatta rahatlığı ve kullanımı açısından çok tercih edilmese de daha çok görünümü açısından tercih edilmektedir.

Tablo 18. Meslek Gruplarına Göre Tercih Edilen Satış Yerleri Dağılımı ve Kay Kare Analizi

Satış Yerleri		Ev Hanımı		Çalışan		Öğrenci		Toplam		X ² -P
		S	%	S	%	S	%	S	%	
Özel Markaların Satış Mağazaları	1	7	30,4	26	15,5	60	33,5	93	25,1	15,880 P:0,003
	2	9	39,1	90	53,6	78	43,6	177	47,8	
	3	7	30,4	52	31,0	41	22,9	100	27,0	
	T	23	100	168	100	179	100	370	100	
İndirimli Mağazalardan	1	2	8,7	19	11,3	23	12,8	44	11,9	0,845 P:0,932
	2	13	56,5	96	57,1	95	53,1	204	55,1	
	3	8	34,8	53	31,5	61	34,1	122	33,0	
	T	23	100	168	100	179	100	370	100	
Pazarlardan	1	18	78,3	113	67,3	102	57,0	233	63,0	7,848 P:0,097
	2	5	21,7	46	27,4	60	33,5	111	30,0	
	3	-	-	9	5,4	17	9,5	26	7,0	
	T	23	100	168	100	179	100	370	100	
İnternet Mağazacılığın- dan	1	19	82,6	141	83,9	158	88,3	318	85,9	2,065 P:0,724
	2	4	17,4	25	14,9	20	11,2	49	13,2	
	3	-	-	2	1,2	1	0,6	3	0,8	
	T	23	100	168	100	179	100	370	100	

n= 370

*p< .05

Tablo 17 incelendiğinde araştırmaya katılan bayanların meslek gruplarına göre tercih edilen satış yerleri dağılımı ve kay kare analizi bulguları görülmektedir.

Meslek gruplarına göre tercih edilen satış yerleri anlamlılık açısından incelendiğinde her zaman özel markaların satış yerlerinden sütyen satın alırım diyenlerin oranının anlamlı bir şekilde en yüksek %31 oran ile çalışan bayanların oluşturduğu görülmektedir.

Tablo 19. Medeni Duruma Göre Tercih Edilen Sütyen Çeşitlerinin Dağılımı ve Kay Kare Analizi

- Kullanım Şekline Göre Sütyenlerin Analizi

Sütyen Çeşitleri	Bekar			Evli		Toplam		X ² -P
		S	%	S	%	S	%	
Askılı Sütyen	1	8	3,0	3	2,9	11	3,0	0,003
	2	23	8,6	9	8,7	32	8,6	P:0,998
	3	236	88,4	91	88,3	327	88,4	
	T	267	100	103	100	370	100	
Askısız Sütyen	1	164	61,4	48	46,6	212	57,3	6,788
	2	94	35,2	51	49,5	145	39,2	P:0,034
	3	9	3,4	4	3,9	13	3,5	
	T	267	100	103	100	370	100	
Spor Sütyen	1	138	51,7	66	64,1	204	55,1	6,689
	2	114	42,7	29	28,2	143	38,6	P:0,035
	3	15	5,6	8	7,8	23	6,2	
	T	267	100	103	100	370	100	
Arkadan Kopçalı Sütyen	1	31	11,6	7	6,8	38	10,3	2,140
	2	24	9,0	8	7,8	32	8,6	P:0,343
	3	212	79,4	88	85,4	300	81,1	
	T	267	100	103	100	370	100	
Önden Kopçalı Sütyen	1	219	82,0	69	67,0	288	77,8	13,164
	2	39	14,6	32	31,1	71	19,2	P:0,001
	3	9	3,4	2	1,9	11	3,0	
	T	267	100	103	100	370	100	

n= 370

*p< .05

Tablo 18 incelendiğinde araştırmaya katılan bayanların medeni durumlarına göre tercih ettikleri ‘kullanım şekline göre sütyen çeşitleri’ dağılımı ve kay kare analizi bulguları görülmektedir.

Medeni duruma göre tercih edilen sütyen çeşitleri anlamlılık açısından incelendiğinde her zaman askısız sütyen kullanırım diyenlerin oranını anlamlı bir şekilde en yüksek %3,9 oran ile evli bayanlar olduğu görülmektedir. Her zaman spor sütyen kullanırım diyen bayanların da oranının anlamlı bir şekilde en yüksek %7,8 oran ile evli bayanlar olduğu görülmektedir.

Her zaman önden kopçalı sütyen tercih ediyorum diyen bayanlarının oranının anlamlı bir şekilde en yüksek %3,4 oran ile bekar bayanların olduğu görülmektedir.

- Malzemesine Göre Sütyenlerin Analizi

Sütyen Çeşitleri		Bekar		Evli		Toplam		X ² -P
		S	%	S	%	S	%	
Destekli Sütyen	1	56	21,0	36	35,0	92	24,9	7,773 P:0,021
	2	63	23,6	20	19,4	83	22,4	
	3	148	55,4	47	45,6	195	52,7	
	T	267	100	103	100	370	100	
Desteksiz Sütyen	1	88	33,0	32	31,1	120	32,4	5,680 P:0,058
	2	100	37,5	28	27,2	128	34,6	
	3	79	29,6	43	41,7	122	33,0	
	T	267	100	103	100	370	100	
Sulu Sütyen	1	259	97,0	102	99,0	361	97,6	3,221 P:0,200
	2	7	2,6	-	-	7	1,9	
	3	1	0,4	1	1,0	2	0,5	
	T	267	100	103	100	370	100	

n= 370

*p< .05

Tablo incelendiğinde araştırmaya katılan bayanların medeni durumlarına göre tercih ettiği 'malzemesine göre sütyen çeşitleri' dağılımı ve kay kare analizi bulguları görülmektedir.

Medeni duruma göre tercih edilen sütyen çeşitleri anlamlılık açısından incelendiğinde her zaman destekli sütyen tercih ederim diyenlerin oranını anlamlı bir şekilde en yüksek %55,4 oran ile bekar bayanların oluşturduğu görülmektedir.

Desteksiz sütyen kullanmayı tercih ederim diyen bayanların anlamlılık değerine bakıldığında p< .05 değerine çok yakın olduğu görülmektedir. Her zaman desteksiz sütyen kullanım diyenlerin oranını anlamlı bir şekilde en yüksek %41,7 oran ile evli bayanların oluşturduğu görülmektedir.

- Biçimsel Özelliklerine Göre Sütyenlerin Analizi

		Bekar		Evli		Toplam		X ² -P
		S	%	S	%	S	%	
Dolgulu Sütyen	1	101	37,8	44	42,7	145	39,2	1,437
	2	71	26,6	29	28,2	100	27,0	P:0,487
	3	95	35,6	30	29,1	125	33,8	
	T	267	100	103	100	370	100	
Tamponlu Sütyen	1	224	83,9	87	84,5	311	84,1	2,367
	2	33	12,4	9	8,7	42	11,4	P:0,306
	3	10	3,7	7	6,8	17	4,6	
	T	267	100	103	100	370	100	
Yarım Sütyen	1	206	77,2	75	72,8	281	75,9	0,797
	2	51	19,1	23	22,3	74	20,0	P:0,671
	3	10	3,7	5	4,9	15	4,1	
	T	267	100	103	100	370	100	
Göğüs Sıkıştırıcı Sütyen	1	211	79,0	86	83,5	297	80,3	4,970
	2	39	14,6	7	6,8	46	12,4	P:0,083
	3	17	6,4	10	9,7	27	7,3	
	T	267	100	103	100	370	100	
Minimizer (Küçülten) Sütyen	1	220	82,4	65	63,1	285	77,0	22,598
	2	27	10,1	12	11,7	39	10,5	P:0,000
	3	20	7,5	26	25,2	46	12,4	
	T	267	100	103	100	370	100	
Maximizer (Büyülten) Sütyen	1	221	82,8	87	84,5	308	83,2	0,875
	2	29	10,9	12	11,7	41	11,1	P:0,646
	3	17	6,4	4	3,9	21	5,7	
	T	267	100	103	100	370	100	

n= 370

*p< .05

Tablo incelendiğinde araştırmaya katılan bayanların medeni durumlarına göre tercih ettiği 'biçimsel özelliklerine göre sütyen çeşitleri' dağılımı ve kay kare analizi bulguları görülmektedir.

Medeni duruma göre tercih edilen sütyen çeşitleri anlamlılık açısından incelendiğinde her zaman Minimizer (küçülten) sütyen tercih ederim diyenlerin oranını anlamlı bir şekilde en yüksek %25,2 oran ile evli bayanların oluşturduğu görülmektedir.

- Biçimsel Özelliklerine Göre Sütyenlerin Analizi

		Bekar		Evli		Toplam		X ² -P
		S	%	S	%	S	%	
Dolgu Sütyen	1	101	37,8	44	42,7	145	39,2	1,437
	2	71	26,6	29	28,2	100	27,0	P:0,487
	3	95	35,6	30	29,1	125	33,8	
	T	267	100	103	100	370	100	
Tamponlu Sütyen	1	224	83,9	87	84,5	311	84,1	2,367
	2	33	12,4	9	8,7	42	11,4	P:0,306
	3	10	3,7	7	6,8	17	4,6	
	T	267	100	103	100	370	100	
Yarım Sütyen	1	206	77,2	75	72,8	281	75,9	0,797
	2	51	19,1	23	22,3	74	20,0	P:0,671
	3	10	3,7	5	4,9	15	4,1	
	T	267	100	103	100	370	100	
Göğüs Sıkıştırıcı Sütyen	1	211	79,0	86	83,5	297	80,3	4,970
	2	39	14,6	7	6,8	46	12,4	P:0,083
	3	17	6,4	10	9,7	27	7,3	
	T	267	100	103	100	370	100	
Minimizer (Küçülten) Sütyen	1	220	82,4	65	63,1	285	77,0	22,598
	2	27	10,1	12	11,7	39	10,5	P:0,000
	3	20	7,5	26	25,2	46	12,4	
	T	267	100	103	100	370	100	
Maximizer (Büyülten) Sütyen	1	221	82,8	87	84,5	308	83,2	0,875
	2	29	10,9	12	11,7	41	11,1	P:0,646
	3	17	6,4	4	3,9	21	5,7	
	T	267	100	103	100	370	100	

n= 370

*p< .05

Tablo incelendiğinde araştırmaya katılan bayanların medeni durumlarına göre tercih ettiği 'biçimsel özelliklerine göre sütyen çeşitleri' dağılımı ve kay kare analizi bulguları görülmektedir.

Medeni duruma göre tercih edilen sütyen çeşitleri anlamlılık açısından incelendiğinde her zaman Minimizer (küçülten) sütyen tercih ederim diyenlerin oranını anlamlı bir şekilde en yüksek %25,2 oran ile evli bayanların oluşturduğu görülmektedir.

Tablo 20. Vücut Tiplerine Göre Tercih Edilen Sütyen Çeşitlerinin Dağılımı ve Kay Kare Analizi

- Kullanım Şekline Göre Sütyenlerin Analizi

Sütyen Çeşitleri	Armut Vücut		Ters Üç- gen Vücut		Dikdört- gen Vücut		Kum Saa- ti vücut		Elmas Vücut		Oval Vücut		Toplam		X ² -P
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	
Askılı Sütyen	1	2	2,5	3	6,7	3	3,0	3	2,9	-	-	-	11	3,0	13,368
	2	12	15,0	2	4,4	4	4,0	8	7,6	2	11,1	4	17,4	32	8,6
	3	66	82,5	40	88,9	92	92,9	94	89,5	16	88,9	19	82,6	327	88,4
	T	80	100	45	100	99	100	105	100	18	100	23	100	370	100
Askısız Sütyen	1	48	60,0	26	57,8	56	56,6	59	56,2	8	44,4	15	65,2	212	57,3
	2	30	37,5	17	37,8	40	40,4	40	38,1	10	55,6	8	34,8	145	39,2
	3	2	2,5	2	4,4	3	3,0	6	5,7	-	-	-	-	13	3,5
	T	80	100	45	100	99	100	105	100	18	100	23	100	370	100
Spor Sütyen	1	48	60,0	24	53,3	60	60,6	49	46,7	10	55,6	13	56,5	204	55,1
	2	27	33,8	17	37,8	32	32,3	50	47,6	7	38,9	10	43,5	143	38,6
	3	5	6,2	4	8,9	7	7,1	6	5,7	1	5,6	-	-	23	6,2
	T	80	100	45	100	99	100	105	100	18	100	23	100	370	100
Arkadan Kopçalı	1	10	12,5	2	4,4	7	7,1	14	13,3	4	22,2	1	4,3	38	10,3
	2	10	12,5	3	6,7	8	8,1	7	6,7	3	16,7	1	4,3	32	8,6
	3	60	75,0	40	88,9	84	84,8	84	80,0	11	61,1	21	91,3	300	81,1
	T	80	100	45	100	99	100	105	100	18	100	23	100	370	100
Önden Kopçalı	1	64	80,0	35	77,8	78	78,8	82	78,1	13	72,2	16	69,6	288	77,8
	2	13	16,2	9	20,0	17	17,2	21	20,0	5	27,8	6	26,1	71	19,2
	3	3	3,8	1	2,2	4	4,0	2	1,9	-	-	1	4,3	11	3,0
	T	80	100	45	100	99	100	105	100	18	100	23	100	370	100

n= 370

*p< .05

Tablo 19 incelendiğinde araştırmaya katılan bayanların vücut tiplerine göre tercih ettikleri 'kullanım şekline göre sütyen çeşitleri' dağılımı ve kay kare analizi bulguları görülmektedir.

Tablo incelendiğinde anlamlılık açısından p< .05 değerine rastlanmamıştır.

Her zaman askılı sütyen tercih ederim diyenlerin oranını en yüksek %92,9 oran ile dikdörtgen vücut tipine sahip bayanların oluşturduğu, her zaman arkadan kopçalı sütyen tercih ederim diyenlerin oranını %91,3 oran ile oval vücut tipine sahip bayanların oluşturduğu görülmektedir.

- Malzemesine Göre Sütyenler

Sütyen Çeşitleri	Armut Vücut		Ters Üçgen Vücut		Dikdörtgen Vücut		Kum Saati Vücut		Elmas Vücut		Oval Vücut		Toplam		X ² -P	
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%		
Destekli Sütyen	1	13	16,2	11	24,4	28	28,3	23	21,9	2	11,1	15	65,2	92	24,9	P:0,000
	2	14	17,5	10	22,2	28	28,3	25	23,8	4	22,2	2	8,7	83	22,4	
	3	53	66,2	24	53,3	43	43,4	57	54,3	12	66,7	6	26,1	195	52,7	
	T	80	100	45	100	99	100	105	100	18	100	23	100	370	100	
Desteksiz Sütyen	1	32	40,0	11	24,4	29	29,3	37	35,2	9	50,0	2	8,7	120	32,4	P:0,012
	2	31	38,8	17	37,8	33	33,3	35	33,3	6	33,3	6	26,1	128	34,6	
	3	17	21,2	17	37,8	37	37,4	33	31,4	3	16,7	15	65,2	122	33,0	
	T	80	100	45	100	99	100	105	100	18	100	23	100	370	100	
Sulu Sütyen	1	79	98,8	42	93,3	97	98,0	103	98,1	18	100	22	95,7	361	97,6	P:0,140
	2	1	1,2	3	6,7	2	2,0	1	1,0	-	-	-	-	7	1,9	
	3	-	-	-	-	-	-	1	1,0	-	-	1	4,3	2	0,5	
	T	80	100	45	100	99	100	105	100	18	100	23	100	370	100	

n= 370

*p< .05

Tablo incelendiğinde araştırmaya katılan bayanların vücut tiplerine göre tercih ettikleri ‘malzemesine göre sütyen çeşitleri’ dağılımı ve kay kare analizi bulguları görülmektedir.

Vücut tiplerine göre tercih edilen sütyen çeşitleri anlamlılık açısından incelendiğinde her zaman destekli sütyen tercih ederim diyen bayanların oranını anlamlı bir şekilde en yüksek %66,7 oran ile elmas vücut tipine sahip bayanların oluşturduğu görülmektedir. Her zaman desteksiz sütyen tercih ederim diyen bayanların oranını anlamlı bir şekilde en yüksek %65,2 oran ile oval vücut tipine sahip bayanların oluşturduğu görülmektedir.

Elmas vücut tipinin özellikleri incelendiğinde göğüs ve kalça ölçülerinin bel ölçüsüne göre daha dar olduğu görülmektedir. Bu yüzden de bu tip vücuda sahip olan bayanların destekli sütyen tercih ettikleri söylenebilir. Oval vücut tipinin özellikleri incelendiğinde ise göğüs, bel ve kalça ölçülerinin birbirine çok yakın olduklarını görülmektedir. Bu vücut tipine sahip olan bayanların vücut özellikleri doğrultusunda desteksiz sütyen tercih ettiklerini söyleyebiliriz.

- Biçimsel Özelliklerine Göre Sütyenler

Sütyen Çeşitleri	Armut Vücut		Ters Üçgen Vücut		Dikdörtgen Vücut		Kum Saati Vücut		Elmas Vücut		Oval Vücut		Toplam		X ² -P	
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%		
Dolgu Sütyen	1	20	25,0	22	48,9	53	53,5	31	39,5	3	16,7	16	69,6	145	39,2	P:0,000
	2	23	28,8	10	22,2	27	27,3	33	31,4	5	27,8	2	8,7	100	27,0	
	3	37	46,2	13	28,9	19	19,2	41	39,0	10	55,6	5	21,7	125	33,8	
	T	80	100	45	100	99	100	105	100	18	100	23	100	370	100	
Tamponlu Sütyen	1	69	86,2	38	84,4	86	86,9	82	78,1	16	88,9	20	87,0	311	84,1	P:0,488
	2	5	6,2	6	13,3	10	10,1	17	16,2	1	5,6	3	13,0	42	11,4	
	3	6	7,5	1	2,2	3	3,0	6	5,7	1	5,6	-	-	17	4,6	
	T	80	100	45	100	99	100	105	100	18	100	23	100	370	100	
Yarı Sütyen	1	65	81,2	28	62,2	81	81,8	76	72,4	13	72,2	18	78,3	281	75,9	P:0,194
	2	13	16,2	15	33,3	13	13,1	25	23,8	5	27,8	3	13,0	74	20,0	
	3	2	2,5	2	4,4	5	5,1	4	3,8	-	-	2	8,7	15	4,1	
	T	80	100	45	100	99	100	105	100	18	100	23	100	370	100	
Sıkıştırıcı Sütyen	1	64	80,0	36	80,0	79	79,8	85	81,0	14	77,8	19	82,6	297	80,3	P:0,728
	2	9	11,2	4	8,9	11	11,1	17	16,2	3	16,7	2	8,7	46	12,4	
	3	7	8,8	5	11,1	9	9,1	3	2,9	1	5,6	2	8,7	27	7,3	
	T	80	100	45	100	99	100	105	100	18	100	23	100	370	100	
Minimizör Sütyen	1	71	88,8	35	77,8	72	72,7	80	76,2	15	83,3	12	52,2	285	77,0	P:0,004
	2	5	6,2	5	11,1	12	12,1	12	11,4	3	16,7	2	8,7	39	10,5	
	3	4	5,0	5	11,1	15	15,2	13	12,4	-	-	9	39,1	46	12,4	
	T	80	100	45	100	99	100	105	100	18	100	23	100	370	100	
Maximizör Sütyen	1	61	76,2	38	84,4	89	89,9	89	84,8	10	55,6	21	91,3	308	83,2	P:0,012
	2	13	16,2	4	8,9	5	5,1	11	10,5	7	38,9	1	4,3	41	11,1	
	3	6	7,5	3	6,7	5	5,1	5	4,8	1	5,6	1	4,3	21	5,7	
	T	80	100	45	100	99	100	105	100	18	100	23	100	370	100	

n= 370

*p< .05

Tablo incelendiğinde araştırmaya katılan bayanların vücut tiplerine göre tercih ettikleri 'biçimsel özelliklerine göre sütyen çeşitleri' dağılımı ve kay kare analizi bulguları görülmektedir.

Vücut tiplerine göre tercih edilen sütyen çeşitleri anlamlılık açısından incelendiğinde her zaman dolgu sütyen tercih ediyorum diyen bayanların oranını anlamlı bir şekilde en yüksek

%55,6 oran ile elmas vücut tipine sahip bayanlar oluşturmaktadır. Elmas vücut tipinin özellikleri incelendiğinde göğüs ölçüsünün dar olduğunu söylemek mümkündür. Bu yüzden de bayanlar dolgulu sütyeni tercih etmektedir.

Her zaman Minimizer (küçülten) sütyen tercih ederim diyenlerin oranını anlamlı bir şekilde en yüksek %39,1 oran ile oval vücut tipine sahip bayanların oluşturduğu görülmektedir. Oval vücut tipine sahip olan bayanların göğüs, bel ve kalça ölçüleri birbirine yakındır ve genelde göğüslerin büyüklüğünden şikayet ederler. Bu yüzden bayanların küçük gösteren sütyen tercih ettikleri düşünülmektedir.

Her zaman maximizer (büyüten) sütyen tercih ederim diyenlerin oranını anlamlı bir şekilde en yüksek %7,5 oran ile armut vücut tipine sahip bayanların oluşturduğu görülmektedir. Armut vücut tipine sahip olan bayanların vücut özellikleri incelendiğinde dar göğüs kafesine sahip oldukları görülmektedir. Bu yüzden bayanların genel olarak göğüsleri büyük gösteren sütyen tercih ettikleri düşünülmektedir.

Tablo 21. Vücut tiplerine göre göğüs formuna uygun sütyen seçimi dağılımı ve kay kare analizi

		Armut Vücut		Ters Üçgen Vücut		Dikdörtgen Vücut		Kum Saati Vücut		Elmas Vücut		Oval Vücut		Toplam		X ² -P
		S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	
Uygun Beden No	1	38	47,5	18	40,0	35	35,4	43	41,0	7	38,9	7	30,4	148	40,0	6,714
	2	19	23,8	15	33,3	35	35,4	31	29,5	4	22,2	10	43,5	114	30,8	P:0,752
	3	23	28,8	12	26,7	29	29,3	31	29,5	7	38,9	6	26,1	108	29,2	
	T	80	100	45	100	99	100	105	100	18	100	23	100	370	100	
Uygun Kap No	1	41	51,2	18	40,0	37	37,4	40	38,1	6	33,3	5	21,7	147	39,7	9,563
	2	26	32,5	19	42,2	37	37,4	42	40,0	7	38,9	12	52,2	143	38,6	P:0,480
	3	13	16,2	8	17,8	25	25,3	23	21,9	5	27,8	6	26,1	80	21,6	
	T	80	100	45	100	99	100	105	100	18	100	23	100	370	100	
Göğüs Taşması	1	61	76,2	25	55,6	62	62,6	59	56,2	13	72,2	6	26,1	266	61,1	28,632
	2	16	20,0	18	40,0	28	28,3	33	31,4	2	11,1	12	52,2	109	29,5	P:0,001
	3	3	3,8	2	4,4	9	9,1	13	12,4	3	16,7	5	21,7	35	9,5	
	T	80	100	45	100	99	100	105	100	18	100	23	100	370	100	
Tek göğüs Taşması	1	73	91,2	37	82,2	84	84,8	90	85,7	16	88,9	14	60,9	314	84,9	17,112
	2	4	5,0	6	13,3	12	12,1	11	10,5	1	5,6	5	21,7	39	10,5	P:0,072
	3	3	3,8	2	4,4	3	3,0	4	3,8	1	5,6	4	17,4	17	4,6	
	T	80	100	45	100	99	100	105	100	18	100	23	100	370	100	
G. Kafesine Baskı	1	57	71,2	32	71,1	70	70,7	70	66,7	11	61,1	14	60,9	254	68,6	5,387
	2	19	23,8	10	22,2	23	23,2	26	24,8	4	22,2	8	34,8	90	24,3	P:0,864
	3	4	5,0	3	6,7	6	6,1	9	8,6	3	16,7	1	4,3	26	7,0	
	T	80	100	45	100	99	100	105	100	18	100	23	100	370	100	
Göğüs Yakın	1	60	75,0	31	68,9	67	67,7	72	68,6	14	77,8	14	60,9	258	69,7	4,070
	2	15	18,8	10	22,2	23	23,2	22	21,0	2	11,1	7	30,4	79	21,4	P:0,944
	3	5	6,2	4	8,9	9	9,1	11	10,5	2	11,1	2	8,7	33	8,9	
	T	80	100	45	100	99	100	105	100	18	100	23	100	370	100	
Göğüs Uzak	1	64	80,0	37	82,2	85	85,9	80	76,2	14	77,8	18	78,3	298	80,5	9,572
	2	12	15,0	7	15,6	11	11,1	20	19,0	2	11,1	2	8,7	54	14,6	P:0,479
	3	4	5,0	1	2,2	3	3,0	5	4,8	2	11,1	3	13,0	18	4,9	
	T	80	100	45	100	99	100	105	100	18	100	23	100	370	100	
Askı Boyu Az	1	61	76,2	35	77,8	72	72,7	75	71,4	12	66,7	15	65,2	270	73,0	10,516
	2	15	18,8	10	22,2	23	23,2	23	21,9	3	16,7	5	21,7	79	21,4	P:0,396
	3	4	5,0	-	-	4	4,0	7	6,7	3	16,7	3	13,0	21	5,7	
	T	80	100	45	100	99	100	105	100	18	100	23	100	370	100	
Askılar Yakın	1	66	82,5	36	80,0	78	78,8	84	80,0	12	72,2	19	82,6	296	80,0	11,144
	2	11	13,8	9	20,0	20	20,2	19	18,1	3	16,7	4	17,4	66	17,8	P:0,346
	3	3	3,8	-	-	1	1,0	2	1,9	2	11,0	-	-	8	2,2	
	T	80	100	45	100	99	100	105	100	18	100	23	100	370	100	

n= 370

*p< .05

Tablo 20 incelendiğinde araştırmaya katılan bayanların vücut tiplerine göre göğüs formuna uygun sütyen seçiminde yaşanan sorunların dağılımı ve kay kare analizi bulguları görülmektedir.

Vücut tiplerine göre göğüs formuna uygun sütyen seçimi anlamlılık açısından incelendiğinde her zaman göğsün sütyenden taşması sorunu ile karşılaşan bayanların oranını anlamlı bir şekilde en yüksek %21,7 oran ile oval vücut tipine sahip bayanlar oluşturmaktadır. Oval vücut tipine sahip bayanların vücutları küresel bir yapıya benzetilebilir. Sütyen seçiminde genellikle beden numarası ve kap numarasına uygun sütyen bulmakta sıkıntı yaşayabilirler. Sütyen seçiminde de en çok bu vücut tipine sahip olan bayanların göğüs taşması sorunu ile karşılaştıkları söylenebilir.

Tek göğsün sütyenden taşması sorunu ile karşılaşan bayanların anlamlılık değerine bakıldığında $p < .05$ değerine çok yakın olduğu görülmektedir. Her zaman tek göğsün sütyenden taşması sorunu ile karşılaşıyorum diyen bayanların oranını anlamlı bir şekilde en yüksek %17,4 oran ile yine oval vücut tipine sahip bayanların oluşturduğu görülmektedir.

BÖLÜM V

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın bulguları doğrultusunda elde edilen sonuçlar ve ilgili önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuç

Güzel görünmek, bakımlı ve çekici olmak arzusu insanlık tarihinin her döneminde görülen sosyal bir davranıştır. İnsanlar, içinde yaşadıkları dönemin ve toplumların kültürüne, gelenek ve göreneklerine göre her zaman süslenmeye önem vermişlerdir. İnsanlığın gelişimine paralel olarak iç giyim kullanımının önemi de ilk çağlardan günümüze kadar artarak devam etmektedir. İç giyim ürünlerinin tüketiciler tarafından sağlıklı ve bilinçli bir şekilde seçilmesi ve kullanılması önem arz etmektedir. Sütyen seçimi ise özenle yapılmalıdır. Sütyen beden numarası ve kap numarasının bedene uygun olmasına önem verilmelidir. Yanlış kullanılan bir ürün kişiyi bazı sağlık problemleri ile karşı karşıya bırakabilir.

Araştırmaya katılan örneklem grubunun %56,8' ini 18- 23 yaş arası bayanlar oluşturmaktadır. Yaş dağılımından da anlaşılabacağı üzere örneklem grubunun %48,4' ü öğrencidir. Öğrenci grubu üniversite, yüksek lisans ve doktora öğrencilerinden oluşmaktadır. Öğrenciler arasında ayrıca meslek sahibi olanlarında olduğu düşünülmektedir. Araştırmaya katılan örneklem

grubunun %72,2' si bekardır.

Araştırmaya katılan örneklem grubunun %68,4' ünü 1,55- 1,65 boy arasında yoğunlaştığı görülmektedir. Bunun yanı sıra örneklem grubunun vücut tipi dağılımına bakıldığında %28,4 ile kum saati vücut tipi ve %26,8 ile dikdörtgen vücut tipine sahip bayanların çoğunlukta olduğu görülmektedir.

Bayanların sütyen beden numarası ve kap numarası dağılımları incelendiğinde %14,3 ile 85- B bedene sahip bayanların çoğunlukta olduğu, bunu %13,8 ile 75- A bedene sahip bayanların takip ettiği görülmektedir. Sütyen çeşitleri dağılımı incelendiğinde ise kullanım şekline göre %88,4 ile askılı ve %81,3 ile arkadan kopçalı sütyen, malzemesine göre %52,7 ile destekli sütyen ve biçimsel özelliğine göre %33,8 ile dolgulu sütyenin tercih edildiği görülmektedir.

Yaş gruplarına göre tercih edilen sütyen çeşitleri arasındaki kay kare dağılımı incelendiğinde yaş grubu ve sütyen çeşitleri arasında anlamlı ilişki bulunduğu saptanmıştır. En yüksek anlamlılık askısız sütyen, spor sütyen ve önden kopçalı sütyen, destekli sütyen ve minimizer sütyen kullanımı arasında çıkmıştır. Askısız sütyen ve önden kopçalı sütyenleri genellikle 30-34 yaş grubu bayanlar, spor sütyeni ise en çok 40-45 yaş grubu, destekli sütyeni en fazla 35-39 yaş grubu, minimizer sütyeni ise 40-45 yaş grubu bayanların tercih ettiği görülmektedir. Askısız ve önden kopçalı sütyenlerin kullanımı diğer sütyenlere oranla daha zordur. Bu yüzden genç yaşta ki bayanların daha fazla tercih ettikleri düşünülmektedir. Bayanların spor sütyenleri daha çok gündelik hayatta, destekli sütyenleri ise özel günlerde özel kıyafetlerle tercih ettikleri tahmin edilmektedir. Minimizer sütyenlerin ise daha büyük göğüslü, göğüs deformasyonu yaşayan bayanlar tarafından tercih edildiği düşünülmektedir.

Yaş grupları ve sağlık sorunları arasındaki kay kare dağılımı incelendiğinde aralarında anlamlı ilişki olduğu saptanmıştır. En yüksek anlamlılık sırt ağrısı, boyun ağrısı, omuz çökmesi sağlık sorunlarında görülmüştür. Sırt ağrısı ve boyun ağrısı sorunu yaşayan bayanların genellikle 24-29 yaş arasında, omuz çökmesi sorunu yaşayan bayanların ise en fazla 35-39 yaş arası bayanlar olduğu görülmektedir. Bu oranlardan genç yaşta ki bayanların sırt ve boyun ağrısı problemlerini sıklıkla yaşadıkları anlaşılmaktadır. Sırt ve boyun ağrılarına genellikle büyük

göğüslü bayanlarda rastlandığı düşünülmektedir. Büyük göğüslü bayanlar genellikle duruş bozuklukları da yaşarlar. Büyük göğüs yapılı olup hem yanlış duruş pozisyonuna alışmak hem de yanlış sütyen seçimi yapmak bu sağlık sorunlarının tetikleyicisidir. Aynı şekilde omuz çökmesine de göğüs yapısı sebep olabilir. Fakat 35-39 yaş arasında daha çok omuz çökmesinin görülmesi yaş ilerlemesine bağlı olarak kemik yapısındaki değişiklikler de olabilir.

Kilo grupları ile vücut tipleri, sütyen çeşitleri ve yaşanan sağlık sorunları arasındaki kay kare analizi incelendiğinde aralarında anlamlı ilişki olduğu saptanmıştır. Örneklemdaki bayanların çoğunlukla dikdörtgen ve kum saati vücut tiplerine sahip olduklarını daha önceden de belirtmiştik. Dikdörtgen vücut tipine sahip bayanların genellikle 71-75 kilo arası, kum saati vücut tipine sahip bayanların ise genellikle 45,50 kilo arasında olduğu görülmektedir. Dikdörtgen vücut tipi oval vücut tipine benzer özellikler gösterebilir. Dikdörtgen vücutlu bayanların göğüs, bel ve kalça hatları belirgin değildir ve kilolu bir görünüme neden olabilir. Kum saati vücut tipi ise dikdörtgen vücut tipinin tam tersi özellik gösterir; göğüs, bel ve kalça hattı belirgin bir şekilde fark edilir. Kilo ile sütyen çeşitleri arasında en fazla anlamlılık askısız sütyen, destekli sütyen, desteksiz sütyen, dolgulu sütyen ve Minimizer sütyen arasında görülmüştür. Askısız sütyen tercih edenlerin genellikle 51-55 kilo arası, destekli sütyen ve dolgulu sütyeni tercih edenlerin 45-50 kilo arası, minimizer sütyen tercih edenlerin ise en fazla 71-75 kilo arası bayanlardan oluştuğu görülmektedir.

Kilo grupları ile sağlık sorunları arasındaki ilişki incelendiğinde ise en fazla anlamlılık 71-75 kilo arasındaki bayanlarda pişik yara sorununda ortaya çıkmaktadır. Buradan da anlaşılıyor ki kilo, vücut tiplerine göre ve sütyen çeşitlerini belirlerken; ortaya çıkabilecek sağlık sorunlarını da tetiklemektedir. Pişik ve yara görüldüğü gibi kilolu bayanlarda daha fazla görülmektedir. Kilo ile göğüste sarkmalar meydana gelebilir, bu da sütyen kullanımını etkileyebilir. Doğru sütyen seçilmediği zaman ise bu gibi sağlık sorunları ortaya çıkabilir. Yine kilolu bayanların minimizer sütyen tercih ettikleri görülmektedir. Kilo ile göğüslerde büyüyerek kötü bir görünüm ortaya çıkabilir. Bayanlar bunu önlemek için göğüsü küçük gösteren sütyenleri daha çok tercih etmektedirler.

Vücut tipleri ile sütyen çeşitleri ve uygun sütyen seçimi arasındaki kay kare analizi incelendiğinde aralarında anlamlı ilişki olduğu saptanmıştır. En yüksek anlamlılık destekli sütyen, desteksiz sütyen, dolgulu sütyen, minimizer ve maximizer sütyen kullanımı arasında çıkmıştır. Destekli sütyen ve dolgulu sütyeni tercih eden bayanların en fazla elmas vücut tipine sahip oldukları, desteksiz sütyen ve minimizer sütyeni tercih eden bayanların ise en fazla oval vücut tipine sahip oldukları görülmüştür. Elmas vücut tipine sahip bayanların genelde göğüs ölçüleri küçüktür ve dolgulu ve destekli sütyen kullanarak daha güzel ve çekici görünüme sahip olmak istedikleri düşünülmektedir. Oval vücut tipine sahip bayanlar ise büyük göğüs yapısı ve geniş göğüs bedenine sahip oldukları için destekli sütyenlerden kaçınarak desteksiz ve küçük gösteren sütyenleri tercih ettikleri görülmektedir. Anlamlılık açısından göğsün sütyenden taşması sorunu ile en fazla oval vücut tipine sahip olan bayanlar karşılaşmaktadır. Bu da yine bedene göre sütyen ve kap numarası bulmakta sıkıntı yaşatmaktadır. Maximizer yani büyük gösteren sütyenleri en çok tercih eden bayanların ise armut vücut tipine sahip oldukları görülmektedir. Armut vücut tipine sahip olan bayanların da dar göğüs kafesine ve genelde küçük göğüs ölçüsüne sahip oldukları için büyük gösteren sütyen tercih ettikleri düşünülmektedir.

5.2. Öneriler

Bayanların sütyen tercihleri ve yaşadıkları sorunların belirlenmesine yönelik olan bu araştırmada, ulaşılan sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir.

- Araştırmada elde edilen sonuçlara göre bazı bayanların sütyen kap numarasının ve agrafların ne olduğunu bilmedikleri ortaya çıkmıştır. Sütyen seçimi hem görünüm hem sağlık açısından son derece önemlidir. Sütyen seçiminin bu kadar önemli olduğunu vurgulamışken bu kelimelerin anlamını bilmemek kişiyi yanlış seçimlere sürükler. Sütyen üreten veya satan firmaların bu problem üzerine araştırmaya giderek bayanların bu konuda bilinçlenmesinde katkıda bulunması gerekmektedir. Satın alınan sütyenlerin kutularına açıklayıcı bilgilerin eklenmesi üretici firmalara önerilebilir.

- Bayanların sütyen seçimi sırasında karşılaştıkları sorunlar genellikle beden numarasına göre uygun kap numarası bulamamaktır. Araştırma esnasında sütyen beden ve kap numarası bulma formüllerinin firmadan firmaya değiştiği görülmüştür. Ülkemizde hem yerli üretim sütyenler hem de ithal ürünler Pazar şartlarında yerlerini almışlardır. Yerli ve ithal ürünler arasında da beden ve kap numarası ölçülerinde farklılıklar vardır. Bu nedenle istenilen marka sütyende beden numarasına uygun kap numarası bulmakta sorunlar yaşanmaktadır. Araştırmaya katılan örneklem grubu sütyen alırken bazen 75 beden bazen 80 beden gibi farklı sütyenleri tercih etmek zorunda kaldıklarını belirtmişlerdir. Böyle durumlarda denemeden sütyen alımı imkansız hale gelmektedir. Beden ve kap numarası standardizasyonu sağlanarak bu sorunun ortadan kaldırılması sütyen seçimini kolaylaştıracaktır.
- Araştırmaya katılan bayanların daha çok sütyen kullanımından kaynaklanan sorunlardan şikayetçi oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Kullanım esnasında sütyen tellerinin vücuda batarak rahatsızlık hissi uyandırması, sütyen tellerinin kısa sürede çıkarak sütyenin eskimeden kullanılmayacak duruma gelmesi, sütyen lastiklerinin ve askılarının vücutta iz bırakması, sütyen tellerinin göğüs kafesine baskı yapması gibi şikayetlerle karşılaşmıştır. Bu şikayetleri en aza indirebilmek için sütyen tellerinin göğüs formunu bozmayacak yumuşaklıkta malzemelerden yapılması, askılarının ise ince lastiklerden çok kalın lastiklerden tercih edilmesi önerilmektedir.
- Kaliteli sütyenler hem kullanılan kumaşlar hem yan malzemeler daha dayanıklı ve sağlıklı olduğu için genellikle pahalı olurlar. Pahalı oldukları için bayanlar daha çok ucuz sütyenleri tercih etmektedir. Bu da bazı sorunları beraberinde getirir. Bazı sütyenler terleme ile vücuda renk verir. Bunun sütyen kumaşının ucuz boyalar ile boyanmasından ortaya çıktığı düşünülmektedir. Kalitesiz boyar maddeler kanserojen etkiler ortaya çıkarabilmektedir. Sütyen üretiminde kullanılan malzemelerin sağlık açısından önemli olduğu düşünüldüğünde firmaların bu gibi sorunlara özen göstermesi gerekmektedir. Tüketicilerin ise kalitesiz çok sayıda sütyen satın almaktansa kaliteli daha az sayıda sütyen alarak sağlık sorunlarının aza indirilmesi önerilmektedir.

- Ucuz boyar maddelerin yanı sıra ucuz kumaşların kullanılması da görülen sorunlar arasındadır. Çoğu sütyenin tene dokunan kısımları naylon karışımı kumaşlardan yapılmaktadır. Bu kumaşlar vücut nemini çekmeyeceği gibi alerjik durumlara da neden olabilmektedir. Sağlıklı malzemelerin vücuda teması önemlidir. Hem üreticilerin hem de tüketici kitlenin penye kumaş kullanımına önem vermesi, daha dayanıklı ve sağlıklı kumaşlar tercih etmeleri önerilmektedir.
- Sağlık sorunları açısından bakıldığında ise, omuz ve boyun ağrısı yanlış sütyen seçiminden kaynaklanmaktadır. Bunun yanı sıra örneklem grubu sütyenin koltuk altı bölgesine yara yapması şikayeti ile karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Koltuk altına denk gelen kısımların yara olmasının sütyende kullanılan balenden kaynaklandığı düşünülmektedir. Balenler sert bir yapıda olurlar, uç kısımlarındaki kumaşlar genellikle incedir. Kol hareketi sonucu sürtünme yoluyla yaralara neden olabilmektedir. Bunun engellenmesi için balen boyunun daha kısa tutulması ve uç kısımlarındaki kumaşların daha dayanıklı olması önerilebilir.
- Araştırmaya katılan bayanların çoğunun sütyen beden numaraları ve kap numaralarının nasıl hesaplanacağını bulmakta sıkıntı yaşadıkları görülmektedir. Çoğu bayan deneyerek vücuduna oturan sütyeni tercih ettiklerini, bir sonraki alışverişte de buna göre seçtiklerini belirtmişlerdir. Göğüs yapısında bir değişiklik olduğunda ise tekrar aynı sıkıntıları çekmekte ve sütyen bulmakta zorlandıklarını belirtmişlerdir. Bayanların sütyen ölçülerini kolay bulabilecekleri bir formül geliştirilmesi önerilmektedir.
- Göğüste kitle oluşumunun yanlış sütyen kullanımı ile ilgisi olup olmadığı alanında uzman kişiler tarafından belirlenmelidir.

KAYNAKLAR

- Ak, K. (2009). *Antropometrik ve ergonomik bir yaklaşımla kadın temel beden ve kol kalıbı oluşturma, deneme ve geliştirme*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Giyim Endüstrisi ve Giyim Sanatları Eğitimi Ana Bilim Dalı, Konya.
- Akın, G. Ve Koca, B. (2002). *Ergonomide Antropometrinin Önemi*. Standartlar Dergisi, s: 490, Ankara.
- Akyüz, N. (2006). *Farklı Eğitim Düzeyindeki Kadın Tüketicilerin Giyim Eşyası Satın Alma Davranışları*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Aile Ekonomisi ve Beslenme Eğitimi Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Alptekin, İ. (1991). *Yüzyıllardır Bacakların Tacı*. Hürriyet Pazar Ekspres, 6 Ocak, yıl: 2, sayı:1.
- Aydın, S. Gürşahbaz, N. Ve Özelmas Kahya, S. (2003). *Hazır giyim sektöründe üretilen eteğin vücut hareketleri ile uyumunun ergonomik açıdan incelenmesi*. (9. Ulusal ergonomi kongresi 16-18 Ekim). Denizli.
- Aydın, S. Ve Çileroğlu, B. (2006). *İç giyim üretimine yönelik 18-50 yaşlar arası kadın beden ölçüleri standardizasyonu*. (12. Ulusal ergonomi kongresi). Kardelen Ofset, Ankara.
- Ayral, C. (1993). *The Sütyen*. İstanbul: 1000 Tane Yayınları.
- Ayral, C. (2006). *Geçmişi, anıları, öyküleri ile sütyen*. İstanbul: Büke Kitapları.
- Bağcı, S. (2009). *Kadın İç Giyim Mamül Ölçülerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Giyim Endüstrisi ve Moda Tasarımı Eğitimi Ana Bilim Dalı, Ankara.

Batal, B. (2004). *Yaşamda aktifleşen kadın ve iç giyim tarihi*. Hedef Dergisi, hedefin eki, 15 Nisan- 15 Mayıs, sayı:2, İstanbul.

Bayraktar, F. (1995). *Giyim*. Ankara: Sim Matbaacılık Kağıtçılık Ltd. Şti.

Bayraktar, F. (2007). *Büyük beden kadınlar için hazır giyim üretiminde kullanılacak beden ölçüleri standardizasyonunun oluşturulması*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Giyim Endüstrisi ve Moda Tasarımı Eğitimi Ana Bilim Dalı, Ankara.

Çileroğlu, B. (2006). *İç Giyim Üretimine Yönelik 18-50 Yaşlar Arası Kadın Beden Ölçüleri Standardizasyonu Üzerine bir Araştırma*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü, Giyim Endüstrisi ve Giyim Sanatları Ana Bilim Dalı, Ankara.

Duyar, İ. (2000). *"Antropometri"* ders notları. Ankara Üniversitesi Dil Tarih- Coğrafya Fakültesi, Fizik Antropoloji Anabilim Dalı, Ankara.

Duyar, İ. (1995). *Ankara' da yaşayan çocukların bazı antropometrik ölçülerinde 1950- 1986 yılları arasında gözlenen değişimler*. Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 12(1-2): 1-13.

Duyar, İ. (1995). *İnsanın fiziksel boyutlarındaki değişimler ve ergonomik açıdan önemi*. 5. Ergonomi Kongresi, Milli Prodüktivite Merkezi, yayın no: 570, s: 180-189.

Erkan, N. (2003). *Ergonomi*. Ankara: Milli Prodüktivite Merkezi Yayınları.

Gökkaya, A. G. (2008). *Faaliyet alanı bayan iç giyim olan hazır giyim işletmelerinde kullanılan kalite kontrol parametreleri ve üretim sürecinde kalite kontrol*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Giyim Endüstrisi ve Giyim Sanatları Eğitimi Ana Bilim Dalı, Konya.

Güdül, Z. ve Karakulah, G. (1991). *Giyim 1-2-3*. Milli Eğitim Basımevi, Ankara.

Gürşahbaz, N. (2001). *Hazır giyim sektöründe üretilen kadın etek ve ceketinin vücut hareketleri ile uyumunun ergonomik açıdan incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Kaptan, S. (1998). *Bilimsel Araştırma Teknikleri*. (Geliştirilmiş 11. Baskı). Ankara: Tekışık Web Ofset.
- Kişoğlu, S. Çakar, E. G. ve Bayraktar, F. (2006). *Büyük beden kadın tüketicilerin giysi problemleri*, 12. Ergonomi Kongresi. Kardelen Ofset, Ankara.
- Komşuoğlu, Ş ve v.d. (1986). *Resim II Moda Resmi ve Giyim tarihi*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Ok, E. (2011). *Hazır giyim ürünlerinde kadınların alt- üst beden ölçü farklılıklarından doğan uyumsuzlukların belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Giyim Endüstrisi ve Moda Tasarımı Eğitimi Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Özmen, S. (2008). *Doğru Sütyen Kullanımı*. Bizim Anadolu Dergisi, 1 (1), 17.
- Öztürk, F. (2000). *Tayyör*. Anı Yayıncılık, Ankara.
- Safa, S. (2007). *Akdeniz bölgesinde yaşayan büyük beden bayan tüketicilerin hazır giyim ürünlerinde karşılaştıkları problemler*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Giyim Endüstrisi ve Giyim Sanatları Bilim Dalı, Ankara.
- Şahin, A. (2009). *Giysi alışverişinde tüketicilerin haute couture ve hazır giyim tercihleri İstanbul- Konya illerinde örnek bir çalışma*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Giyim Endüstrisi ve Giyim Sanatları Eğitimi Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Sezer, B. (2006). *Müler kalıp sistemi 46-52 beden (38-41 yaka) klasik erkek gömleği kalıplarının antropometrik ve ergonomik uyumunun incelenmesi, geliştirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Şener, F. (2009). *Ergonomik Açıdan Giysilerde Yaşanılan Problemler*. 15. Ulusal Ergonomi Kongresinde (22-24 Ekim) sunuldu, Konya.
- Şener, F. (1995). *Kadınların vücut özelliklerine uygun kalıp çiziminde bir yöntem geliştirme*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Şener, F. Ve Kutlu, N. (2004). *Küçük ve orta ölçekli hazır giyim işletmelerinde tasarım sürecine yönelik bir araştırma*. Konfeksiyon & Teknik, 38, 98-103.
- Tekel, S. (1990). *İç Giyim*. Ankara: Bizim Büro Basımevi.
- Türk Dil Kurumu, (1998). *Giyim*. Türkçe Sözlük 1 (9. Baskı), Ankara: Türk Dil Yayınları, 549.
- Türkiye İstatistik Kurumu, (2011). *2011 Yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları*. Ankara: T.C Başbakanlık TÜİK Yayınları.
- Vural, T. Çivitci, Ş. Ağaç, S. (2001, 25-26 Ekim). *Giysi Tasarımında Ergonomik Yaklaşım*. 8. Ulusal Ergonomi Kongresinde sunuldu, İzmir. 25-26 Ekim Dokuz Eylül Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi, İzmir.
- Zengingönül, N. Baysal, M. ve Şener, F. (1996). *Ülkemizde çalışan insan kaynakları içinde kadının yeri, moda ile etkileşimi ve giyim seçimindeki öncelikleri*. Tekstil ve Konfeksiyon Dergisi, İzmir: sayı.4.
- Doğru Sütyen Kullanımı. 02 Nisan 2012 tarihinde <http://www.haberturk.com/saglik/haber/157564-dogru-sutyen-kullanin> sayfasından erişilmiştir.
- İç Giyimin Önemi. 10 Nisan 2012 tarihinde www.forumex.net sayfasından erişilmiştir.
- Sütyen Seçiminde Dikkat Edilmesi Gerekenler. 10 Nisan 2012 tarihinde www.ten.lingerie.com sayfasından erişilmiştir
- Doğru Sütyen Bedeni Seçimi. 10 Nisan 2012 tarihinde www.iha.com.tr sayfasından erişilmiştir.
- Vücut Tipleri. 06 Nisan 2013 tarihinde <http://www.kadinweb.net/guzellik/hangi-vucut-tipine-sahipsiniz.html> sayfasından erişilmiştir.

Sütyen Çeşitleri. 07 Mart 2013 tarihinde <http://www.camasirdeposu.com/Ic-Camasiri-Sutyen-Aciklamalari,DP.html> sayfasından erişilmiştir.

EKLER

EK 1

ANKET FORMU

Bu araştırma, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Giyim Endüstrisi ve Moda Tasarımı Eğitimi Ana Bilim Dalı Master Programı Bitirme Tezi gereği yapılmaktadır. Anket formu, bayanların sütyen tercihleri ve karşılaştıkları sorunları belirlemek amacıyla hazırlanmıştır.

Ankete vereceğiniz cevaplar sadece bilimsel araştırmada kullanılacaktır. Sizden istenilen, her soruya samimi ve doğru bir şekilde cevap vermenizdir. Bu durum anketin güvenilirliği ve geçerliliği açısından son derece önemlidir. Lütfen boş soru bırakmayınız.

Gösterdiğiniz ilgiye şimdiden teşekkür ederim.

Sennur AYDIN

Gazi Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Giyim Endüstrisi ve Moda Tasarımı Bilim Dalı

Yüksek Lisans Öğrencisi

A- BÖLÜM; KİŞİSEL SORULAR

1- Yaşınız: 18 – 23 Yaş Arası: () 24 – 29 Yaş Arası: ()

30 – 34 Yaş Arası: () 35 – 39 Yaş Arası: ()

40 – 45 Yaş Arası: () Diğer:

2- Boyunuz: 1,55 – 1,60 Arası: () 1,61 – 1,65 Arası: ()

1,66 – 1,70 Arası: () 1,71 – 1,75 Arası: ()

1,76 – 1,80 Arası: () Diğer:

3- Kilonuz: 45 – 50 Arası: () 51 – 55 Arası: ()

56 – 60 Arası: () 61 – 65 Arası: ()

66 – 70 Arası: () 71 – 75 Arası: () Diğer:

4- Öğrenim Durumunuz: İlköğretim: () Orta Öğretim: () Lise: ()

Üniversite: () Yüksek Lisans: ()

Doktora: () Diğer:

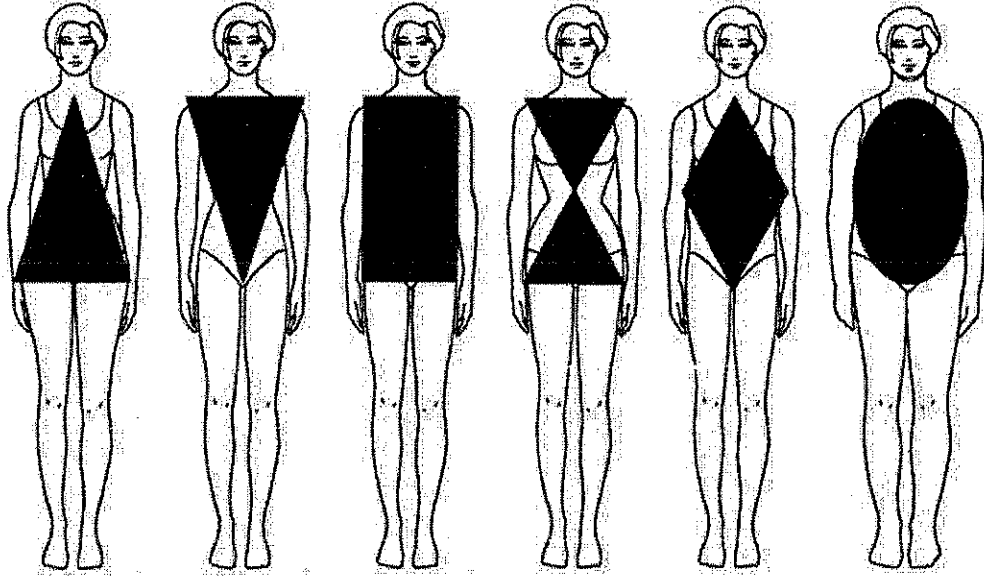
5- Mesleğiniz: Ev Hanımı: () Memur: () Öğrenci: ()

Öğretmen: () Hemşire: () Özel Sektör: ()

Emekli: () Diğer:

6- Medeni Durumunuz: Bekar: () Evli: ()

7- Hangi Vücut Tipine Sahipsiniz:

armut vücut tipi	ters üçgen vücut tipi	dikdörtgen vücut tipi	kum saati vücut tipi	elmas vücut tipi	oval vücut tipi
---------------------	-----------------------------	--------------------------	-------------------------	---------------------	--------------------

()

()

()

()

()

()

8- Sütyen beden numaranız ve sütyen kap (cup) numaranız nedir?

Göğüs Çevresi Ölçüsü

120

Göğüs Altı Ölçüsü	Beden No	A Kap	B Kap	C Kap	D Kap
68-72 cm	70	82-84 cm	84-86 cm	86-88 cm	88-90 cm
	()	()	()	()	()
73-77 cm	75	87-89 cm	89-91 cm	91-93 cm	93-95 cm
	()	()	()	()	()
78-82 cm	80	92-94 cm	94-96 cm	96-98 cm	98-100 cm
	()	()	()	()	()
83-87 cm	85	97-99 cm	99-101 cm	101-103 cm	103-105 cm
	()	()	()	()	()
88-92 cm	90	102-104 cm	104-106 cm	106-108 cm	108-110 cm
	()	()	()	()	()
93-97 cm	95	107-109 cm	109-111 cm	111-113 cm	113-115 cm
	()	()	()	()	()
98-102cm	100	112-114 cm	114-116 cm	116-118 cm	118-120 cm
	()	()	()	()	()

9- Hangi sütyen çeşitlerini tercih ediyorsunuz? (Lütfen boş seçenek bırakmayınız)

Kullanım Şekline Göre;

	1.Hiçbir Zaman	2.Bazen	3.Her Zaman
Askılı Sütyen			
Askısız Sütyen			
Spor Sütyen			
Arkadan Açılan Sütyen			
Önden Açılan Sütyen			

Malzemesine göre;

	1.Hiçbir Zaman	2.Bazen	3.Her Zaman
Destekli Sütyen			
Desteksiz Sütyen			
Sulu Sütyen			

Biçimsel Özelliklerine Göre;

	1.Hiçbir Zaman	2.Bazen	3.Her Zaman
--	----------------	---------	-------------

Dolgulu Sütyen			
Tamponlu Sütyen			
Yarım Sütyen			
Göğüs Sıkıştırıcı Sütyen			
Minimizer Sütyen (Küçülten)			
Maximizer Sütyen (Büyülten)			

10- Göğüs formunuza uygun sütyen seçiminde karşılaştığınız sorunlar nedir? (Lütfen boş seçenek bırakmayınız)

	1.Hiçbir Zaman	2.Bazen	3.Her Zaman
Uygun beden numarası bulma			
Uygun bedene göre cup numarası bulma			
Göğsün sütyenden taşması			
Tek göğsün sütyenden taşması			
Sütyenin göğüs kafesine baskı yapması			
Sütyenin göğüsleri çok yaklaştırması			
Sütyenin göğüsleri çok uzaklaştırması			
Sütyen askı boylarının yetersizliği			
Sütyen askılarının çok yakın olması			
Herhangi bir sorun ile karşılaşmıyorum			
Diğer (Lütfen Belirtiniz):			

11- Sütyen seçiminde tercih ettiğiniz kumaş çeşidi hangisidir?(Lütfen boş seçenek bırakmayınız)

	1.Hiçbir Zaman	2.Bazen	3.Her Zaman
Pamuklu			
Pamuk – Polyester			
Polyester			
Doğal İpek			
Dantel			
Diğer (Lütfen Belirtiniz):			

12- Sütyen alırken tercih ettiğiniz satış yerleri? (Lütfen boş seçenek bırakmayınız)

	1.Hiçbir Zaman	2.Bazen	3.Her Zaman
Özel Markaların Satış Mağazalarından			
İndirimli Mağazalardan			
Pazarlardan			
İnternet Mağazacılığından			
Diğer (Lütfen Belirtiniz):			

13- Sütyen satın alırken aşağıdaki unsurlardan hangilerine dikkat edersiniz? (Lütfen boş seçenek bırakmayınız)

	1.Hiçbir Zaman	2.Bazen	3.Her Zaman
Fiyatı			
Kalitesi			
Markası			
Görünümü			
Rahatlığı			
Moda olması			
İşlevi – kullanışlı olması			
Yıkama kolaylığı			
Vücut yapısına uygunluğu			
Kumaş özelliği			
Rengi			
Dikişsiz olması			
Diğer (Lütfen Belirtiniz):			

14- Sütyen kullanımında karşılaştığınız sorunlar nelerdir? (Lütfen boş seçenek bırakmayınız)

	1.Hiçbir	2.Bazen	3.Her
--	----------	---------	-------

	Zaman		Zaman
Sütyen agraflının arkada olması			
Askıların fazla esnemesi			
Askıların ince olması			
Askıların geniş olması			
Askıların omzu kesmesi			
Askı uçlarının dayanıksız olması			
Kopçaların rahatsız etmesi			
Sütyen tellerinin çıkması			
Sütyen şeklinin yıkama ile bozulması			
Yazın terletmesi ve teri emmemesi			
Hareketi kısıtlaması			
Giyilip çıkartılmasının zor olması			

15- Sütyen kullanımında herhangi bir sağlık sorunu ile karşılaştınız mı? (Birden çok seçenek işaretleyebilirsiniz.)

	Evet	Hayır
Göğüs altında şişik, yara		
Deri hastalıkları		
Sırt ağrısı		
Boyun ağrısı		
Omuz çökmesi		
Duruş bozuklukları		
Göğüste kitle oluşumu		
Diğer (lutfen belirtiniz):		

16- Anketimde belirttiğim sorunlar dışında bunlara ek olarak belirtmek istediğiniz sorun var ise lutfen belirtiniz.

.....
.....
.....
.....

EK 2

METİN İÇİNDE YER VERİLMİYEN TABLOLAR

1- Yaş Dağılımı

Yaş	Sayı	Yüzde
18-23 Yaş Arası	210	56,8
24-29 Yaş Arası	65	17,6
30-34 Yaş Arası	34	9,2
35-39 Yaş Arası	22	5,9
40-45 Yaş Arası	39	10,5
Toplam	370	100,0

2- Kilo Dağılımı

Kilo	Sayı	Yüzde
45-50 Arası	55	14,9
51-55 Arası	75	20,3
56-60 Arası	91	24,6
61-65 Arası	59	15,9
66-70 Arası	45	12,2
71-75 Arası	45	12,2
Toplam	370	100,0

3- Medeni Durum Dağılımı

Medeni Durum	Sayı	Yüzde
Bekar	267	72,2
Evli	103	27,8
Toplam	370	100,0

4- Vücut Tipi Dağılımı

Vücut Tipleri	Sayı	Yüzde
Armut Vücut Tipi	80	21,6
Ters Üçgen Vücut Tipi	45	12,2
Dikdörtgen Vücut Tipi	99	26,8
Kum Saati Vücut Tipi	105	28,4
Elmas Vücut Tipi	18	4,9
Oval Vücut Tipi	23	6,2
Toplam	370	100,0

5- Sütyen Çeşitleri Dağılımı

- Kullanım Şekline Göre Sütyenler

Sütyen Çeşitleri	Hiçbir Zaman		Bazen		Her Zaman	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Askılı Sütyen	11	3,0	32	8,6	327	88,4
Askısız Sütyen	212	57,3	145	39,2	13	3,5
Spor Sütyen	204	55,1	143	38,6	23	6,2
Arkadan Kopçalı Sütyen	38	10,3	32	8,6	300	81,1
Önden Kopçalı Sütyen	288	77,8	71	19,2	11	3,0

n=370

- Malzemesine Göre Sütyenler

Sütyen Çeşitleri	Hiçbir Zaman		Bazen		Her Zaman	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Destekli Sütyen	92	24,9	83	22,4	195	52,7
Desteksiz Sütyen	120	32,4	128	34,6	122	33,0
Sulu Sütyen	361	97,6	7	1,9	2	0,5

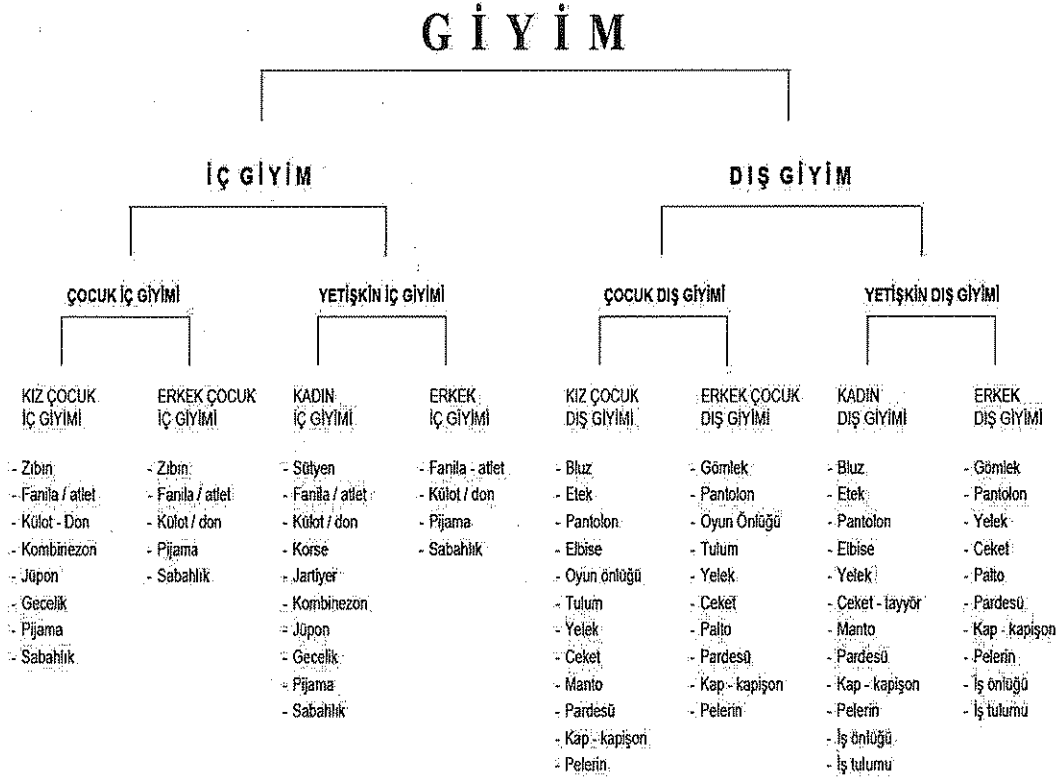
n=370

- Biçimsel Özelliklerine Göre Sütyenler

Sütyen Çeşitleri	Hiçbir Zaman		Bazen		Her Zaman	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Dolgulu Sütyen	145	39,2	100	27,0	125	33,8
Tamponlu Sütyen	311	84,1	42	11,4	17	4,6
Yarım Sütyen	281	75,9	74	20,0	15	4,1
Göğüs Sıkıştırıcı Sütyen	297	80,3	46	12,4	27	7,3
Minimizer Sütyen	285	77,0	39	10,5	46	12,4
Maximizer Sütyen	308	83,2	41	11,1	21	5,7

n=370

GIYİMİN SINIFLANDIRILMASI

(Bayraktar, 1995: 3)